

Onderstaande tekst dient louter ter informatie en is juridisch niet bindend. De EU-instellingen zijn niet aansprakelijk voor de inhoud. Alleen de besluiten die zijn gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie (te raadplegen in EUR-Lex) zijn authentiek. Deze officiële versies zijn rechtstreeks toegankelijk via de links in dit document

►B VERORDENING (EU) Nr. 1305/2013 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
van 17 december 2013

inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling (ELFPO) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad

(PB L 347 van 20.12.2013, blz. 487)

Gewijzigd bij:

		Publicatieblad		
		nr.	blz.	datum
► <u>M1</u>	Verordening (EU) nr. 1310/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013	L 347	865	20.12.2013
► <u>M2</u>	Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 994/2014 van de Commissie van 13 mei 2014	L 280	1	24.9.2014
► <u>M3</u>	Gedelegeerde verordening (EU) nr. 1378/2014 van de Commissie van 17 oktober 2014	L 367	16	23.12.2014
► <u>M4</u>	Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/791 van de Commissie van 27 april 2015	L 127	1	22.5.2015
► <u>M5</u>	Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/142 van de Commissie van 2 december 2015	L 28	8	4.2.2016
► <u>M6</u>	Verordening (EU) 2017/825 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017	L 129	1	19.5.2017
► <u>M7</u>	Verordening (EU) 2017/2393 van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2017	L 350	15	29.12.2017
► <u>M8</u>	Gedelegeerde Verordening (EU) 2018/162 van de Commissie van 23 november 2017	L 30	6	2.2.2018
► <u>M9</u>	Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/71 van de Commissie van 9 november 2018	L 16	1	18.1.2019

Gerectificeerd bij:

- **C1** Rectificatie PB L 130 van 19.5.2016, blz. 1 (1305/2013)

**VERORDENING (EU) Nr. 1305/2013 VAN HET EUROPEES
PARLEMENT EN DE RAAD**

van 17 december 2013

**inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het Europees
Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling (ELFPO) en tot
intrekking van Verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad**

TITEL I

DOELSTELLINGEN EN STRATEGIE

HOOFDSTUK I

Onderwerp en definities

Artikel 1

Onderwerp

1. In deze verordening worden algemene bepalingen vastgesteld met betrekking tot de steun van de Unie voor plattelandontwikkeling die wordt gefinancierd uit het bij Verordening (EU) nr. 1306/2013 opgerichte Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling ("het ELFPO"). Het stelt de doelstellingen vast waaraan het plattelandontwikkelingsbeleid moet bijdragen, alsmede de relevante prioriteiten van de Unie op het gebied van plattelandontwikkeling. Het zet het strategische kader voor het plattelandontwikkelingsbeleid uiteen, en het bepaalt de maatregelen die moeten worden aangenomen om het plattelandontwikkelingsbeleid ten uitvoer te leggen. Het stelt voorschriften vast inzake de programmering, de netwerkvorming, het beheer, de monitoring en de evaluatie vastgesteld op basis van een verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de lidstaten en de Commissie, en het stelt de voorschriften voor de coördinatie van het ELFPO met andere instrumenten van de Unie.

2. Deze verordening vormt een aanvulling op de bepalingen van deel twee van Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾.

Artikel 2

Definities

1. Voor de toepassing van deze verordening gelden de definities van "programma", "concrete actie", "begunstigde", "strategie voor door de gemeenschap geleide plaatselijke ontwikkeling", "overheidsuitgaven", "kmo's", "voltooide concrete actie", en "financieringsinstrumenten" als vastgesteld of bedoeld in artikel 2 en van "minder ontwikkelde regio's" en "overgangsregio's" als vastgesteld in artikel 90, lid 2, onder a) en b), van Verordening (EU) nr. 1303/2013.

⁽¹⁾ Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad (Zie bladzijde 549 van dit Publicatieblad).

▼B

Voorts gelden onderstaande definities:

- a) "programmering": het proces van organisatie, besluitvorming en toewijzing van financiële middelen dat in verscheidene stadia plaatsvindt, met de betrokkenheid van partners, en tot doel heeft op meerjarenbasis uitvoering te geven aan het gezamenlijke optreden van de Unie en de lidstaten ter verwezenlijking van de prioriteiten van de Unie voor plattelandsontwikkeling;
- b) "regio": een territoriale eenheid van niveau 1 of 2 van de nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek (NUTS-niveaus 1 en 2) in de zin van Verordening (EG) nr. 1059/2003 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾;
- c) "maatregel": een samenstel van concrete acties die bijdragen tot de verwezenlijking van één of meerdere prioriteiten van de Unie voor plattelandsontwikkeling;
- d) "steunpercentage": het percentage van de overheidsbijdrage aan een concrete actie;
- e) "transactiekosten": extra kosten die verband houden met het nakomen van een verbintenis, maar niet rechtstreeks kunnen worden toegeschreven aan de uitvoering van die verbintenis, noch vervat zijn in de kosten of gedeelde inkomsten die rechtstreeks worden gecompenseerd en die op basis van standaardkosten berekend kunnen worden;
- f) "landbouwareaal": alle grond die wordt gebruikt als bouwland, als blijvend grasland en blijvend weiland of voor blijvende teelten als omschreven in artikel 4 van Verordening (EU) nr. 1307/2013;
- g) "economische verliezen": elke extra kost die een landbouwer maakt als gevolg van door hem genomen uitzonderlijke maatregelen om het aanbod op de betrokken markt of elk substantieel productieverlies te verminderen;
- h) "ongunstige weersomstandigheden": weersomstandigheden, zoals vorst, stormen, hagel, ijs, hevige regen of ernstige droogte, die met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld;
- i) "dierziekten": ziekten die zijn vermeld in de lijst van dierziekten die is opgesteld door de Wereldorganisatie voor diergezondheid (OIE) of in de lijst van dierziekten die is opgenomen in de bijlage bij Beschikking 2009/470/EG van de Raad ⁽²⁾;
- j) "milieuongeval": een specifiek voorval van verontreiniging, besmetting of degradatie van de kwaliteit van het milieu dat betrekking heeft op een specifieke gebeurtenis, met een beperkte geografische uitwerking, maar niet valt onder algemene milieurisico's die niet het gevolg zijn van een specifieke gebeurtenis, zoals klimaatverandering of atmosferische verontreiniging;
- k) "natuurramp": een van nature voorkomende gebeurtenis van biotische of abiotische aard die tot belangrijke verstoringen in de landbouwproductiesystemen of bosstructuren leidt, en uiteindelijk belangrijke economische schade aan de landbouw- of de bosbouwsector veroorzaakt;

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 1059/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 26 mei 2003 betreffende de opstelling van een gemeenschappelijke nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek (NUTS) (PB L 154 van 21.6.2003, blz. 1).

⁽²⁾ Beschikking 2009/470/EG van de Raad van 25 mei 2009 betreffende bepaalde uitgaven op veterinair gebied (PB L 155 van 18.6.2009, blz. 30).

▼B

- l) "rampzalige gebeurtenis": een door menselijke activiteit veroorzaakte onvoorziene gebeurtenis van biotische of abiotische aard die tot belangrijke verstoringen in de landbouwproductiesystemen of bosstructuren leidt, en uiteindelijk belangrijke economische schade aan de landbouw- of de bosbouwsector veroorzaakt;
- m) "korte toeleveringsketen": een toeleveringsketen bestaande uit een beperkt aantal marktdeelnemers die streven naar samenwerking, plaatselijke economische ontwikkeling en nauwe geografische en sociale betrekkingen tussen producenten, verwerkers en consumenten;

▼M7

- n) "jonge landbouwer": een persoon die bij het indienen van de aanvraag niet ouder is dan 40 jaar, beschikt over adequate vakbekwaamheid en deskundigheid en zich voor het eerst als bedrijfsvoofd op dat landbouwbedrijf vestigt, hetzij alleen, hetzij samen met andere landbouwers, in ongeacht welke rechtsvorm;

▼B

- o) "thematische doelstellingen": de in artikel 9 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 vastgestelde thematische doelstellingen;
- p) "gemeenschappelijk strategisch kader" ("GSK"): het in artikel 10 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde gemeenschappelijk strategisch kader;
- q) "cluster": groepering van onafhankelijke ondernemingen, waaronder - starters, kleine, middelgrote en grote ondernemingen, alsmede adviesorganen en/of onderzoeksorganisaties - die tot doel hebben economische/innovatieve activiteiten te stimuleren door intensieve interactie te bevorderen, faciliteiten te delen en kennis en deskundigheid uit te wisselen, alsook daadwerkelijk bij te dragen aan kennisoverdracht, netwerking en informatieverspreiding tussen de ondernemingen binnen het cluster;
- r) "bos": een gebied van meer dan 0,5 hectare met bomen van meer dan 5 meter hoog en een bladerdak van meer dan 10 procent of bomen die deze waarden ter plaatse kunnen bereiken, doch hoofdzakelijk voor landbouw of bebouwing gebruikt land valt hier niet onder, onder voorbehoud van lid 2;

▼M7

- s) "datum van vestiging": de datum waarop de aanvrager een handeling of handelingen stelt of voltooit in verband met de vestiging als bedoeld onder n).

▼B

2. Een lidstaat of regio kan op basis van bestaande wetgeving of een bestaand inventarisatiesysteem ervoor kiezen om voor bos een definitie te hanteren die verschilt van deze in lid 1, onder r). De lidstaten of regio's nemen de definitie op in het programma voor plattelandontwikkeling.

3. Teneinde samenhang in de behandeling van begunstigden te garanderen en rekening te houden met de behoefte aan een aanpassingsperiode, is de Commissie, met betrekking tot de in lid 1, onder n), vastgestelde definitie van een jonge landbouwer, bevoegd overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen met betrekking tot de voorwaarden waaronder een rechtspersoon als "jonge landbouwer" kan worden aangemerkt, alsook inzake de vaststelling van een gratieperiode voor de verwerving van vakbekwaamheid.

HOOFDSTUK II

Opdracht, doelstellingen en prioriteiten

Artikel 3

Opdracht

Het ELFPO draagt bij tot de Europa 2020-strategie door de duurzame ontwikkeling van het platteland in de hele Unie te bevorderen via instrumenten die complementair zijn aan de andere instrumenten van het GLB, het cohesiebeleid en het gemeenschappelijk visserijbeleid. Het ELFPO draagt bij aan de totstandkoming van een landbouwsector in de Unie die territoriaal en ecologisch meer evenwichtig, klimaatvriendelijk en -bestendig, en competitief en innovatief is. Het draagt ook bij tot de ontwikkeling van plattelandsgebieden.

Artikel 4

Doelstellingen

In het algemene kader van het GLB draagt de steun voor plattelandsontwikkeling, inclusief de steun voor activiteiten in de voedings- en non-foodsector en in de bosbouw, bij tot de verwezenlijking van de volgende doelstellingen:

- a) stimuleren van een concurrerende landbouw;
- b) zorgen voor een duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen en klimaatactie;
- c) realiseren van een evenwichtige territoriale ontwikkeling van plattelands-economieën en -gemeenschappen, met inbegrip van het scheppen en behouden van werkgelegenheid.

Artikel 5

Prioriteiten van de Unie voor plattelandsontwikkeling

De verwezenlijking van de doelstellingen van plattelandsontwikkeling, die bijdragen aan de doelstellingen van de Europa 2020-strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei, wordt nagestreefd aan de hand van de volgende zes prioriteiten van de Unie voor plattelandsontwikkeling, die de relevante thematische doelstellingen van het GSK weerspiegelen:

- 1) bevordering van de kennisoverdracht en innovatie in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden, met bijzondere aandacht voor:
 - a) het stimuleren van innovatie, samenwerking en de ontwikkeling van de kennisbasis in plattelandsgebieden;
 - b) het verstevigen van de banden tussen de landbouw, de voedselproductie en de bosbouwsector, en onderzoek en innovatie, mede met het oog op een beter milieubeheer en betere milieuprestaties;
 - c) het stimuleren van een leven lang leren en beroepsopleiding in de landbouw- en de bosbouwsector;

▼B

- 2) het versterken van de levensvatbaarheid van het landbouwbedrijf en het concurrentievermogen van alle landbouwtypen in alle regio's en het bevorderen van innovatieve landbouwtechnologieën en het duurzaam bosbeheer, met bijzondere aandacht voor:
 - a) het verbeteren van de economische prestaties van alle landbouwbedrijven en het faciliteren van de herstructurering en modernisering van landbouwbedrijven, met name met het doel de marktdeelnemers en -gerichtheid alsmede de landbouwdiversificatie te vergroten;
 - b) het faciliteren van de instap van goedgeschoolde landbouwers in de landbouwsector, en in het bijzonder van de generatiewissel;
- 3) bevordering van de organisatie van de voedselketen, met inbegrip van de verwerking en afzet van landbouwproducten, dierenwelzijn en het risicobeheer in de landbouw, met bijzondere aandacht voor:
 - a) het verbeteren van het concurrentievermogen van de primaire producenten door hen beter te integreren in de agrovoedselketen met behulp van kwaliteitsregelingen, het toevoegen van waarde aan landbouwproducten, het bevorderen van landbouwafzet op plaatselijke markten en korte toeleveringsketens, producentengroeperingen en -organisaties en brancheorganisaties;
 - b) het steunen van risicopreventie en -beheer op het niveau van het landbouwbedrijf;
- 4) herstel, instandhouding en verbetering van ecosystemen die verbonden zijn met de landbouw en de bosbouw, met bijzondere aandacht voor:
 - a) het herstellen, in stand houden en versterken van biodiversiteit, met inbegrip van Natura 2000-gebieden, en in gebieden met natuurlijke of andere specifieke beperkingen, en van landbouw met een hoge natuurwaarde, alsook van de toestand van de Europese landschappen;
 - b) het verbeteren van het waterbeheer, met inbegrip van het beheer van meststoffen en bestrijdingsmiddelen;
 - c) het voorkomen van bodemerosie en het verbeteren van bodembeheer;
- 5) bevordering van het efficiënte gebruik van hulpbronnen en steun voor de omslag naar een koolstofarme en klimaatbestendige economie in de landbouw-, de voedings- en de bosbouwsector, met bijzondere aandacht voor:
 - a) het bevorderen van een efficiënter watergebruik door de landbouwsector;
 - b) het bevorderen van een efficiënter energiegebruik in de landbouw- en de voedselverwerkingssector;
 - c) het faciliteren van de levering en het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen, van bijproducten, en afvalmateriaal en van residuen en andere non-food-grondstoffen ten bate van de bio-economie;
 - d) het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen en ammoniak door de landbouw;
 - e) het bevorderen van koolstofbehoud en -vastlegging in de landbouw- en de bosbouwsector;

▼B

- 6) bevordering van sociale inclusie, armoedebestrijding en economische ontwikkeling in plattelandsgebieden, met bijzondere aandacht voor:
- a) het faciliteren van diversificatie, creatie en ontwikkeling van kleine ondernemingen, alsook van werkgelegenheid;
 - b) het stimuleren van plaatselijke ontwikkeling in plattelandsgebieden;
 - c) het verbeteren van de toegankelijkheid, het gebruik en de kwaliteit van informatie- en communicatietechnologieën (ICT) in plattelandsgebieden.

Al die prioriteiten dragen bij tot de horizontale doelstellingen inzake innovatie, milieu en klimaatmitigatie en -adaptatie. In de programma's mogen minder dan zes prioriteiten aan bod komen, mits dit gerechtvaardigd is op basis van een analyse van de situatie aan de hand van sterke en zwakke punten, kansen en bedreigingen ("de SWOT"-analyse) en de ex-ante evaluatie. Elk programma moet ten minste vier prioriteiten bestrijken. Wanneer een lidstaat een nationaal programma en een reeks regionale programma's indient, kunnen in het nationale programma minder dan vier prioriteiten worden behandeld.

In de programma's kunnen andere aandachtsgebieden worden opgenomen om een van de prioriteiten te verwezenlijken, indien zulks gerechtvaardigd en meetbaar is.

TITEL II

PROGRAMMERING*HOOFDSTUK I****Inhoud van de programmering****Artikel 6***Programma's voor plattelandontwikkeling**

1. Het ELFPO treedt in de lidstaten op door middel van de programma's voor plattelandontwikkeling. Die programma's geven uitvoering aan een strategie die moet leiden tot de verwezenlijking van de prioriteiten van de Unie voor plattelandontwikkeling via een reeksmaatregelen zoals omschreven in titel III. Om steun uit het ELFPO wordt verzocht voor de verwezenlijking van de doelstellingen inzake plattelandontwikkeling die door de prioriteiten van de Unie worden nagestreefd.

2. Een lidstaat kan voor zijn gehele grondgebied een enkel programma of een reeks regionale programma's indienen. Als alternatief, kan een lidstaat, in naar behoren gemotiveerde gevallen, een nationaal programma en een reeks regionale programma's indienen. Indien een lidstaat een nationaal programma en een reeks regionale programma's indient, worden de maatregelen en/of soorten concrete acties geprogrammeerd op nationaal of op regionaal niveau, en wordt de samenhang tussen de strategie van het nationale en die van het regionale programma gewaarborgd.

▼B

3. Lidstaten met regionale programma's kunnen ook een nationaal kader met gemeenschappelijke elementen, zonder afzonderlijke begrotingstoewijzing, voor deze programma's ter goedkeuring overeenkomstig artikel 10, lid 2, voorleggen.

Nationale kaders van lidstaten met regionale programma's kunnen ook een tabel bevatten waarin voor de hele programmeringsperiode, per regio en per jaar de totale ELFPO-bijdrage aan de betrokken lidstaat wordt weergegeven.

*Artikel 7***Thematische subprogramma's**

1. De lidstaten kunnen, als bijdrage tot de verwezenlijking van prioriteiten van de Unie voor plattelandsontwikkeling, in hun plattelandsontwikkelingsprogramma's thematische subprogramma's opnemen die gericht zijn op specifieke behoeften. Dergelijke thematische subprogramma's kunnen, onder andere, betrekking hebben op:

- a) jonge landbouwers;
- b) kleine landbouwbedrijven zoals bedoeld in artikel 19, lid 2, derde alinea;
- c) berggebieden zoals bedoeld in artikel 32, lid 2;
- d) korte toeleveringsketens;
- e) vrouwen in plattelandsgebieden;
- f) mitigatie van en adaptatie aan klimaatverandering en biodiversiteit.

Een indicatieve lijst van maatregelen en soorten concrete acties die bijzonder relevant zijn voor elk thematisch subprogramma, is opgenomen in bijlage IV.

2. In de thematische subprogramma's kan tevens worden ingespeeld op specifieke behoeften in verband met de herstructurering van landbouwsectoren met een aanzienlijk effect op de ontwikkeling van een specifiek plattelandsgebied.

3. De in bijlage I vastgestelde steunpercentages mogen met 10 extra procentpunten worden verhoogd wanneer sprake is van acties gesteund in het kader van thematische subprogramma's betreffende kleine landbouwbedrijven, korte toeleveringsketens, mitigatie van en adaptatie aan klimaatverandering en biodiversiteit. De maximale steunpercentages betreffende jonge landbouwers en berggebieden mogen overeenkomstig bijlage II worden verhoogd. De som van beide steunpercentages mag echter niet meer dan 90 % bedragen.

*Artikel 8***Inhoud van de plattelandsontwikkelingsprogramma's**

1. Naast de in artikel 27 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde elementen bevat elk plattelandsontwikkelingsprogramma:

- a) de in artikel 55 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde ex-ante evaluatie;

▼B

- b) een SWOT-analyse van de situatie en een omschrijving van de behoeften waaraan in het door het programma bestreken geografisch gebied tegemoet moet worden gekomen.

De analyse wordt opgebouwd rond de prioriteiten van de Unie voor plattelandontwikkeling. Op het gebied van het milieu, van mitigatie van en adaptatie aan klimaatverandering en van innovatie wordt in het licht van elke prioriteit van de Unie voor plattelandontwikkeling beoordeeld hoe het best aan deze drie specifieke behoeften kan worden voldaan;

- c) een beschrijving van de strategie die aantoont dat:
 - i) voor elk aandachtsgebied van de prioriteiten van de Unie voor plattelandontwikkeling dat is opgenomen in het programma, passende streefcijfers zijn vastgesteld op basis van de in artikel 69 genoemde gemeenschappelijke indicatoren en, indien nodig, op basis van programmaspecifieke indicatoren;
 - ii) voor elk aandachtsgebied van de prioriteiten van de Unie voor plattelandontwikkeling dat is opgenomen in het programma, relevante en adequate combinaties van maatregelen zijn gekozen, op basis van een adequate interventielogica die wordt ondersteund door de onder a) bedoelde ex-ante evaluatie en de onder b) bedoelde analyse;
 - iii) de toewijzing van financiële middelen aan de maatregelen van het programma gerechtvaardigd en passend is om de gestelde streefdoelen te halen;
 - iv) specifieke behoeften in verband met specifieke regionale of sub-regionale omstandigheden in aanmerking zijn genomen en concreet worden aangepakt via adequaat ontworpen combinaties van maatregelen of thematische subprogramma's;
 - v) er met het oog op het verwezenlijken van de prioriteiten van de Unie voor plattelandontwikkeling, waaronder het EIP voor de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw, een passende benadering ten aanzien van innovatie in het programma is geïntegreerd, almede ten aanzien van het milieu, met inbegrip van de specifieke behoeften van de Natura 2000-gebieden, en ten aanzien van klimaatmitigatie en -adaptatie;
 - vi) maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat er voldoende capaciteit beschikbaar is voor het verlenen van advies over de regelgeving en over acties inzake innovatie;
- d) voor elke ex-ante voorwaarde, vastgesteld overeenkomstig artikel 19 en bijlage XI, deel II, bij Verordening (EU) nr. 1303/2013 voor de algemene ex-ante voorwaarden, en overeenkomstig bijlage V bij deze verordening, een beoordeling om te bepalen welke ex-ante voorwaarden gelden voor het programma en welke vervuld zijn op de datum van indiening van de partnerschapsovereenkomst en het programma. Indien niet is voldaan aan de toepasselijke ex-ante voorwaarden, bevat het programma een beschrijving van de te nemen maatregelen, de verantwoordelijke instanties en een tijdschema voor dergelijke acties overeenkomstig de in de partnerschapsovereenkomst verstrekte samenvatting;
- e) een omschrijving van het prestatiekader dat is ingesteld voor de toepassing van artikel 21 van Verordening (EU) nr. 1303/2013;
- f) een beschrijving van elke geselecteerde maatregel;

▼B

- g) het in artikel 56 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde evaluatieplan. De lidstaten voorzien in voldoende middelen om aan de behoeften die zijn geïdentificeerd, tegemoet te komen en om een deugdelijke controle en evaluatie te waarborgen;
- h) een financieringsplan, met inbegrip van:
 - i) een tabel waarin, met inachtneming van artikel 58, lid 4, de totale, voor elk jaar geplande ELFPO-steun is opgenomen. In voorkomend geval wordt het totale ELFPO-steunbedrag uitgesplitst naar kredieten voor de minder ontwikkelde regio's en de financiële middelen die aan het ELFPO worden overgedragen op grond van artikel 7, lid 2, van Verordening (EU) nr. 1307/2013. De geplande jaarlijkse ELFPO-steun moet verenigbaar zijn met het meerjarig financieel kader;

▼M7

- ii) een tabel met voor elke maatregel, voor elk soort concrete actie met een specifiek Elfpo-bijdragepercentage, voor het soort concrete actie als bedoeld in artikel 37, lid 1, en artikel 39 bis en voor technische bijstand, de totale geplande bijdrage van de Unie en het geldende Elfpo-bijdragepercentage. In voorkomend geval wordt het Elfpo-bijdragepercentage voor minder ontwikkelde regio's en voor andere regio's afzonderlijk aangegeven in deze tabel;

▼B

- i) een naar aandachtsgebieden uitgesplitst indicatorenplan met de in artikel 8, lid 1, onder c), i), bedoelde streefcijfers en de geplande resultaten en de geplande uitgaven van elke plattelandsontwikkelingsmaatregel die is gekozen voor een overeenkomstig aandachtsgebied;
- j) in voorkomend geval, een overzicht van de aanvullende nationale financiering per maatregel overeenkomstig artikel 82;
- k) in voorkomend geval, de lijst van onder artikel 81, lid 1, vallende steunregelingen die voor de uitvoering van de programma's zullen worden gebruikt;
- l) informatie over de complementariteit met maatregelen die worden gefinancierd op grond van andere instrumenten van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en op grond van de Europese structuur- en investeringsfondsen ("ESI");
- m) de voorzieningen voor de uitvoering van het programma, onder meer betreffende:
 - i) de aanwijzing door de lidstaat van alle in artikel 65, lid 2, bedoelde autoriteiten en, ter informatie, een beknopte beschrijving van de respectievelijke beheers- en controlestructuur;
 - ii) een beschrijving van de monitoring- en evaluatieprocedures en de samenstelling van het toezichtcomité;
 - iii) de maatregelen om bekendheid aan het programma te geven, onder meer via het in artikel 54 bedoelde nationaal netwerk voor het platteland;
 - iv) een beschrijving van de benadering, met de beginselen die moeten worden toegepast bij de vaststelling van selectiecriteria voor concrete acties en strategieën voor plaatselijke ontwikkeling, dat rekening houdt met de betrokken doelstellingen; in dit verband kunnen de lidstaten bepalen dat voorrang wordt gegeven aan kmo's die met de landbouw- en de bosbouwsector verbonden zijn;

▼B

- v) met betrekking tot plaatselijke ontwikkeling, in voorkomend geval, een beschrijving van de mechanismen die moeten zorgen voor samenhang tussen de in het kader van strategieën voor plaatselijke ontwikkeling voorgenomen acties, de in artikel 35 bedoelde samenwerkingsmaatregelen en de in artikel 20 bedoelde maatregel inzake basisdiensten en dorpsvernieuwing in plattelandsgebieden, met inbegrip van banden tussen stad en platteland;
 - n) de genomen maatregelen om de in artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde partners erbij te betrekken en een samenvatting van de resultaten van het overleg met de partners;
 - o) in voorkomend geval, de in artikel 54, lid 3, bedoelde structuur van het nationaal netwerk voor het platteland, alsmede bepalingen voor het beheer ervan die de basis zouden vormen voor de jaarlijkse actieplannen van dit netwerk.
2. Indien een plattelandsontwikkelingsprogramma thematische subprogramma's bevat, dient elk subprogramma het volgende te bevatten:
- a) een specifieke analyse van de situatie op basis van de SWOT-methode en een omschrijving van de behoeften waaraan het subprogramma tegemoet moet komen;
 - b) specifieke streefdoelen voor het subprogramma en een op basis van een nauwkeurige beschrijving van de interventielogica van het subprogramma gemaakte selectie van maatregelen, met inbegrip van een beoordeling van de mate waarin de geselecteerde maatregelen naar verwachting zullen bijdragen tot de verwezenlijking van de streefdoelen;
 - c) een afzonderlijk, specifiek indicatorenplan, met de geplande resultaten en de geplande uitgaven, voor elke plattelandsontwikkelingsmaatregel die is gekozen voor een overeenkomstig aandachtsgebied.

3. De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast waarin voorschriften worden vastgelegd voor de wijze waarop de in de leden 1 en 2 beschreven elementen in de plattelandsontwikkelingsprogramma's moeten worden weergegeven en voorschriften voor de inhoud van de in artikel 6, lid 3, bedoelde nationale kaders. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 84 bedoelde onderzoeksprocedure.

*HOOFDSTUK II****Opstelling, goedkeuring en wijziging van plattelandsontwikkelingsprogramma's****Artikel 9***Ex-ante voorwaarden**

Naast de in bijlage XI, deel II, bij Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde algemene ex-ante voorwaarden, zijn de in bijlage V bij deze verordening bedoelde ex-ante voorwaarden van toepassing op de programmering van het ELFPO, voor zover zij dienstig zijn voor en van toepassing zijn op de specifieke doelstellingen die met de prioriteiten van het programma worden nagestreefd.

▼B*Artikel 10***Goedkeuring van plattelandsontwikkelingsprogramma's**

1. Voor elk programma voor plattelandsontwikkeling dient de lidstaat bij de Commissie een voorstel in dat de in artikel 8 bedoelde gegevens bevat.
2. Elk plattelandsontwikkelingsprogramma wordt door de Commissie bij uitvoeringshandeling goedgekeurd.

*Artikel 11***Wijziging van plattelandsontwikkelingsprogramma's**

Verzoeken van lidstaten tot wijziging van programma's worden overeenkomstig de volgende procedures goedgekeurd:

- a) De Commissie neemt bij uitvoeringshandeling een besluit over verzoeken tot wijziging die betrekking hebben op:
 - i) een verandering van de programmastrategie waarbij meer dan 50 % van een aan een aandachtsgebied verbonden kwantitatieve doelstelling wordt gewijzigd;
 - ii) een verandering van het ELFPO-bijdragepercentage voor één of meer maatregelen;
 - iii) een verandering van de totale Uniebijdrage of van de jaarlijkse verdeling ervan op programmaniveau.
- b) In elk ander geval keurt de Commissie bij uitvoeringshandeling verzoeken tot wijziging van het programma goed. Deze gevallen betreffen met name:
 - i) de invoering of de intrekking van maatregelen of soorten concrete acties;
 - ii) veranderingen in de beschrijving van maatregelen, met inbegrip van verandering van de subsidiabiliteitsvoorwaarden;
 - iii) een overheveling van financiële middelen tussen maatregelen die met toepassing van verschillende ELFPO-bijdragepercentages worden uitgevoerd.

In de in onder b), i) en ii), en onder b, iii), bedoelde gevallen waarin minder dan 20 % van de aan een maatregel toegewezen middelen en minder dan 5 % van de totale ELFPO-bijdrage aan het programma wordt overgeheveld, wordt de goedkeuring evenwel geacht te zijn verleend indien de Commissie 42 werkdagen na ontvangst van het verzoek geen besluit heeft genomen. In deze termijn is het tijdvak dat begint op de dag na de datum waarop de Commissie haar opmerkingen aan de lidstaat heeft toegezonden en eindigt op de dag waarop de lidstaat op deze opmerkingen heeft gereageerd, niet inbegrepen.

- c) Voor het corrigeren van tikfouten of louter redactionele wijzigingen die de uitvoering van het beleid en de maatregelen niet beïnvloeden, wordt geen goedkeuring van de Commissie vereist. Lidstaten stellen de Commissie in kennis van dergelijke wijzigingen.

▼B*Artikel 12***Voorschriften inzake procedures en tijdschema's**

De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast waarin voorschriften worden vastgelegd inzake de procedures en de tijdschema's voor:

- a) de goedkeuring van plattelandsontwikkelingsprogramma's en nationale kaders;
- b) de indiening en de goedkeuring van voorstellen tot wijziging van plattelandsontwikkelingsprogramma's en voorstellen tot wijziging van nationale kaders, onder meer inzake de inwerkingtreding en de frequentie waarmee ze moeten worden ingediend ervan tijdens de programmeringsperiode.

Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 84 bedoelde onderzoeksprocedure.

TITEL III

STEUN VOOR PLATTELANDSONTWIKKELING*HOOFDSTUK I***Maatregelen***Artikel 13***Maatregelen**

Elke plattelandsontwikkelingsmaatregel wordt op zodanige wijze geprogrammeerd dat hij specifiek bijdraagt tot de verwezenlijking van één of meer prioriteiten van de Unie voor plattelandsontwikkeling. Een indicatieve lijst van maatregelen die van bijzonder belang zijn voor de prioriteiten van de Unie, is opgenomen in bijlage VI.

*Artikel 14***Acties inzake kennisoverdracht en voorlichting**

1. In het kader van deze maatregel wordt steun verleend voor acties op het gebied van beroepsopleiding en verwerving van deskundigheid, voor demonstratieactiviteiten en voor voorlichtingsacties. Acties op het gebied van beroepsopleiding en verwerving van deskundigheid kunnen opleidingscursussen, workshops en coaching omvatten.

Er kan tevens steun worden verleend voor korte uitwisselingen op landbouw- en bosbouwbeheersniveau alsmede voor bezoeken aan landbouw- en bosbouwbedrijven.

2. De in het kader van deze maatregel verleende steun komt ten goede aan personen die actief zijn in de landbouw-, de voedingsmiddelen- en de bosbouwsector, aan grondbeheerders en aan andere marktdeelnemers die als kmo actief zijn in plattelandsgebieden.

Degene die de opleiding of andere vormen van kennisoverdracht of voorlichting verstrekt, is de begunstigde van de steun.

3. In het kader van deze maatregel wordt geen steun verleend voor cursussen of stages die deel uitmaken van normale programma's of leergangen van het middelbaar of hoger onderwijs.

▼B

De organisaties die kennisoverdrachtdiensten en voorlichtingsdiensten aanbieden, beschikken over gekwalificeerd en regelmatig bijgeschoold personeel.

▼M7

4. In het kader van deze maatregel worden de kosten voor het organiseren en uitvoeren van de kennisoverdrachtsacties en de voorlichtingsacties gesubsidieerd. Infrastructuur die geïnstalleerd is in het kader van een demonstratie mag worden gebruikt nadat de concrete actie is voltooid. In het geval van demonstratieprojecten mag tevens steun worden verleend ter dekking van de betrokken investeringskosten. De kosten in verband met de reis-, verblijfs- en dagvergoedingen van de deelnemers, alsmede de kosten voor de vervanging van de landbouwers worden eveneens gesubsidieerd. Alle op grond van dit lid bepaalde kosten worden aan de begunstigde betaald.

▼B

5. Teneinde te waarborgen dat landbouw- en bosbouwuitwisselingsprogramma's en bezoeken aan landbouw- en bosbouwbedrijven duidelijk onderscheiden kunnen worden van soortgelijke acties in het kader van andere regelingen van de Unie, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast stellen met betrekking tot de duur en de inhoud van landbouw- en bosbouwuitwisselingsprogramma's en bezoeken aan landbouw- en bosbouwbedrijven.

6. De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast waarin de voorschriften inzake betaling van de kosten van de deelnemers worden vastgesteld, waarvoor onder meer gebruik kan worden gemaakt van vouchers en dergelijke.

Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 84 bedoelde onderzoeksprocedure.

*Artikel 15***Bedrijfsadviesdiensten, bedrijfsbeheersdiensten en bedrijfsverzorgingsdiensten**

1. In het kader van deze maatregel wordt steun verleend om:

- a) landbouwers, jonge landbouwers in de zin van deze verordening, bosbezitters, andere grondbeheerders en kleine en middelgrote ondernemingen in plattelandsgebieden te helpen profiteren van adviesdiensten om de economische en ecologische prestaties alsmede de klimaatvriendelijkheid en –bestendigheid van hun bedrijf, onderneming en/of investering te verbeteren;
- b) de oprichting van bedrijfsbeheersdiensten, bedrijfsverzorgingsdiensten en bedrijfsadviesdiensten voor de landbouw en van bedrijfsadviesdiensten voor de bosbouw te stimuleren, met inbegrip van het in de artikelen 12 tot en met 14 van Verordening (EU) nr. 1306/2013 bedoelde bedrijfsadviesstelsel;
- c) de opleiding van de adviseurs te bevorderen.

▼M7

2. De verstrekker van het advies of de opleiding dan wel de beheersautoriteit is de begunstigde van de steun die is verleend overeenkomstig lid 1, onder a) en c). Wanneer de beheersautoriteit de begunstigde is, wordt de verstrekker van het advies of de opleiding gekozen door een organisatie die functioneel onafhankelijk is van de beheersautoriteit. De in lid 1, onder b), bedoelde steun wordt verleend aan de autoriteit of de organisatie die wordt geselecteerd om de bedrijfsbeheersdiensten, bedrijfsverzorgingsdiensten en bedrijfsadviesdiensten voor de landbouw en de bedrijfsadviesdiensten voor de bosbouw op te richten.

▼M7

3. De autoriteiten of de organisaties die worden geselecteerd om advies te verstrekken, beschikken over hiertoe gekwalificeerd en geregeld opgeleid personeel en over ervaring inzake adviesverstrekking, en zijn betrouwbaar gebleken op de gebieden waarover advies wordt verstrekt. De verstrekkers uit hoofde van deze maatregel worden geselecteerd door middel van een selectieprocedure die openstaat voor zowel publieke als private organisaties. Die selectieprocedure is objectief en sluit kandidaten met belangenconflicten uit.

▼B

Bij het verstrekken van advies nemen de adviesdiensten de in artikel 13, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1306/2013 bedoelde vertrouwelijkheidsvoorschriften in acht.

▼M7

3 bis. Voor de toepassing van dit artikel verrichten de lidstaten, overeenkomstig artikel 65, lid 1, alle controles op het niveau van de verstrekker van advies of opleiding.

▼B

4. Het aan individuele landbouwers, jonge landbouwers in de zin van deze verordening en andere grondbeheerders te verstrekken advies staat in verband met ten minste één prioriteit van de Unie voor plattelandsontwikkeling en heeft betrekking op ten minste één van de volgende elementen:

- a) verplichtingen op het niveau van het landbouwbedrijf uit hoofde van uit de regelgeving voortvloeiende beheerseisen en/of normen inzake een goede landbouw- en milieuconditie zoals bedoeld in titel VI, hoofdstuk I, van Verordening (EU) nr. 1306/2013;
- b) in voorkomend geval, de klimaat- en milieuvriendelijke praktijken zoals bedoeld in titel III, hoofdstuk 3, van Verordening (EU) nr. 1307/2013 en het onderhoud van het landbouwgebied zoals bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c), van Verordening (EU) nr. 1307/2013;
- c) in de plattelandsontwikkelingsprogramma's vervatte maatregelen op het niveau van het landbouwbedrijf met het oog op bedrijfsmodernisering, het verbeteren van het concurrentievermogen, sectorintegratie, innovatie, marktgerichtheid en het stimuleren van ondernemerschap;
- d) door de lidstaten omschreven eisen ter uitvoering van artikel 11, lid 3, van de kaderrichtlijn water;
- e) door de lidstaten omschreven eisen ter uitvoering van artikel 55 van Verordening (EG) nr. 1107/2009, in het bijzonder de naleving van de algemene beginselen van geïntegreerde gewasbescherming zoals bedoeld in artikel 14 van Richtlijn 2009/128/EG; of
- f) in voorkomend geval, arbeidsveiligheidsnormen of met het landbouwbedrijf verband houdende normen;
- g) specifiek advies voor landbouwers die voor het eerst een bedrijf opstarten.

▼C1

Het advies kan ook betrekking hebben op andere thema's, met name informatie betreffende mitigatie van en adaptatie aan de klimaatverandering, biodiversiteit en de waterbescherming als bedoeld in bijlage I bij Verordening (EU) nr. 1306/2013 of thema's die verband houden met de economische en milieuprestatie van het landbouwbedrijf, met inbegrip van de mededingingsaspecten.

▼B

Dit kan ook advies omvatten voor de ontwikkeling van korte toeleveringsketens, biologische landbouw en de gezondheidsaspecten van de veehouderij.

▼B

5. Het advies voor bosbezitters heeft op zijn minst betrekking op de relevante vereisten in het kader van de Richtlijnen 92/43/EEG, 2009/147/EG en de kaderrichtlijn water. Het advies kan ook betrekking hebben op thema's die verband houden met de economische en milieuprestatie van het bosbouwbedrijf.

6. Het advies voor kleine en middelgrote ondernemingen kan betrekking hebben op thema's die verband houden met de economische en milieuprestatie van de onderneming.

7. Indien dat terdege gerechtvaardigd en steekhoudend is, kan het advies gedeeltelijk in groep worden verstrekt, met dien verstande dat rekening wordt gehouden met de omstandigheden van de individuele gebruiker van de adviesdiensten.

8. De in het kader van lid 1, onder a) en c), verleende steun mag de in bijlage II vastgestelde maximumbedragen niet overschrijden. De in het kader van lid 1, onder b), verleende steun dient over een periode van vijf jaar na de oprichting geleidelijk te worden verlaagd.

*Artikel 16***Kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten en levensmiddelen****▼M7**

1. In het kader van deze maatregel wordt steun verleend aan landbouwers en groepen landbouwers die toetreden, of die gedurende de voorgaande vijf jaren zijn toetreden, tot:

▼B

a) kwaliteitsregelingen die zijn ingesteld krachtens de volgende verordeningen en bepalingen:

i) Verordening (EU) nr. 1151/2012 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾;

ii) Verordening (EG) nr. 834/2007 van de Raad ⁽²⁾;

iii) Verordening (EG) nr. 110/2008 van het Europees Parlement en de Raad ⁽³⁾;

iv) het voorstel voor Verordening (EEG) nr. 1601/91 van de Raad ⁽⁴⁾;

v) deel II, titel II, hoofdstuk I, afdeling 2, van Verordening (EU) nr. 1308/2013 van de Raad met betrekking tot wijn;

b) een door de lidstaten erkende kwaliteitsregeling, waaronder regelingen voor de certificering van landbouwbedrijven, voor landbouwproducten, katoen of levensmiddelen die aan de volgende criteria voldoet:

i) de specificiteit van het eindproduct in het kader van deze regelingen vloeit voort uit duidelijke verplichtingen die het volgende garanderen:

— specifieke productkenmerken,

⁽¹⁾ Verordening (EU) nr. 1151/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 21 november 2012 inzake kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten en levensmiddelen (PB L 343 van 14.12.2012, blz. 1).

⁽²⁾ Verordening (EG) nr. 834/2007 van de Raad van 28 juni 2007 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 2092/91 (PB L 189 van 20.7.2007, blz. 1).

⁽³⁾ Verordening (EG) nr. 110/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2008 betreffende de definitie, de aanduiding, de presentatie, de etikettering en de bescherming van geografische aanduidingen van gedistilleerde dranken en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1576/89 van de Raad (PB L 39 van 13.2.2008, blz. 16).

⁽⁴⁾ Verordening (EEG) nr. 1601/91 van de Raad van 10 juni 1991 tot vaststelling van de algemene voorschriften betreffende de definitie, de aanduiding en de aanbestedingsvorm van gearomatiseerde wijnen, gearomatiseerde dranken op basis van wijn en gearomatiseerde cocktails van wijnbouwproducten (PB L 149 van 14.6.1991, blz. 1).

▼B

- specifieke landbouw- of productiemethoden, of
 - een kwaliteit van het eindproduct die uit het oogpunt van de gezondheid van mens, dier of plant, het dierenwelzijn of milieubescherming de voor het handelsproduct geldende normen in aanzienlijke mate overtreft;
- ii) de regeling staat open voor alle producenten;
- iii) de regeling behelst het opstellen van een bindend productdossier en de naleving daarvan wordt geverifieerd door de openbare autoriteiten of door een onafhankelijke inspectieorganisatie;
- iv) de regeling is doorzichtig en staat borg voor de integrale traceerbaarheid van de producten; of
- c) een door de lidstaten erkende vrijwillige certificeringsregeling voor landbouwproducten die voldoet aan de richtsnoeren van de Unie betreffende de beste praktijken voor de toepassing vrijwillige certificeringsregelingen voor landbouwproducten en levensmiddelen.

▼M7

2. In het kader van deze maatregel kan ook steun worden verleend voor uit informatie- en promotieactiviteiten van producentengroeperingen voortvloeiende kosten voor producten die onder een kwaliteitsregeling vallen waarvoor overeenkomstig lid 1 van dit artikel steun wordt verleend. In afwijking van artikel 70, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1303/2013 mogen die activiteiten alleen worden uitgevoerd op de interne markt.

3. De steun uit hoofde van lid 1 wordt gedurende maximaal vijf jaar verleend in de vorm van een jaarlijkse financiële stimulans waarvan het niveau wordt bepaald overeenkomstig de hoogte van de vaste kosten die zijn gemoeid met deelneming aan de regelingen waarvoor de steun wordt verleend.

In het geval van een eerste deelname voorafgaand aan de steunaanvraag uit hoofde van lid 1, wordt de maximale duur van vijf jaar verminderd met het aantal jaren dat is verlopen tussen de eerste deelname aan een kwaliteitsregeling en het tijdstip van de steunaanvraag.

Voor de toepassing van dit lid worden onder „vaste kosten” verstaan, de kosten die worden gemaakt om tot een kwaliteitsregeling waarvoor steun wordt verleend, toe te treden, en de jaarlijkse bijdrage voor deelneming aan die regeling, inclusief, in voorkomend geval, de kosten voor verificatie van de naleving van het productdossier.

Voor de toepassing van dit artikel wordt onder „landbouwer” een „actieve landbouwer” in de zin van artikel 9 van Verordening (EU) nr. 1307/2013 verstaan, zoals dat in de betrokken lidstaat van toepassing is.

▼B

4. De steun mag het in bijlage II vastgestelde maximum steunpercentage en bedrag niet overschrijden.

5. Teneinde rekening te houden met nieuw recht van de Unie dat gevolgen kan hebben voor de uit hoofde van deze maatregel verleende steun, en om de samenhang met andere instrumenten van de Unie inzake maatregelen ter bevordering van de afzet van landbouwproducten te waarborgen en concurrentievervalsing te voorkomen, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen met betrekking tot de specifieke regelingen van de Unie die onder lid 1, onder a), vallen en de kenmerken van de producentengroeperingen en de soorten acties die uit hoofde van lid 2 steun kunnen krijgen, alsmede het stellen van voorwaarden ter voorkoming van discriminatie van bepaalde producten, en het stellen van voorwaarden op basis waarvan handelsmerken moeten worden uitgesloten van de steun.

▼B*Artikel 17***Investerings in materiële activa**

1. In het kader van deze maatregel wordt steun verleend voor roerende en/of onroerende investeringen die:

a) de algehele prestatie en duurzaamheid van het landbouwbedrijf verbeteren;

▼M7

b) betrekking hebben op de verwerking, de afzet en/of de ontwikkeling van in bijlage I bij het VWEU vermelde landbouwproducten of katoen, met uitzondering van visserijproducten. Het productieproces kan een product opleveren dat niet in die bijlage wordt vermeld; wanneer steun wordt verleend in de vorm van financieringsinstrumenten, kan de input ook een product zijn dat niet onder die bijlage valt, op voorwaarde dat de investering bijdraagt tot een of meer van de prioriteiten van de Unie voor plattelandsontwikkeling;

▼B

c) betrekking hebben op infrastructuur voor de ontwikkeling, modernisering of aanpassing van de land- en bosbouw, inclusief op het gebied van de toegankelijkheid van landbouw- en bosgrond, land-inrichting en verbetering van land, en de voorziening en besparing van energie en water; of

d) worden beschouwd als niet-productieve investeringen die verband houden met de verwezenlijking van de in het kader van deze verordening nagestreefde agromilieu- en klimaatdoelstellingen, waaronder de staat van instandhouding van de biodiversiteit op het gebied van soorten en habitats, alsmede met het oog op de vergroting van de maatschappelijke belevingswaarde van een Natura 2000-gebied of van andere in het programma te omschrijven systemen met een hoge natuurwaarde.

2. De in lid 1, onder a), bedoelde steun wordt verleend aan landbouwers en groepen van landbouwers.

In geval van investeringssteun voor de herstructurering van landbouwbedrijven verlenen de lidstaten de steun aan landbouwbedrijven op grond van de SWOT-analyse betreffende de prioriteit van de Unie voor plattelandsontwikkeling "versterking van de levensvatbaarheid van het landbouwbedrijf en van het concurrentievermogen van alle landbouwtypen in alle regio's en bevordering van innovatieve landbouwtechnologieën en duurzaam bosbeheer".

3. De in het kader van lid 1, onder a) en b), verleende steun mag de in bijlage II vastgestelde maximale steunpercentages niet overschrijden. Die maximale steunpercentages mogen overeenkomstig de in bijlage II vastgestelde steunpercentages worden verhoogd wanneer het gaat om jonge landbouwers, om collectieve investeringen, waaronder investeringen in verband met een fusie van producentenorganisaties, en om geïntegreerde projecten waarbij vanuit meer dan één maatregel steun wordt verleend, om investeringen in gebieden met natuurlijke en andere specifieke beperkingen zoals bedoeld in artikel 32, om investeringen in verband met concrete acties overeenkomstig de artikelen 28 en 29, en om concrete acties die worden gesteund in het kader van het EIP voor de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw. Het gecombineerd steunpercentage evenwel niet meer dan 90 % bedragen.

▼B

4. De in het kader van lid 1, onder c) en d), verleende steun wordt verstrekt overeenkomstig de in bijlage II vastgestelde steunpercentages.

▼M7

5. Aan jonge landbouwers die zich voor het eerst als bedrijfshoofd op een landbouwbedrijf vestigen, mag steun worden verleend voor investeringen om te voldoen aan de normen van de Unie voor de landbouwproductie, waaronder arbeidsveiligheidsnormen. Deze steun mag worden verleend tot uiterlijk 24 maanden na de datum van vestiging als omschreven in het programma voor plattelandsontwikkeling of tot de handelingen als omschreven in het in artikel 19, lid 4, bedoelde bedrijfsplan zijn voltooid.

▼B

6. Indien het recht van de Unie nieuwe eisen stelt aan landbouwers, mag tot uiterlijk 12 maanden na de datum waarop de nieuwe eisen voor het betrokken landbouwbedrijf van kracht zijn geworden, steun worden verleend voor investeringen om te voldoen aan deze eisen.

Artikel 18

Herstel van door natuurrampen of rampzalige gebeurtenissen beschadigd agrarisch productiepotentieel en invoering van passende preventieve acties

1. In het kader van deze maatregel wordt steun verleend voor:
 - a) investeringen in preventieve acties om de gevolgen van natuurrampen, ongunstige weersomstandigheden en rampzalige gebeurtenissen die zich waarschijnlijk zullen voordoen, te reduceren;
 - b) investeringen voor het herstel van landbouwgrond en landbouwproductiepotentieel beschadigd door natuurrampen, ongunstige weersomstandigheden en rampzalige gebeurtenissen.
2. De steun wordt verleend aan landbouwers en groepen van landbouwers. Er kan tevens steun worden verleend aan openbare entiteiten indien een verband tussen de door die entiteiten gedane investeringen en het agrarische productiepotentieel wordt vastgesteld.
3. In het kader van lid 1, onder b), mag slechts steun worden verleend indien de bevoegde openbare autoriteiten van de lidstaten officieel bevestigen dat een natuurramp heeft plaatsgevonden en dat die ramp of de overeenkomstig Richtlijn 2000/29/EG van de Raad ⁽¹⁾ vastgestelde maatregelen om een plantenziekte of plaag uit te roeien of in te dammen, hebben geleid tot vernieling van ten minste 30 % van het betrokken agrarische productiepotentieel.
4. In het kader van deze maatregel wordt geen steun verleend voor gederfde inkomsten ten gevolge van een natuurramp of een rampzalige gebeurtenis.

De lidstaten voorkomen overcompensatie door erop toe te zien dat de begunstigden naast de in het kader van deze maatregel verleende steun geen andere steun op grond van andere nationale steuninstrumenten of steuninstrumenten van de Unie of op grond van private verzekeringsregelingen ontvangen.

⁽¹⁾ Richtlijn 2000/29/EG van de Raad van 8 mei 2000 betreffende de beschermende maatregelen tegen het binnenbrengen en de verspreiding in de Gemeenschap van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen (PB L 169 van 10.7.2000, blz. 1).

▼B

5. De in het kader van lid 1, onder a), verleende steun mag de in bijlage II vastgestelde maximale steunpercentages niet overschrijden.

*Artikel 19***Ontwikkeling van landbouwbedrijven en ondernemingen**

1. In het kader van deze maatregel wordt steun verleend voor:

a) aanloopsteun ten bate van:

- i) jonge landbouwers;
- ii) niet-agrarische activiteiten in plattelandsgebieden;
- iii) de ontwikkeling van kleine landbouwbedrijven;

b) investeringen in het opzetten en ontwikkelen van niet-agrarische activiteiten;

c) jaarlijkse of eenmalige betalingen voor landbouwers die in aanmerking komen voor de bij titel V van Verordening (EU) nr. 1307/2013 ingestelde regeling voor kleine landbouwbedrijven ("regeling voor kleine landbouwbedrijven") die hun bedrijf definitief aan een andere landbouwer overdragen.

2. De in lid 1, onder a), i), bedoelde steun wordt verleend aan jonge landbouwers.

De in lid 1, onder a), ii), bedoelde steun wordt verleend aan landbouwers of leden van het landbouwhuishouden die diversifiëren naar niet-agrarische activiteiten en naar kleine en micro-ondernemingen en natuurlijke personen in plattelandsgebieden.

De in lid 1, onder a), iii), bedoelde steun wordt verleend aan kleine landbouwbedrijven zoals omschreven door de lidstaten.

De in lid 1, onder b), bedoelde steun wordt verleend aan kleine en micro-ondernemingen en natuurlijke personen in plattelandsgebieden, alsook aan landbouwers of leden van een landbouwhuishouden.

De in lid 1, onder c), bedoelde steun wordt verleend aan landbouwers die op het ogenblik van de indiening van hun aanvraag in aanmerking komen om ten minste een jaar deel te nemen aan de regeling voor kleine landbouwbedrijven en die toezeggen hun volledige bedrijf en de corresponderende betalingsrechten definitief aan een andere landbouwer over te dragen. De steun wordt betaald vanaf de datum van de overdracht tot en met 31 december 2020 of voor die periode berekend en in één keer betaald.

3. Onder "lid van het landbouwhuishouden" wordt verstaan een natuurlijke of rechtspersoon dan wel een groep natuurlijke of rechtspersonen, ongeacht de rechtspositie van de groep en haar leden volgens het nationale recht, met uitzondering van werknemers in de landbouw. Indien een rechtspersoon, dan wel een groep van rechtspersonen als een lid van het landbouwhuishouden wordt beschouwd, moet dit lid ten tijde van het aanvragen van de steun een landbouwactiviteit op het landbouwbedrijf uitoefenen.

▼M7

4. De aanvraag van steun op grond van lid 1, onder a), i), wordt ingediend uiterlijk 24 maanden na de datum van vestiging.

▼M7

De in lid 1, onder a), bedoelde steun wordt slechts verleend wanneer een bedrijfsplan wordt overgelegd. De uitvoering van het bedrijfsplan gaat uiterlijk negen maanden na de datum van het besluit tot verlening van steun van start. Het bedrijfsplan heeft een looptijd van maximum vijf jaar.

In het bedrijfsplan wordt bepaald dat de jonge landbouwer binnen 18 maanden na de datum van het besluit tot verlening van steun moet voldoen aan artikel 9 van Verordening (EU) nr. 1307/2013, zoals dat in de betrokken lidstaat van toepassing is.

De lidstaten definiëren de in artikel 2, lid 1, onder s), bedoelde handeling(en) in de plattelandsontwikkelingsprogramma's.

De lidstaten stellen per begunstigde of bedrijf boven- en benedengrenzen vast voor de toegang tot de respectievelijk in lid 1, onder a), i) en iii), bedoelde steun. De benedengrens voor steunverlening in het kader van lid 1, onder a), i), ligt hoger dan de bovengrens voor steunverlening in het kader van lid 1, onder a), iii). De steun wordt uitsluitend verleend aan bedrijven die onder de definitie van kleine en micro-ondernemingen vallen.

4 bis. In afwijking van artikel 37, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1303/2013 mag steun op grond van lid 1, onder a), i), van dit artikel ook worden verleend in de vorm van financieringsinstrumenten, of als een combinatie van subsidies en financieringsinstrumenten.

5. De in lid 1, onder a), bedoelde steun wordt in ten minste twee tranches betaald. De tranches kunnen degressief zijn. De laatste tranche van de in lid 1, onder a), i) en ii), bedoelde steun mag slechts worden betaald indien het bedrijfsplan correct wordt uitgevoerd.

▼B

6. Het maximale steunbedrag voor lid 1, onder a), is vastgesteld in bijlage II. De lidstaten stellen het bedrag van de in lid 1, onder a), i) en ii), bedoelde steun vast en houden daarbij onder meer rekening met de sociaaleconomische toestand in het programmagebied.

7. De in lid 1, onder c), bedoelde steun bedraagt 120 % van de jaarlijkse betaling waarvoor de begunstigde in het kader van de regeling voor kleine landbouwbedrijven in aanmerking komt.

8. Teneinde ervoor te zorgen dat de middelen uit het ELFPO efficiënt en doeltreffend worden gebruikt, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen waarin de minimuminhoud van bedrijfsplannen, en de criteria die de lidstaten moeten hanteren bij de vaststelling van de in lid 4 van dit artikel bedoelde grenzen, worden vastgelegd.

*Artikel 20***Basisdiensten en dorpsvernieuwing in plattelandsgebieden**

1. In het kader van deze maatregel wordt steun verleend voor:

- a) het opstellen en bijwerken van plannen voor de ontwikkeling van gemeenten en dorpen in plattelandsgebieden en hun gemeentelijke basisdiensten, alsmede van beschermings- en beheersplannen betreffende Natura 2000-gebieden en andere gebieden met een hoge natuurwaarde;

▼B

- b) investeringen in het opzetten, verbeteren en uitbreiden van alle soorten kleinschalige infrastructuur, inclusief investeringen in hernieuwbare energie en energiebesparing;
- c) breedbandinfrastructuur, inclusief het opzetten, verbeteren en uitbreiden ervan, passieve breedbandinfrastructuur en de verlening van toegang tot breedband en openbare e-overheidsoplossingen;
- d) investeringen in het opzetten, verbeteren en uitbreiden van plaatselijke basisdiensten voor de plattelandsbevolking, met inbegrip van vrije tijd en cultuur, en de desbetreffende infrastructuur;
- e) investeringen van algemeen nut in recreatie-infrastructuur, toeristische informatie en kleinschalige toeristische infrastructuur;
- f) studies en investeringen met betrekking tot de instandhouding, het herstel en de opwaardering van het natuurlijke en culturele erfgoed van dorpen, rurale landschappen en locaties met grote natuurlijke waarde, met inachtneming van daarmee verbonden sociaaleconomische aspecten, alsmede acties gericht op milieubewustzijn;
- g) investeringen voor het verplaatsen van activiteiten en het verbouwen van gebouwen of andere voorzieningen die in of dicht bij rurale woongebieden gelegen zijn, met als doel de levenskwaliteit te verbeteren of de milieuprestatie van deze woongebieden te verbeteren.

2. In het kader van deze maatregel wordt slechts steun verleend voor kleinschalige infrastructuur zoals die door elke lidstaat in het programma wordt omschreven. In de plattelandsontwikkelingsprogramma's mogen echter specifieke afwijkingen van dit voorschrift worden opgenomen wanneer sprake is van investeringen in breedband en hernieuwbare energie. In dat geval moeten duidelijke criteria worden vastgesteld om ervoor te zorgen dat de hier bedoelde steun complementair is aan de steun die in het kader van andere instrumenten van de Unie wordt verstrekt.

3. In lid 1 bedoelde investeringen komen voor steun in aanmerking wanneer de betrokken concrete acties overeenkomstig de plannen voor de ontwikkeling van de gemeenten en dorpen in plattelandsgebieden en de gemeentelijke basisdiensten worden uitgevoerd, voor zover dergelijke plannen voorhanden zijn, en dienen consistent te zijn met elke ter zake dienende strategie voor plaatselijke ontwikkeling.

▼M7

- 4. De leden 2 en 3 zijn niet van toepassing wanneer steun wordt verleend in de vorm van financieringsinstrumenten.

▼B*Artikel 21*

Investerings in de ontwikkeling van bosgebieden en de verbetering van de levensvatbaarheid van bossen

- 1. In het kader van deze maatregel wordt steun verleend voor:

- a) bebossing en de aanleg van beboste gebieden;
- b) de invoering van boslandbouwsystemen;

▼B

- c) de preventie en het herstel van schade die aan bossen is toegebracht door bosbranden, natuurrampen en rampzalige gebeurtenissen, met inbegrip van uitbraken van plagen en ziekten, en klimaatgerelateerde bedreigingen;
- d) investeringen ter verbetering van de veerkracht en de milieuwaarde alsmede van het mitigatiepotentieel van bosesystemen;
- e) investeringen in bosbouwtechnologieën en in de verwerking, mobilisering en afzet van bosproducten.

▼C1

2. Beperkingen op de eigendom van bossen zoals bedoeld in de artikelen 22 tot en met 26 zijn niet van toepassing op tropische en subtropische bossen en op de beboste gebieden op de Azoren, Madeira, de Canarische Eilanden, de kleinere eilanden in de Egeïsche Zee in de zin van Verordening (EU) nr. 229/2013 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾, en in de Franse ultraperifere gebieden.

▼B

Voor bos vanaf een bepaalde door de lidstaten in het programma vast te stellen omvang, is steun afhankelijk van de overlegging van de toepasselijke gegevens van een bosbeheerplan of van een gelijkwaardig instrument in overeenstemming met duurzaam bosbeheer zoals vastgesteld in de ministeriële conferentie over de bescherming van de bossen in Europa van 1993.

*Artikel 22***Bebossing en de aanleg van beboste gebieden**

1. De in artikel 21, lid 1, onder a), bedoelde steun wordt verleend aan publieke en private grondbezitters, en hun verenigingen, en dekt de aanlegkosten, en een jaarlijkse premie per hectare voor de kosten van gederfde landbouwinkomsten en onderhoudsactiviteiten zoals zuivering en dunning, voor een periode van maximaal 12 jaar. In het geval van grond in overheidsbezit kan uitsluitend steun worden verleend indien het lichaam dat het land beheert een privaatrechtelijk lichaam of een gemeente is.

Steun voor de bebossing van grond die het eigendom is van overheidsinstanties of voor snelgroeiende bomen wordt alleen verleend voor de aanlegkosten.

2. Zowel landbouwgrond als andere grond komt voor steun in aanmerking. De aangeplante soorten zijn aangepast aan de plaatselijke milieu- en klimaatomstandigheden en voldoen aan de minimale milieureisten. Er wordt geen steun verleend voor de aanplant van bomen voor hakhout met korte omlooptijd, kerstbomen en snelgroeiende soorten die bestemd zijn voor de energieproductie. In gebieden waar de bebossing bemoeilijkt wordt door moeilijke bodem- en klimaatomstandigheden, kan steun worden verleend voor de aanplant van andere meerjarige houtachtige planten, zoals struiken die bestand zijn tegen de plaatselijke omstandigheden.

⁽¹⁾ Verordening (EU) nr. 229/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 13 maart 2013 houdende specifieke maatregelen op landbouwgebied ten behoeve van de kleinere eilanden in de Egeïsche Zee en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1405/2006 van de Raad (PB L 78 van 20.3.2013, blz. 41).

▼B

3. Teneinde ervoor te zorgen dat de bebossing van landbouwgrond in overeenstemming is met de doelstellingen van het milieubeleid, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen met betrekking tot het opstellen van de in lid 2 van dit artikel bedoelde minimale milieueisen.

▼M7*Artikel 23***Invoering, regeneratie of renovatie van boslandbouwsystemen**

1. De in artikel 21, lid 1, onder b), bedoelde steun wordt gedurende maximaal vijf jaar ter dekking van de kosten van invoering, regeneratie en/of renovatie verleend aan private grondbezitters, gemeenten en verenigingen waarin zij verenigd zijn, en omvat een jaarlijkse premie per hectare voor de kosten van onderhoudsactiviteiten.

▼B

2. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder "boslandbouwsystemen" verstaan: systemen voor grondgebruik waarbij de teelt van bomen wordt gecombineerd met landbouw op dezelfde grond. Het minimale en maximale aantal bomen per hectare wordt door de lidstaten bepaald met inachtneming van de plaatselijke bodem- en klimaatgesteldheid en milieucondities, de bosbouwsoorten en de noodzaak om een duurzaam landbouwgebruik van de grond te waarborgen.

3. De steun mag het in bijlage II vastgestelde maximale steunpercentage niet overschrijden.

*Artikel 24***Preventie en herstel van schade aan bossen door bosbranden en natuurrampen en rampzalige gebeurtenissen**

1. De in artikel 21, lid 1, onder c), bedoelde steun wordt verleend aan private en publieke bosbezitters en andere privaatrechtelijke en openbare lichamen en aan organisaties waarin zij zijn verenigd, voor:

- a) de aanleg van beschermingsinfrastructuur. De steun voor brandstroken kan tevens steun voor de betrokken onderhoudskosten omvatten. Er wordt geen steun verleend voor landbouwgerelateerde activiteiten in gebieden waarop agromilieuregelingen van toepassing zijn;
- b) plaatselijke, kleinschalige activiteiten ter preventie van brand of andere natuurrisico's; met inbegrip van het gebruik van graasdieren;
- c) de aanleg en de verbetering van voorzieningen voor het monitoren van bosbranden, plagen en ziekten, en de installatie en verbetering van de betrokken communicatieapparatuur; en
- d) het herstel van het bosbouwpotentieel dat is beschadigd ten gevolge van brand of andere natuurrampen zoals plagen, ziekten alsmede rampzalige gebeurtenissen en aan de klimaatverandering gerelateerde gebeurtenissen.

2. Wat preventieve acties tegen plagen en ziekten betreft, moet het risico dat zich een ramp in dit verband voordoet, worden aangetoond aan de hand van wetenschappelijk bewijs en worden bevestigd door wetenschappelijke overheidsorganisaties. In voorkomend geval moet de lijst van soorten organismen die schadelijk zijn voor planten en een ramp kunnen veroorzaken, in het programma worden opgenomen.

▼B

De gesubsidieerde concrete acties moeten consistent zijn met het door de betrokken lidstaat opgestelde bosbeschermingsplan. Voor landbouwbedrijven vanaf een bepaalde door de lidstaten in het programma vast te stellen omvang, is steun afhankelijk van de overlegging van de relevante gegevens van een bosbeheerplan of een gelijkwaardig instrument in overeenstemming met duurzaam bosbeheer zoals vastgesteld in de ministeriële conferentie over de bescherming van de bossen in Europa van 1993, waarin de preventiedoelstellingen zijn opgenomen.

Bosgebieden die overeenkomstig het door de lidstaat opgestelde bosbeschermingsplan als middelmatig tot zeer brandgevaarlijk worden aangemerkt, komen in aanmerking voor steun in verband met bosbrandpreventie.

3. De in lid 1, onder d), bedoelde steun mag slechts worden verleend indien de bevoegde openbare autoriteiten van de lidstaten officieel bevestigen dat een natuurramp heeft plaatsgevonden en dat die natuurramp of de overeenkomstig Richtlijn 2000/29/EG vastgestelde maatregelen om een plantenziekte of plaag uit te roeien of in te dammen heeft geleid tot de vernieling van ten minste 20 % van het betrokken bosbouwpotentieel.

4. In het kader van deze maatregel wordt geen steun verleend voor ten gevolge van de natuurramp gederfde inkomsten.

De lidstaten voorkomen overcompensatie door erop toe te zien dat de begunstigten naast de in het kader van deze maatregel verleende steun geen andere steun op grond van andere nationale steuninstrumenten of steuninstrumenten van de Unie of op grond van private verzekeringsregelingen ontvangen.

*Artikel 25***Investerings ter verbetering van de veerkracht en de milieuwaarde van bosesystemen**

1. De in artikel 21, lid 1, onder d), bedoelde steun wordt verleend aan natuurlijke personen, private en publieke bosbezitters en andere privaatrechtelijke en openbare lichamen, alsmede aan de organisaties waarin zij zijn verenigd.

2. De investeringen hebben betrekking op het nakomen van verbintenissen inzake milieudoelstellingen, inzake de verlening van ecosystemendiensten en/of inzake het verhogen van de maatschappelijke beleevingswaarde van bossen en beboste gebieden in het betrokken gebied of het verbeteren van het klimaatveranderingsmitigatiepotentieel van ecosystemen, zonder daarbij economische baten op lange termijn uit te sluiten.

*Artikel 26***Investerings in bosbouwtechnologieën en in de verwerking, mobilisering en afzet van bosproducten.****▼C1**

1. De in artikel 21, lid 1, onder e), bedoelde steun wordt verleend aan private bosbezitters, gemeenten, de organisaties waarin zij zijn verenigd, alsmede aan kleine en middelgrote ondernemingen, voor investeringen ter verbetering van het bosbouwpotentieel of die voor de verwerking, mobilisering en afzet van bosproducten een meerwaarde betekenen. Wat de Azoren, Madeira, de Canarische Eilanden, de kleinere eilanden in de Egeïsche Zee in de zin van Verordening (EU) nr. 229/2013, en de Franse ultraperifere gebieden betreft, kan ook steun worden verleend aan andere bedrijven dan kleine en middelgrote ondernemingen.

▼B

2. Investerings om de economische waarde van bossen te vergroten, worden gemotiveerd op basis van de te verwachten verbeteringen in bossen op een of meer bedrijven en kunnen betrekking hebben op bodemvriendelijke, zuinige oogstmachines en praktijken.
3. Investerings met betrekking tot het gebruik van hout als grondstof of energiebron kunnen uitsluitend voor handelingen die aan industriële verwerking voorafgaan.
4. De steun mag de in bijlage II vastgestelde maximale steunpercentages niet overschrijden.

*Artikel 27***Oprichting van producentengroeperingen en -organisaties**

1. In het kader van deze maatregel wordt steun verleend ter bevordering van de oprichting van producentengroeperingen en -organisaties in de landbouw- en de bosbouwsector, met als doel:

- a) de productie en output van de producenten die er lid van zijn, aan te passen aan de markteisen;
- b) goederen gezamenlijk in de handel te brengen, met inbegrip van de voorbereiding voor de verkoop, de centralisatie van de verkoop en de levering aan bulkkopers;
- c) gemeenschappelijke regels vast te stellen voor de verstrekking van informatie over de productie, en vooral over de oogst en de beschikbaarheid van producten; en
- d) eventueel andere activiteiten te verrichten, onder meer op het gebied van de ontwikkeling van bedrijfsvoerings- en marketingvaardigheden en de organisatie en bevordering van innovatieprocessen.

2. De steun wordt verleend aan producentengroeperingen en -organisaties die op basis van een bedrijfsplan officieel door de bevoegde autoriteit van de lidstaat zijn erkend. De steun kan uitsluitend worden verleend aan producentengroeperingen en -organisaties die kmo's zijn.

De lidstaten verifiëren of de doelstellingen van het bedrijfsplan uiterlijk vijf jaar na de erkenning van de producentengroepering of -organisatie, zijn bereikt.

3. De steun wordt op forfaitaire basis op basis van haar bedrijfsplan in jaartranches verleend gedurende niet langer dan vijf jaar na de datum waarop de producentengroepering of -organisatie is erkend, en is degressief. Het steunbedrag wordt berekend op basis van de jaarlijkse door de groepering of organisatie afgezette productie. De lidstaten betalen de laatste tranche pas wanneer zij hebben geverifieerd dat het bedrijfsplan correct is uitgevoerd.

Gedurende het eerste jaar kunnen de lidstaten steun aan de producentengroeperingen of -organisaties betalen die wordt berekend op basis van de gemiddelde jaarlijkse waarde van de productie die de aangesloten leden gedurende een periode van drie jaar vóór hun toetreding tot de groepering of organisatie hebben afgezet. Wat producentengroeperingen en -organisaties in de bosbouwsector betreft, wordt de steun berekend op basis van de gemiddelde productie die de aangesloten leden gedurende een periode van vijf jaar vóór de erkenning hebben afgezet, de hoogste en de laagste waarde niet meegerekend.

▼B

4. De steun mag de in bijlage II vastgestelde maximumpercentages en -bedragen niet overschrijden.
5. De lidstaten kunnen steun voor de oprichting van producentengroeperingen blijven verlenen, zelfs nadat die volgens de voorwaarden van Verordening (EU) nr. 1308/2013 ⁽¹⁾ erkend zijn als producentenorganisatie.

*Artikel 28***Agromilieu- en klimaatsteun**

1. In het kader van deze maatregel geven de lidstaten overeenkomstig hun specifieke nationale, regionale of plaatselijke behoeften en prioriteiten steun op hun hele grondgebied. Deze maatregel is gericht op het behoud en de bevordering van de nodige veranderingen in de landbouwpraktijken die een positieve bijdrage leveren tot het milieu en het klimaat. Opname van deze maatregel in de plattelandsontwikkelingsprogramma's is verplicht op nationaal en/of regionaal niveau.
2. De agromilieu- en klimaatbetalingen worden verleend aan landbouwers, groepen van landbouwers of groepen van landbouwers en andere grondbeheerders die zich er op vrijwillige basis toe verbinden concrete acties uit te voeren die bestaan uit een of meer door de lidstaten te bepalen agromilieu- en klimaatverbintenissen voor landbouwgrond, waaronder, maar niet uitsluitend, het in artikel 2 van deze verordening gedefinieerde landbouwareaal. Agromilieu- en klimaatbetalingen kunnen aan andere grondbeheerders of groepen van andere grondbeheerders worden verleend wanneer dit naar behoren gerechtvaardigd is om milieudoelstellingen te bereiken.
3. De agromilieu- en klimaatbetalingen mogen slechts worden verricht indien de betrokken verbintenissen verder gaan dan de ter zake relevante dwingende normen zoals bedoeld in titel VI, hoofdstuk I, van Verordening (EU) nr. 1306/2013, de relevante criteria en minimumactiviteiten zoals bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c), ii) en iii), van Verordening (EU) nr. 1307/2013, en relevante minimumvereisten voor het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen en andere ter zake relevante dwingende voorschriften die bij nationaal recht zijn vastgesteld. Al deze dwingende voorschriften worden in het programma omschreven.
4. De lidstaten spannen zich in om ervoor te zorgen dat personen die zich ertoe verbinden concrete acties in het kader van deze maatregel uit te voeren, worden voorzien van de voor de uitvoering ervan vereiste kennis en informatie. Ze kunnen dit doen door, bijvoorbeeld, deskundigenadvies in verband met de verbintenis beschikbaar te stellen en/of door de steunverlening in het kader van deze maatregel te koppelen aan de eis van relevante opleiding.
5. De onder deze maatregel vallende verbintenissen worden aangegaan voor een periode van vijf tot zeven jaar. Indien dat nodig is om de nagestreefde milieuvoordelen te bereiken of te behouden, kunnen de lidstaten in hun plattelandsontwikkelingsprogramma's echter een langere periode vaststellen voor bepaalde soorten verbintenissen, onder meer door te voorzien in een jaarlijkse verlenging ervan na afloop van de eerste periode. Voor nieuwe verbintenissen die onmiddellijk op de periode van de eerste verbintenis aansluiten, kunnen de lidstaten in hun plattelandsontwikkelingsprogramma's kortere periodes vaststellen.

⁽¹⁾ Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten en tot intrekking van de Verordeningen (EEG) nr. 922/72, (EEG) nr. 234/79, (EG) nr. 1037/2001 en (EG) nr. 1234/2007 van de Raad (Zie bladzijde 671 van dit Publicatieblad).

▼B

6. De betalingen worden jaarlijks verleend en vergoeden de begunstigten geheel of gedeeltelijk voor de extra kosten en de gederfde inkomsten die voortvloeien uit de aangegane verbintenissen. In voorkomend geval kunnen de betalingen ook worden gebruikt ter dekking van transactiekosten ter waarde van maximaal 20 % van de premie die voor de agromilieu- en klimaatverbintenissen wordt betaald. Indien de verbintenissen worden aangegaan door groepen van landbouwers of groepen van landbouwers en andere grondbeheerders, bedraagt dit maximum 30 %.

▼M7

Bij de berekening van de in de eerste alinea bedoelde betalingen brengen de lidstaten het nodige bedrag in mindering teneinde dubbele financiering van de in artikel 43 van Verordening (EU) nr. 1307/2013 bedoelde praktijken uit te sluiten. De lidstaten mogen de vermindering berekenen als een vast gemiddeld bedrag dat wordt toegepast op alle betrokken begunstigten die de betrokken soort concrete actie uitvoeren.

▼B

In naar behoren gemotiveerde gevallen kan voor concrete acties ten behoeve van milieubehoud steun worden verleend voor verbintenissen die tot doel hebben af te zien van het commercieel gebruik van gebieden, in de vorm van een forfaitair bedrag of een eenmalige betaling per eenheid, die berekend wordt op basis van gemaakte extra kosten en gederfde inkomsten.

7. Indien dat vereist is om te zorgen voor de doeltreffende toepassing van de maatregel, kunnen de lidstaten voor de selectie van de begunstigten gebruik maken van de in artikel 49, lid 3, bedoelde procedure.

8. De steun mag de in bijlage II vastgestelde maximumbedragen niet overschrijden.

In het kader van deze maatregel mag geen steun worden verleend voor verbintenissen die onder de maatregel biologische landbouw vallen.

▼M7

9. Er kan steun voor de instandhouding, het duurzame gebruik en de duurzame ontwikkeling van genetische hulpbronnen in de landbouw, met inbegrip van uitheemse hulpbronnen, worden verleend voor niet onder de leden 1 tot en met 8 vallende concrete acties. Dergelijke verbintenissen kunnen worden uitgevoerd door andere dan de in lid 2 genoemde begunstigten.

▼B

10. Teneinde ervoor te zorgen dat agromilieu- en klimaatverbintenissen worden omschreven overeenkomstig de prioriteiten van de Unie voor plattelandsontwikkeling, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen met betrekking tot:

- a) de voorwaarden voor verbintenissen op het gebied van de extensivering van de veehouderij;
- b) de voorwaarden voor verbintenissen op het gebied van het fokken van plaatselijke rassen die voor de landbouw verloren dreigen te gaan en op het gebied van de instandhouding van de plantaardige genetische hulpbronnen die door genetische erosie worden bedreigd; en
- c) de omschrijving van de concrete acties die op grond van lid 9 voor steun in aanmerking komen.

▼C1

11. Om dubbele financiering als bedoeld in lid 6, tweede alinea, uit te sluiten, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen aan te nemen tot vaststelling van de te gebruiken berekeningsmethode, ook in het geval van gelijkwaardige maatregelen overeenkomstig artikel 43 van Verordening (EU) nr. 1307/2013.

▼B*Artikel 29***Biologische landbouw****▼M7**

1. In het kader van deze maatregel wordt steun verleend, per hectare landbouwareaal, aan landbouwers of groepen van landbouwers die zich op vrijwillige basis verbinden tot de omschakeling naar of de voortzetting van biologische landbouwpraktijken en -methoden zoals omschreven in Verordening (EG) nr. 834/2007 en die „actieve landbouwer” zijn in de zin van artikel 9 van Verordening (EU) nr. 1307/2013, zoals dat in de betrokken lidstaat van toepassing is.

▼C1

2. De steun wordt slechts verleend voor verbintenissen die verder gaan dan de ter zake relevante dwingende normen zoals bedoeld in titel VI, hoofdstuk I, van Verordening (EU) nr. 1306/2013, de ter zake relevante criteria en minimumactiviteiten zoals bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c), ii) en iii), van Verordening (EU) nr. 1307/2013, de ter zake relevante minimumvereisten voor het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen en andere ter zake relevante voorschriften die bij nationaal recht zijn vastgesteld. Al deze voorschriften worden in het programma omschreven.

▼B

3. De onder deze maatregel vallende verbintenissen worden aangegaan voor een periode van vijf tot zeven jaar. Indien steun wordt verleend voor de omschakeling naar de biologische landbouw, kunnen de lidstaten, in overeenstemming met de omschakelingsperiode, kortere eerste periodes vaststellen. Indien steun wordt verleend voor het voortzetten van de biologische landbouw, kunnen de lidstaten in hun plattelandsontwikkelingsprogramma's voorzien in een jaarlijkse verlenging na afloop van de eerste periode. Voor nieuwe voortzettingsverbintenissen die onmiddellijk op de periode van de eerste verbintenis aansluiten, kunnen de lidstaten in hun plattelandsontwikkelingsprogramma's kortere periodes vaststellen.

4. De betalingen worden jaarlijks verleend om de begunstigden geheel of gedeeltelijk te vergoeden voor de extra kosten en de gedeelde inkomsten die voortvloeien uit de aangegane verbintenissen. Indien nodig kunnen zij ook transactiekosten tot een waarde van 20 % van de voor de bosmilieuverbintenissen betaalde premie dekken. Indien de verbintenissen worden aangegaan door groepen van landbouwers, bedraagt dit maximum 30 %.

▼M7

Bij de berekening van de in de eerste alinea van dit lid bedoelde betalingen brengen de lidstaten het nodige bedrag in mindering teneinde dubbele financiering van de in artikel 43 van Verordening (EU) nr. 1307/2013 bedoelde praktijken uit te sluiten. De lidstaten mogen de vermindering berekenen als een vast gemiddeld bedrag dat wordt toegepast op alle betrokken begunstigden die de betrokken submaatregelen uitvoeren.

▼B

5. De steun mag de in bijlage II vastgestelde maximumbedragen niet overschrijden.

6. Om dubbele financiering als bedoeld in lid 4, tweede alinea, uit te sluiten, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen tot vaststelling van de te gebruiken berekeningsmethode.

▼B*Artikel 30***Betalingen in het kader van de Natura 2000-richtlijn en de kaderrichtlijn water**

1. In het kader van deze maatregel wordt jaarlijks steun per hectare landbouwareaal of per hectare bos verleend om de begunstigten te vergoeden voor de extra kosten en de gedeelde inkomsten als gevolg van nadelen die in de betrokken gebieden worden ondervonden door de uitvoering van Richtlijn 92/43/EEG en Richtlijn 2009/147/EG en de kaderrichtlijn water.

▼M7

Bij de berekening van de betalingen in verband met de in de eerste alinea bedoelde steun brengen de lidstaten het nodige bedrag in mindering teneinde dubbele financiering van de in artikel 43 van Verordening (EU) nr. 1307/2013 bedoelde praktijken uit te sluiten. De lidstaten mogen de vermindering berekenen als een vast gemiddeld bedrag dat wordt toegepast op alle betrokken begunstigten die de betrokken submaatregelen uitvoeren.

▼B

2. De steun wordt verleend aan landbouwers en private bosbezitters, alsmede aan verenigingen van private bosbezitters. In naar behoren gemotiveerde gevallen kan de steun tevens worden verleend aan andere grondbeheerders.

3. De in de Richtlijnen 92/43/EEG en 2009/147/EG bedoelde steun wordt slechts aan landbouwers verleend indien zij nadelen ondervinden als gevolg van voorschriften die verder gaan dan de in artikel 94 van en bijlage II bij Verordening (EU) nr. 1306/2013 bedoelde goede landbouw- en milieuconditie en de ter zake relevante criteria en minimumactiviteiten zoals bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c), ii) en iii), van Verordening (EU) nr. 1307/2013.

4. De in de kaderrichtlijn water bedoelde steun wordt slechts verleend in verband met specifieke voorschriften die:

- a) zijn ingevoerd bij de kaderrichtlijn water, in overeenstemming zijn met de maatregelenprogramma's van het stroomgebiedbeheerplan om de milieudoelstellingen van die richtlijn te verwezenlijken, en verder gaan dan de maatregelen die nodig zijn voor de toepassing van andere waterbeschermingsrecht van de Unie;
- b) verder gaan dan de uit de regelgeving voortvloeiende beheerseisen en de goede landbouw- en milieuconditie zoals bedoeld in titel VI, hoofdstuk I, van Verordening (EU) nr. 1306/2013 en de ter zake relevante criteria en minimumactiviteiten zoals bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c), ii) en iii) van Verordening (EU) nr. 1307 /2013;
- c) overeenkomstig artikel 4, lid 9, van de kaderrichtlijn water verder gaan dan het beschermingsniveau van het recht van de Unie dat bestond op het moment van de vaststelling van die richtlijn; en
- d) ingrijpende wijzigingen in het bodemgebruikstype voorschrijven en/of ingrijpende beperkingen opleggen aan de landbouwpraktijk die resulteren in een aanzienlijk verlies van inkomsten.

▼B

5. De in de leden 3 en 4 bedoelde voorschriften worden in het programma omschreven.
6. De volgende gebieden komen in aanmerking voor betalingen:
 - a) overeenkomstig de Richtlijnen 92/43/EEG en 2009/147/EG aangewezen Natura 2000-landbouwgebieden en Natura 2000-bosbouwgebieden;
 - b) andere afgebakende natuurbeschermingsgebieden met specifieke beperkingen op milieugebied voor landbouw of bossen, die bijdragen tot de uitvoering van artikel 10 van Richtlijn 92/43/EEG, op voorwaarde dat per plattelandsontwikkelingsprogramma, die gebieden niet groter zijn dan 5 % van de oppervlakte van de aangewezen Natura 2000-gebieden die onder de territoriale reikwijdte van het betrokken programma vallen;
 - c) landbouwgebieden die zijn opgenomen in stroomgebiedsbeheersplannen overeenkomstig de kaderrichtlijn water.
7. De steun mag de in bijlage II vastgestelde maximumbedragen niet overschrijden.
8. Om dubbele financiering als bedoeld in lid 1, tweede alinea, uit te sluiten, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen tot vaststelling van de te gebruiken berekeningsmethode.

*Artikel 31***Betalingen voor gebieden met natuurlijke of andere specifieke beperkingen**

1. Aan landbouwers in berggebieden en andere gebieden met natuurlijke of andere specifieke beperkingen worden jaarlijks betalingen per hectare landbouwareaal toegekend om hen te vergoeden voor alle of een deel van de extra kosten en gederfde inkomsten die voortvloeien uit de beperkingen waarmee de landbouwproductie in het betrokken gebied wordt geconfronteerd.

▼C1

Voor de berekening van de extra kosten en de gederfde inkomsten wordt een vergelijking gemaakt met gebieden die niet met natuurlijke of andere specifieke beperkingen worden geconfronteerd en hierbij wordt tevens rekening gehouden met de betalingen op grond van titel III, hoofdstuk 4, van Verordening (EU) nr. 1307/2013.

▼B

Bij de berekening van de extra kosten en de gederfde inkomsten kunnen de lidstaten, indien dit gerechtvaardigd is, differentiëren naar het betalingsniveau zodat rekening wordt gehouden met:

- de ernst van de geconstateerde permanente beperking voor landbouwactiviteiten;
- het landbouwsysteem.

▼M7

2. De betalingen worden toegekend aan landbouwers die zich ertoe verbinden hun landbouwactiviteit in de overeenkomstig artikel 32 aangewezen gebieden voort te zetten en die „actieve landbouwer” zijn in de zin van artikel 9 van Verordening (EU) nr. 1307/2013, zoals dat in de betrokken lidstaat van toepassing is.

▼B

3. De betalingen worden vastgesteld op een niveau tussen het minimumbedrag en het maximumbedrag die in bijlage II worden vermeld. In gemotiveerde gevallen mogen deze bedragen worden verhoogd op grond van specifieke omstandigheden die in de programma's voor plattelandsontwikkeling moeten worden aangetoond.

4. Betalingen die een in het programma vast te stellen drempelniveau van de oppervlakte per bedrijf overschrijden, worden door de lidstaten geleidelijk verlaagd, tenzij de betaling alleen betrekking heeft op het in bijlage II vastgestelde minimumbedrag per hectare per jaar.

In het geval van een rechtspersoon, of een groep van natuurlijke personen of rechtspersonen, kunnen de lidstaten de betalingen van de leden van die rechtspersonen of groepen geleidelijk verlagen, op voorwaarde dat:

- a) de individuele leden op grond van het nationale recht, rechten en verplichtingen hebben die vergelijkbaar zijn met de rechten en verplichtingen van individuele landbouwers met de status van bedrijfshoofd, in het bijzonder met betrekking tot hun economische, sociale en belastingstatus; en
- b) die individuele leden tot de versterking van de landbouwstructuren van de betrokken rechtspersonen of groepen hebben bijgedragen.

▼M7

5. Naast de in lid 2 bedoelde betalingen kunnen de lidstaten in het kader van deze maatregel in de periode 2014-2020 betalingen toekennen aan begunstigten in gebieden die tijdens de programmeringsperiode 2007-2013 in aanmerking kwamen voor steun op grond van artikel 36, onder a), ii), van Verordening (EG) nr. 1698/2005. Voor begunstigten in gebieden die niet langer voor steun in aanmerking komen na de nieuwe afbakening, bedoeld in artikel 32, lid 3, zijn die betalingen degressief over een periode van ten hoogste vier jaar. Deze periode vangt aan op de datum waarop de afbakening overeenkomstig artikel 32, lid 3, is voltooid en uiterlijk in 2019. Die betalingen bedragen bij hun aanvang niet meer dan 80 % van de gemiddelde betaling die overeenkomstig artikel 36, onder a), ii), van Verordening (EG) nr. 1698/2005 in het programma voor de programmeringsperiode 2007-2013 is vastgesteld, en zij bedragen uiteindelijk in 2020 niet meer dan 20 %. Wanneer ingevolge de degressiviteit het betalingsniveau van 25 EUR is bereikt, kunnen de lidstaten betalingen van dit niveau blijven toekennen totdat de periode van geleidelijke afschaffing is verstreken.

▼B

Na de afbakening ontvangen begunstigten in de gebieden die voor steun in aanmerking blijven komen, volledige betalingen in het kader van deze maatregel.

▼M1

6. Kroatië kan in het kader van deze maatregel betalingen toekennen aan begunstigten in gebieden die overeenkomstig artikel 32, lid 3, zijn aangewezen, zelfs indien de in de derde alinea van dat lid bedoelde extra selectie nog niet is voltooid. De extra selectie moet uiterlijk op 31 december 2014 voltooid zijn. Begunstigten in gebieden die na de voltooiing van de extra selectie niet langer voor steun in aanmerking komen, ontvangen geen verdere betalingen in het kader van deze maatregel.

▼B

*Artikel 32***Aanwijzing van gebieden met natuurlijke en andere specifieke beperkingen**

1. De lidstaten wijzen op basis van de leden 2, 3 en 4 de gebieden aan die in aanmerking komen voor in artikel 31 bedoelde betalingen en delen deze in de volgende categorieën:

- a) berggebieden;
- b) andere dan berggebieden die worden geconfronteerd met ernstige natuurlijke beperkingen; en
- c) andere gebieden met specifieke beperkingen.

2. Om voor in artikel 31 bedoelde betalingen in aanmerking te komen, moeten de berggebieden worden gekenmerkt door in aanzienlijke mate beperkte mogelijkheden voor grondgebruik en merkbaar hogere productiekosten als gevolg van:

- a) zeer ongunstige klimatologische omstandigheden ten gevolge van de hoogteligging, waardoor de groeiperiode er aanzienlijk korter is;
- b) op geringere hoogte, de aanwezigheid van steile hellingen over het grootste deel van de betrokken oppervlakte waardoor geen machines kunnen worden gebruikt of het gebruik van zeer duur speciaal materieel vereist is, dan wel een combinatie van deze twee factoren als elke factor afzonderlijk een minder grote handicap tot gevolg heeft, maar de combinatie van de twee tot een handicap van vergelijkbare omvang leidt.

Gebieden ten noorden van 62° NB en sommige aangrenzende gebieden worden als berggebieden beschouwd.

3. Om voor in artikel 31 bedoelde betalingen in aanmerking te komen, worden andere dan berggebieden beschouwd als gebieden die met ernstige natuurlijke beperkingen worden geconfronteerd, indien ten minste 60 % van het landbouwareaal voldoet aan ten minste één van de in bijlage III opgenomen criteria en de daar aangegeven bijbehorende drempelwaarde.

De naleving van die voorwaarden wordt gegarandeerd op het niveau van de lokale bestuurlijke eenheden ("LBE-2"-niveau) of op het niveau van een duidelijk afgebakende plaatselijke unit die één duidelijk aanengesloten geografisch gebied met een definieerbare economische en bestuurlijke identiteit bestrijkt.

Bij de afbakening van de onder dit lid vallende gebieden passen de lidstaten een extra, op objectieve criteria gebaseerde selectie toe om gebieden uit te sluiten die met aanzienlijke ernstige natuurlijke beperkingen zoals bedoeld in de eerste alinea zijn geconfronteerd, maar die deze dankzij investeringen of economische bedrijvigheid of aantoonbare normale productiviteit van de grond te boven zijn gekomen, of waarin de productiemethoden of landbouwsystemen de in artikel 31, lid 1, bedoelde gedeelde inkomsten of extra kosten hebben gecompenseerd.

4. Andere dan in de leden 2 en 3 bedoelde gebieden komen in aanmerking voor de in artikel 31 bedoelde betalingen indien zij worden geconfronteerd met specifieke beperkingen en de voortzetting van landbeheer er noodzakelijk is voor milieubehoud of -verbetering, instandhouding van het platteland, handhaving van de toeristische mogelijkheden of kustbescherming.

▼B

Gebieden met specifieke beperkingen omvatten landbouwgebieden met soortgelijke natuurlijke productieomstandigheden en waarvan de totale oppervlakte niet meer bedraagt dan 10 % van de oppervlakte van de betrokken lidstaat.

Daarnaast kunnen gebieden ook in aanmerking komen voor betalingen uit hoofde van dit lid, wanneer:

- ten minste 60 % van het landbouwareaal voldoet aan ten minste twee van de in bijlage III opgenomen criteria, elk binnen een marge van ten hoogste 20 % van de daar aangegeven drempelwaarde, of
- ten minste 60 % van het landbouwareaal bestaat uit gebieden die voldoen aan ten minste één van de in bijlage III opgenomen criteria en de daar aangegeven bijbehorende drempelwaarde, en gebieden die voldoen aan ten minste twee van de in bijlage III opgenomen criteria, elk binnen een marge van ten hoogste 20 % van de daar aangegeven bijbehorende drempelwaarde.

De naleving van deze voorwaarden wordt gegarandeerd op LBE-2-niveau of op het niveau van een duidelijk afgebakende plaatselijke eenheid die één duidelijk aaneengesloten geografisch gebied met een definieerbare economische en bestuurlijke identiteit bestrijkt. Bij de afbakening van de onder deze alinea vallende gebieden passen de lidstaten een selectie toe als beschreven in artikel 32, lid 3. Voor de berekening van de in de tweede alinea bedoelde limiet van 10 % wordt rekening gehouden met gebieden die overeenkomstig deze alinea worden geacht voor steun in aanmerking te komen.

▼C1

Bij wijze van afwijking geldt de tweede alinea niet voor lidstaten waarvan het volledige grondgebied uit hoofde van Verordeningen (EG) nr. 1698/2005 en (EG) nr. 1257/1999 als gebied met specifieke beperkingen wordt beschouwd.

▼B

5. De lidstaten vermelden in hun plattelandsontwikkelingsprogramma's:

- a) de bestaande of gewijzigde afbakening zoals bedoeld in de leden 2 en 4;
- b) de nieuwe afbakening van de gebieden zoals bedoeld in lid 3.

*Artikel 33***Dierenwelzijn****▼M7**

1. In het kader van deze maatregel worden dierenwelzijnsbetalingen toegekend aan landbouwers die zich er op vrijwillige basis toe verbinden concrete acties uit te voeren die bestaan uit een of meer dierenwelzijnsverbintenissen en die „actieve landbouwer” zijn in de zin van artikel 9 van Verordening (EU) nr. 1307/2013, zoals dat in de betrokken lidstaat van toepassing is.

▼B

2. Dierenwelzijnsbetalingen worden slechts toegekend voor verbintenissen die verder gaan dan de ter zake relevante dwingende normen zoals bedoeld in titel VI, hoofdstuk I, van Verordening (EU) nr. 1306/2013 en andere ter zake relevante voorschriften. Deze ter zake dienende voorschriften worden in het programma omschreven.

▼B

Deze verbintenissen worden aangegaan voor een verlengbare periode van één tot zeven jaar.

3. De betalingen worden jaarlijks verleend en vergoeden de begunstigten geheel of gedeeltelijk voor de extra kosten en de gederfde inkomsten die voortvloeien uit de aangegane verbintenissen. Indien nodig kunnen de betalingen ook worden gebruikt ter dekking van transactiekosten ter waarde van maximaal 20 % van de premie die voor de dierenwelzijnsverbintenissen wordt betaald.

De steun mag het in bijlage II vastgestelde maximumbedrag niet overschrijden.

4. Teneinde ervoor te zorgen dat de dierenwelzijnsverbintenissen in overeenstemming zijn met het algemene beleid van de Unie op dit gebied, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen met betrekking tot de omschrijving van de gebieden waar in het kader van dierenwelzijnsverbintenissen strengere normen voor productiemethoden moeten worden vastgesteld.

*Artikel 34***Bosmilieu- en klimaatdiensten en bosinstandhouding**

1. In het kader van deze maatregel wordt per hectare bos steun verleend aan publieke en private bosbezitters en andere privaatrechtelijke en openbare instanties en aan de organisaties waarin zij zijn verenigd, die zich er op vrijwillige basis toe verbinden concrete acties uit te voeren die bestaan uit een of meer bosmilieu- en klimaatverbintenissen. In het geval van bossen in overheidsbezit kan uitsluitend steun worden verleend indien het lichaam dat het bos beheert een privaatrechtelijk lichaam of een gemeente is.

Voor bosbedrijven boven een bepaalde door de lidstaten in hun plattelandsontwikkelingsprogramma's vast te stellen drempel, is de in lid 1 bedoelde steun afhankelijk van de overlegging van de relevante gegevens van een bosbeheerplan of een gelijkwaardig instrument in overeenstemming met duurzaam bosbeheer zoals vastgesteld in de ministeriële conferentie over de bescherming van de bossen in Europa van 1993.

2. De betalingen worden slechts toegekend voor verbintenissen die verder gaan dan de ter zake dienende dwingende voorschriften die zijn vastgesteld in de nationale bosbouwwetgeving of in andere ter zake dienend nationaal recht. Al deze voorschriften worden in het programma omschreven.

De verbintenissen worden aangegaan voor een periode van vijf tot zeven jaar. Indien dat nodig is en naar behoren wordt gemotiveerd, kunnen de lidstaten in hun plattelandsontwikkelingsprogramma's een langere periode vaststellen voor specifieke soorten verbintenissen.

3. De betalingen vergoeden de begunstigten geheel of gedeeltelijk voor de extra kosten en de gederfde inkomsten die voortvloeien uit de aangegane verbintenissen. Indien nodig kunnen zij ook transactiekosten tot een waarde van 20 % van de voor de bosmilieuverbintenissen betaalde premie dekken. De steun mag het in bijlage II vastgestelde maximumbedrag niet overschrijden.

▼B

In naar behoren gemotiveerde gevallen kan voor concrete acties ten behoeve van milieubehoud steun worden verleend voor verbintenissen die ten doel hebben af te zien van het commercieel gebruik van bomen en bossen, in de vorm van een forfaitair bedrag of een eenmalige betaling per eenheid, die berekend wordt op basis van gemaakte extra kosten en gederfde inkomsten.

4. De steun kan aan publieke en private organisaties worden toegekend voor de instandhouding en de bevordering van genetische hulpbronnen op het gebied van bosbouw in het kader van niet onder de leden 1, 2 en 3 vallende concrete acties.

5. Om te zorgen voor een efficiënt gebruik van de begrotingsmiddelen uit het ELFPO, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen met betrekking tot de soorten concrete acties die in aanmerking komen voor steun in het kader van lid 4 van dit artikel.

*Artikel 35***Samenwerking**

1. In het kader van deze maatregel wordt steun verleend ter bevordering van samenwerkingsvormen waarbij ten minste twee organisaties betrokken zijn, met name voor:

- a) samenwerkingsvormen tussen verschillende actoren in de landbouw- en bossectoren van de Unie en over de gehele voedselketen, en andere actoren die bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen en prioriteiten van het plattelandsontwikkelingsbeleid, waaronder producentengroeperingen, coöperaties en brancheorganisaties;
- b) de oprichting van clusters en netwerken;
- c) de oprichting en werking van operationele groepen in het kader van het EIP voor de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw, zoals bedoeld in artikel 56.

2. De in lid 1 bedoelde samenwerking heeft in het bijzonder betrekking op:

- a) proefprojecten;
- b) de ontwikkeling van nieuwe producten, praktijken, processen en technieken in de landbouw-, de voedings- en de bosbouwsector;
- c) samenwerking tussen kleinschalige marktdeelnemers met als doel gemeenschappelijke werkprocedures te organiseren en voorzieningen en hulpbronnen te delen, alsook om de toeristische diensten rondplattelandstoerisme te ontwikkelen/marketen;
- d) horizontale en verticale samenwerking tussen actoren in de toeleveringsketen met het oog op de oprichting en de ontwikkeling van korte toeleveringsketens en plaatselijke markten;
- e) afzetbevorderingsactiviteiten in een plaatselijke context met betrekking tot de ontwikkeling van korte toeleveringsketens en plaatselijke markten;
- f) gezamenlijke actie met het oog op klimaatmitigatie en -adaptatie;
- g) gezamenlijke benaderingen van milieuprojecten en geldende milieupraktijken, met inbegrip van efficiënt waterbeheer, gebruik van hernieuwbare energiebronnen en de instandhouding van het landbouwlandschap;

▼B

- h) horizontale en verticale samenwerking tussen actoren in de toeleveringsketen in de duurzame levering van biomassa voor gebruik in voeding en energieproductie en industriële processen;
- i) de uitvoering, met name door andere dan de in artikel 32, lid 2, onder b), van Verordening (EU) nr. 1303/2013 omschreven groepen van publieke en private partners, van andere dan de in artikel 2, lid 19, van Verordening (EU) nr. 1303/2013 omschreven strategieën voor plaatselijke ontwikkeling waarin één of meer prioriteiten van de Unie voor plattelandsontwikkeling aan bod komen;
- j) het opstellen van bosbeheerplannen of gelijkwaardige instrumenten;
- k) diversificatie van landbouwactiviteiten naar activiteiten in verband met gezondheidszorg, sociale integratie, door de gemeenschap gesteunde landbouw en onderwijs over milieu en voedsel.

3. Steun in het kader van lid 1, onder b), kan slechts worden verleend voor pas opgerichte clusters en netwerken en voor netwerken en clusters die een activiteit beginnen die nieuw is voor hen.

Steun voor concrete acties in het kader van lid 2, onder a) en b), kan ook aan individuele actoren worden verleend indien het plattelandsontwikkelingsprogramma in deze mogelijkheid voorziet.

4. De resultaten van proefprojecten in het kader van lid 2, onder a), en concrete acties in het kader van lid 2, onder b), die door individuele actoren worden uitgevoerd als bepaald in lid 3, worden verspreid.

5. De volgende kosten, die verband houden met de in lid 1 bedoelde samenwerkingsvormen, komen in aanmerking voor steun in het kader van deze maatregel:

- a) kosten van studies van het betrokken gebied, kosten van haalbaarheidsstudies en kosten voor het opstellen van een bedrijfsplan, een bosbeheerplan of een gelijkwaardig instrument of van een andere dan de in artikel 29 van Verordening (EU) nr. 1303 /2013 bedoelde plaatselijke ontwikkelingsstrategie;
- b) kosten van dynamisering van het betrokken gebied om een collectief territoriaal project haalbaar te maken dan wel een project dat wordt uitgevoerd door een operationele groep van het EIP voor de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw als bedoeld in artikel 62. In het geval van clusters kan dynamisering tevens betrekking hebben op de organisatie van opleidingen, netwerkvorming tussen de leden en de werving van nieuwe leden;
- c) de werkingskosten waarmee de samenwerking gepaard gaat;
- d) de rechtstreekse kosten van specifieke projecten die verband houden met de uitvoering van een bedrijfsplan, een milieuplan, een bosbeheerplan of gelijkwaardig instrument, een andere dan de in artikel 33 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde strategie voor plaatselijke ontwikkeling of directe kosten van andere op innovatie gerichte acties, waaronder tests;
- e) de kosten van afzetbevorderingsactiviteiten.

▼B

6. Indien een bedrijfsplan, een milieuplan of een bosbeheerplan of een gelijkwaardig instrument, of een ontwikkelingsstrategie wordt uitgevoerd, kunnen de lidstaten de steun verlenen in de vorm van een forfaitair bedrag dat de kosten van de samenwerking en de kosten van de uitvoering van de projecten dekt, of kunnen zij steun verlenen die slechts de kosten van de samenwerking dekt en dan voor de uitvoering van de projecten gebruik maken van financiële middelen die beschikbaar zijn in het kader van andere maatregelen of andere fondsen van de Unie.

Indien steun als totaalbedrag wordt uitgekeerd en het uitgevoerde project van een type is dat onder een andere maatregel van deze verordening valt, is het toepasselijke maximumbedrag of steunpercentage van toepassing.

7. Samenwerking tussen actoren die in verschillende regio's of lidstaten zijn gevestigd, komt eveneens in aanmerking voor steun.

8. De looptijd van de steun mag niet meer dan zeven jaar bedragen, behalve wanneer in naar behoren gemotiveerde gevallen sprake is van collectieve milieuacties.

9. De samenwerking in het kader van deze maatregel kan worden gecombineerd met projecten in hetzelfde gebied die worden gesteund uit andere Uniefondsen dan het ELFPO. De lidstaten voorkomen overcompensatie door erop toe te zien dat de begunstigden naast de in het kader van deze maatregel verleende steun geen steun op grond van andere nationale steuninstrumenten of steuninstrumenten van de Unie ontvangen.

10. Teneinde ervoor te zorgen dat de begrotingsmiddelen uit het ELFPO efficiënt worden gebruikt, is de Commissie bevoegd om, overeenkomstig artikel 83, gedelegeerde handelingen vast te stellen met betrekking tot de verdere specificatie van de kenmerken van proefprojecten, clusters, netwerken, korte toeleveringsketens en plaatselijke markten die in aanmerking komen voor steun, alsmede met betrekking tot de voorwaarden voor de verlening van steun voor de in lid 2 van dit artikel genoemde soorten concrete acties.

*Artikel 36***Risicobeheer**

1. In het kader van deze maatregel wordt steun verleend voor:

- a) financiële bijdragen in premies om de oogst, de dieren en de planten te verzekeren tegen economische verliezen van landbouwers als gevolg van ongunstige weersomstandigheden, van dier- of plantenziekten of plagen, of een milieuongeval;
- b) financiële bijdragen in onderlinge fondsen waaruit landbouwers financieel worden vergoed voor economische verliezen als gevolg van ongunstige weersomstandigheden, van uitbraken van dier- of plantenziekten of plagen, of een milieuongeval;

▼M7

- c) financiële bijdragen in onderlinge fondsen die fungeren als inkomensstabiliseringsinstrument en waaruit landbouwers uit alle sectoren wier inkomen ernstig is gedaald, worden vergoed;
- d) financiële bijdragen in onderlinge fondsen die fungeren als sector-specifiek inkomensstabiliseringsinstrument en waaruit landbouwers uit een specifieke sector wier inkomen ernstig is gedaald, worden vergoed.

▼ M7

2. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder „landbouwer” een „actieve landbouwer” in de zin van artikel 9 van Verordening (EU) nr. 1307/2013 verstaan, zoals dat in de betrokken lidstaat van toepassing is.

3. Voor de toepassing van lid 1, onder b), c), en d), wordt onder „onderling fonds” verstaan een door de lidstaten overeenkomstig de nationale wetgeving geaccrediteerd systeem dat de aangesloten landbouwers in de gelegenheid stelt zich te verzekeren en hen compensatiebetalingen uitkeert voor economische verliezen ten gevolge van ongunstige weersomstandigheden of uitbraken van dier- of plantenziekten of plagen, of van een milieuongeval, of omdat hun inkomen ernstig is gedaald.

▼ B

4. De lidstaten voorkomen overcompensatie door erop toe te zien dat de begunstigden naast de in het kader van deze maatregel verleende steun geen steun op grond van andere nationale steuninstrumenten of steuninstrumenten van de Unie of private verzekeringsregelingen ontvangen.

5. Teneinde ervoor te zorgen dat de begrotingsmiddelen uit het ELFPO efficiënt worden gebruikt, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen met betrekking tot de minimale en de maximale looptijd van in artikel 38, lid 3, onder b), en in artikel 39, lid 4, bedoelde commerciële leningen aan onderlinge fondsen.

▼ M7**▼ B***Artikel 37***Oogst-, dier- en plantverzekering****▼ M7**

1. In het kader van artikel 36, lid 1, onder a), wordt slechts steun verleend voor verzekeringscontracten ter dekking van verliezen door ongunstige weersomstandigheden, dier- of plantenziekten of een plaag, of een milieuongeval, of een overeenkomstig Richtlijn 2000/29/EG vastgestelde maatregel om een plantenziekte of plaag uit te roeien of in te dammen waarbij meer dan 20 % van de gemiddelde jaarproductie van de landbouwer van de laatste drie jaar of van de gemiddelde productie van drie van de laatste vijf jaar verloren is gegaan, de hoogste en de laagste productie in laatstgenoemd geval niet meegerekend. Indexen kunnen worden gebruikt voor het berekenen van de jaarproductie van de landbouwer. De gehanteerde berekeningsmethode maakt het mogelijk het feitelijke verlies van een landbouwer in een bepaald jaar te bepalen.

▼ B

De meting van de omvang van het geleden verlies kan afgestemd worden op de specifieke kenmerken van elk afzonderlijk type product, op basis van:

a) biologische indexen (hoeveelheid verloren gegane biomassa) of equivalente oogstdalingsindexen, vastgesteld op het niveau van het bedrijf of op plaatselijk, regionaal of nationaal niveau, of

▼B

b) weerindexen (waaronder hoeveelheid neerslag en temperatuur) op lokaal, regionaal of nationaal niveau.

2. De bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat moet officieel erkennen dat ongunstige weersomstandigheden hebben geheerst of dat een dier- of plantenziekte of een plaag is uitgebroken of een milieu-ongeval heeft plaats gevonden.

De lidstaten kunnen in voorkomend geval vooraf criteria vaststellen op grond waarvan deze officiële erkenning wordt verleend.

3. Wat dierziekten betreft, kan alleen financiële compensatie op grond van artikel 36, lid 1, onder a), worden toegekend voor de ziekten die zijn vermeld in de lijst van dierziekten die is opgesteld door de Wereldorganisatie voor diergezondheid (OIE) of in de lijst van dierziekten die is opgenomen in de bijlage bij Beschikking 2009/470/EG.

4. De verzekeringsbetalingen zijn bestemd ter vergoeding van niet meer dan de totale kosten van de vervanging van de in lid 36, lid 1, onder a), bedoelde verliezen en zijn niet gekoppeld aan eisen inzake de aard of de hoeveelheid toekomstige productie.

De lidstaten kunnen het bedrag van de voor steun in aanmerking komende premie koppelen aan een adequaat maximum.

5. De steun mag het in bijlage II vastgestelde maximale steunpercentage niet overschrijden.

Artikel 38

Onderlinge fondsen voor ongunstige weersomstandigheden, dier- en plantenziekten, plagen en milieuongevallen

1. Om voor steun in aanmerking te komen, moet het onderlinge fonds:

- a) door de bevoegde autoriteit overeenkomstig de nationale wetgeving zijn geaccrediteerd;
- b) betalingen aan en afboekingen van het betrokken fonds transparant behandelen;
- c) beschikken over duidelijke voorschriften inzake de toewijzing van verantwoordelijkheid voor schulden.

2. De lidstaten stellen de voorschriften vast voor de oprichting en het beheer van de onderlinge fondsen, in het bijzonder met betrekking tot de verlening van compensatiebetalingen aan en de inaanmerkingneming van landbouwers in crisissituaties, alsook met betrekking tot het beheer en de monitoring van de naleving van deze voorschriften. De lidstaten zien erop toe dat in de regelingen van de fondsen is voorzien in sancties in geval van nalatigheid van de landbouwer.

De in artikel 36, lid 1, onder b), bedoelde gebeurtenissen moeten door de bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat officieel als incident worden erkend.

▼M7

3. De in artikel 36, lid 1, onder b), bedoelde financiële bijdragen hebben slechts betrekking op:

- a) de administratieve kosten van de oprichting van het onderlinge fonds, met dien verstande dat zij over maximaal drie jaar worden gespreid en geleidelijk worden verlaagd;
- b) de bedragen die uit het onderlinge fonds in de vorm van vergoedingen aan de landbouwers worden betaald. De financiële bijdragen mogen tevens betrekking hebben op rente voor commerciële leningen die het onderlinge fonds heeft afgesloten om landbouwers die zich in een crisissituatie bevinden, te vergoeden;
- c) het aanvullen van de jaarlijkse betalingen aan het fonds;
- d) het aanvangskapitaal van het onderlinge fonds.

▼B

In het kader van artikel 36, lid 1, onder b), wordt slechts steun verleend ter dekking van verliezen door ongunstige weersomstandigheden, dier- of plantenziekten of een plaag, of een overeenkomstig Richtlijn 2000/29/EG vastgestelde maatregel om een plantenziekte of plaag uit te roeien of in te dammen waarbij meer dan 30 % van de gemiddelde jaarproductie van de laatste drie jaar of van de gemiddelde productie van drie van de laatste vijf jaar verloren is gegaan, de hoogste en de laagste productie in laatstgenoemd geval niet meegerekend. Indexen kunnen worden gebruikt voor het berekenen van de jaarproductie van de landbouwer. De gehanteerde berekeningsmethode maakt het mogelijk het feitelijke verlies van een landbouwer in een bepaald jaar te bepalen.

▼M7

▼B

4. Wat dierziekten betreft, wordt alleen financiële compensatie op grond van artikel 36, lid 1, onder b), toegekend voor de ziekten die zijn vermeld in de lijst van dierziekten die is opgesteld door de Wereldorganisatie voor diergezondheid (OIE) of in de lijst van dierziekten die is opgenomen in de bijlage bij Beschikking 2009/470/EG.

▼M7

5. De steun mag het in bijlage II vastgestelde maximale steunpercentage niet overschrijden. Bij steun uit hoofde van lid 3, onder b), wordt rekening gehouden met eventuele reeds uit hoofde van lid 3, onder c) en d), verleende steun.

▼B

De lidstaten kunnen de voor steun in aanmerking komende kosten beperken aan de hand van:

- a) maxima per fonds;
- b) adequate maxima per eenheid.

▼ M7*Artikel 39***Inkomensstabiliseringsinstrument voor landbouwers uit alle sectoren**

1. De in artikel 36, lid 1, onder c), bedoelde steun wordt slechts verleend indien het inkomen van een individuele landbouwer is gedaald met meer dan 30 % van het gemiddelde jaarinkomen van die landbouwer in de laatste drie jaar of het gemiddelde inkomen van drie jaren van de laatste vijf jaren, het hoogste en het laagste inkomen niet meegerekend. Voor de toepassing van artikel 36, lid 1, onder c), wordt onder inkomen verstaan de som van de inkomsten die de landbouwer van de markt ontvangt, inclusief overheidssteun en exclusief de kosten van de productiemiddelen. Betalingen uit het onderlinge fonds aan landbouwers compenseren minder dan 70 % van de gederfde inkomsten van de producent in het jaar waarin hij recht krijgt op deze steun. Indexen kunnen worden gebruikt voor het berekenen van het jaarlijks gederfde inkomen van de landbouwer.

▼ B

2. Om voor steun in aanmerking te komen, moet het onderlinge fonds:

- a) door de bevoegde autoriteit overeenkomstig de nationale wetgeving zijn geaccrediteerd;
- b) betalingen aan en afboekingen van het betrokken fonds transparant behandelen;
- c) beschikken over duidelijke voorschriften inzake de toewijzing van verantwoordelijkheid voor schulden.

3. De lidstaten stellen de voorschriften vast voor de oprichting en het beheer van de onderlinge fondsen, met name met betrekking tot de verlening van compensatiebetalingen aan landbouwers in crisissituaties en met betrekking tot het beheer en de monitoring van de naleving van deze voorschriften. De lidstaten zien erop toe dat in de regelingen van de fondsen is voorzien in sancties in geval van nalatigheid van de landbouwer.

▼ M7

4. De in artikel 36, lid 1, onder c), bedoelde financiële bijdragen hebben slechts betrekking op:

- a) de administratieve kosten van de oprichting van het onderlinge fonds, met dien verstande dat zij over maximaal drie jaar worden gespreid en geleidelijk worden verlaagd;
- b) de bedragen die uit het onderlinge fonds in de vorm van vergoedingen aan de landbouwers worden betaald. De financiële bijdragen mogen tevens betrekking hebben op rente voor commerciële leningen die het onderlinge fonds heeft afgesloten om landbouwers die zich in een crisissituatie bevinden, te vergoeden;
- c) het aanvullen van de jaarlijkse betalingen aan het fonds;
- d) het aanvangskapitaal van het onderlinge fonds.

▼M7

5. De steun mag het in bijlage II vastgestelde maximale steunpercentage niet overschrijden. Bij steun uit hoofde van lid 4, onder b), wordt rekening gehouden met eventuele reeds uit hoofde van lid 4, onder c) en d), verleende steun.

*Artikel 39 bis***Inkomensstabiliseringsinstrument voor landbouwers uit een specifieke sector**

1. De in artikel 36, lid 1, onder d), bedoelde steun wordt slechts in naar behoren gemotiveerde gevallen verleend indien de daling van het inkomen van een individuele landbouwer de drempel overschrijdt van ten minste 20 % van het gemiddelde jaarinkomen van die landbouwer in de laatste drie jaar of het gemiddelde inkomen van drie jaren van de laatste vijf jaren, het hoogste en het laagste inkomen niet meegerekend. Indexen kunnen worden gebruikt voor het berekenen van het jaarlijks verlies aan inkomen van de landbouwer. Voor de toepassing van artikel 36, lid 1, onder d), wordt onder inkomen verstaan de som van de inkomsten die de landbouwer van de markt ontvangt, inclusief overheidssteun en exclusief de kosten van de productiemiddelen. Betalingen uit het onderlinge fonds aan landbouwers compenseren minder dan 70 % van de gedeelde inkomsten van de producent in het jaar waarin hij recht krijgt op deze steun.

2. Artikel 39, leden 2 tot en met 5, zijn van toepassing voor steun op grond van artikel 36, lid 1, onder d).

▼B*Artikel 40***Financiering van aanvullende nationale rechtstreekse betalingen voor Kroatië**

1. Aan landbouwers die voor aanvullende nationale rechtstreekse betalingen op grond van artikel 19 van Verordening (EU) nr. 1307/2013 in aanmerking komen, kan steun worden toegekend. De in dat artikel vastgestelde voorwaarden zijn ook van toepassing op de steun die op grond van het onderhavige artikel wordt toegekend.

2. De steun die voor de jaren 2014, 2015 en 2016 aan een landbouwer wordt toegekend, is niet groter dan het verschil tussen:

- a) het niveau van de rechtstreekse betalingen dat overeenkomstig artikel 17 van Verordening (EU) nr. 1307/2013 voor het betrokken jaar in Kroatië geldt, en
- b) 45 % van het overeenkomstige niveau van de rechtstreekse betalingen dat vanaf 2022 wordt toegepast.

3. De bijdrage van de Unie aan de steun die op grond van dit artikel voor de jaren 2014, 2015 en 2016 in Kroatië wordt toegekend, is niet groter dan 20 % van zijn totale jaarlijkse ELFPO-toewijzing in dit verband.

4. Het ELFPO-bijdragepercentage voor aanvullingen op de rechtstreekse betalingen is niet hoger dan 80 %.

Artikel 41

Regels inzake de uitvoering van de maatregelen

De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast waarin de voorschriften worden vastgelegd inzake de uitvoering van de in deze sectie opgenomen maatregelen op het gebied van:

- a) procedures voor de selectie van de autoriteiten of de organisaties die bedrijfsadviesdiensten voor de landbouw en de bosbouw, bedrijfsbeheersdiensten en bedrijfsverzorgingsdiensten aanbieden, en op het gebied van de geleidelijke verlaging van de steun in het kader van de in artikel 15 bedoelde maatregel inzake adviesdiensten;
- b) de beoordeling van de voortgang van het bedrijfsplan door de lidstaten, betalingsopties en voorzieningen voor toegang tot andere maatregelen voor jonge landbouwers in het kader van de in artikel 19 bedoelde maatregel voor de ontwikkeling van landbouwbedrijven en ondernemingen;
- c) de omschakeling naar andere dan de in bijlage II gebruikte eenheden, en omschakelingspercentages van dieren naar grootvee-eenheden (GVE's) in het kader van de maatregelen, bedoeld in de artikelen 28, 29, 33 en 34;
- d) de mogelijkheid gebruik te maken van standaardveronderstellingen over extra kosten en gedeelde inkomsten in het kader van de in de artikelen 28 tot en met 31, 33 en 34 bedoelde maatregelen, en van criteria voor de berekening in dit verband;
- e) de berekening van het steunbedrag voor concrete acties die in aanmerking komen voor steun op grond van meer dan één maatregel.

Die uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 84 bedoelde onderzoeksprocedure.

Hoofdstuk 2

LEADER

Artikel 42

Plaatselijke groepen LEADER

1. Plaatselijke groepen mogen, naast de in artikel 34 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde taken, ook extra taken uitvoeren die door de beheersautoriteit en/of het betaalorgaan aan hen zijn gedelegeerd.
2. Plaatselijke groepen kunnen het bevoegde betaalorgaan verzoeken om betaling van een voorschot indien het plattelandsontwikkelingsprogramma in deze mogelijkheid voorziet. Het bedrag van de voorschotten mag niet meer bedragen dan 50 % van de overheidssteun voor de functionerings- en dynamiseringskosten.

Artikel 43

LEADER-opstartkit

De steun voor plaatselijke ontwikkeling in het kader van LEADER kan ook een "LEADER-opstartkit" omvatten voor plaatselijke gemeenschappen die in de programmeringsperiode 2007-2013 LEADER niet hebben uitgevoerd. De "LEADER-opstartkit" bestaat uit steun voor capaciteitsopbouw en kleine proefprojecten. De indiening van een LEADER-strategie voor plaatselijke ontwikkeling is geen voorwaarde voor het verkrijgen van steun in het kader van de LEADER-opstartkit.

▼B*Artikel 44***Concrete samenwerkingsacties in het kader van LEADER**

1. In het kader van artikel 35, onder c), van Verordening (EU) nr. 1303/2013 wordt steun verleend voor:

- a) samenwerkingsprojecten binnen een lidstaat (interterritoriale samenwerking) of samenwerkingsprojecten tussen gebieden in verschillende lidstaten of met gebieden in derde landen (transnationale samenwerking);
- b) voorbereidende technische bijstand voor interterritoriale en transnationale samenwerkingsprojecten, op voorwaarde dat de plaatselijke groepen kunnen aantonen van plan te zijn een concreet project uit te voeren.

2. Afgezien van andere plaatselijke groepen kunnen de partners van een plaatselijke groep in het kader van het ELFPO bestaan uit:

- a) een groep plaatselijke publieke en private partners in een ruraal gebied die binnen of buiten de Unie een strategie voor plaatselijke ontwikkeling uitvoert;
- b) een groep plaatselijke publieke en private partners in een niet-ruraal gebied die een plaatselijke ontwikkelingsstrategie uitvoert.

3. Ingeval de samenwerkingsprojecten niet door de plaatselijke groepen worden geselecteerd, zetten de lidstaten een systeem voor doorlopende aanvragen op.

Zij maken, uiterlijk twee jaar na de datum van de goedkeuring van hun plattelandsontwikkelingsprogramma's, de nationale of regionale administratieve procedures voor de selectie van transnationale samenwerkingsprojecten bekend, alsmede een lijst van subsidiabele kosten.

De samenwerkingsprojecten worden uiterlijk vier maanden na de datum van indiening van de projectaanvraag door de bevoegde autoriteit goedgekeurd.

4. De lidstaten delen de goedgekeurde transnationale samenwerkingsprojecten mee aan de Commissie.

*HOOFDSTUK II****Voor verscheidene maatregelen geldende gemeenschappelijke bepalingen****Artikel 45***Investerings**

1. Om voor ELFPO-steun in aanmerking te komen, moeten de concrete investeringsacties worden voorafgegaan door een beoordeling van de te verwachten milieueffecten overeenkomstig het recht dat die specifiek is voor deze soort investering, in gevallen waarin de investering waarschijnlijk nadelige gevolgen zal hebben voor het milieu.

2. Uitsluitend de volgende uitgaven worden als ELFPO-subsidiabel beschouwd:

- a) uitgaven voor de bouw, verwerving, inclusief leasing, of verbetering van onroerende goederen;

▼B

- b) uitgaven voor de koop of huurkoop van nieuwe machines en installaties tot maximaal de marktwaarde van de activa;
- c) algemene kosten in verband met de onder a) en b) bedoelde uitgaven, zoals voor het inschakelen van architecten, ingenieurs en adviseurs, advies over duurzaamheid op milieu- en economisch gebied, met inbegrip van het uitvoeren van haalbaarheidsstudies. Haalbaarheidsstudies blijven subsidiabele uitgaven, ook indien er op basis van de resultaten ervan geen uitgaven als bedoeld onder a) en b) zijn gedaan;
- d) de volgende immateriële investeringen: verwerving of ontwikkeling van computersoftware en verwervingen van octrooien, licenties, auteursrechten en merken;
- e) de kosten voor het opstellen van bosbeheerplannen en gelijkwaardige instrumenten.

3. In het geval van investeringen in de landbouw komen de aankoop van landbouwproductierechten, betalingsrechten, dieren en zaai- en pootgoed van eenjarige gewassen alsmede het planten daarvan niet in aanmerking voor investeringssteun. In geval van het herstel van door een natuurramp of rampzalige gebeurtenis beschadigd landbouwproductiepotentieel, overeenkomstig artikel 18, lid 1, onder b), kunnen de uitgaven voor aankoop van dieren als subsidiabele uitgaven worden beschouwd.

4. De begunstigden van investeringsgerelateerde steun kunnen de bevoegde betaalorganen verzoeken om betaling van een voorschot ten bedrage van maximaal 50 % van de investeringsgerelateerde overheidssteun, indien die optie in het plattelandsontwikkelingsprogramma is opgenomen.

▼M7

5. Wanneer steun wordt verleend via een overeenkomstig artikel 37 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 ingesteld financieringsinstrument, kan werkkapitaal een subsidiabele uitgave vormen. Dergelijke uitgaven die voor steun in aanmerking komen, bedragen niet meer dan 200 000 EUR of 30 % van het totale bedrag van de voor steun in aanmerking komende uitgaven voor de investering, naargelang wat het hoogste is.

▼B

6. Teneinde rekening te houden met de specifieke kenmerken van bepaalde soorten investeringen, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen ter vaststelling van de voorwaarden waaronder andere kosten in verband met leasingcontracten en tweedehands materieel als subsidiabele uitgaven kunnen worden beschouwd, en ter omschrijving van de typen infrastructuur voor hernieuwbare energie die in aanmerking komen voor steun.

▼M7

7. De leden 1, 2 en 3 zijn niet van toepassing wanneer steun wordt verleend in de vorm van financieringsinstrumenten.

▼B*Artikel 46***Investerings in irrigatie**

1. Onverminderd artikel 45 van deze verordening, worden in het geval van irrigatie op nieuwe en bestaande geïrrigeerde gebieden alleen investeringen die aan de voorwaarden in dit artikel voldoen, als subsidieel beschouwd.

▼B

2. Een stroomgebiedbeheerplan, zoals vereist onder de voorwaarden van de kaderrichtlijn water, moet aan de Commissie ter kennis zijn gebracht voor het gehele gebied waarin de investering moet worden uitgevoerd en in elk ander gebieden waarin deze investering gevolgen voor het milieu kan hebben. De maatregelen van het stroomgebiedbeheerplan die overeenkomstig artikel 11 van de kaderrichtlijn water worden uitgevoerd en die relevant zijn voor de landbouwsector, zijn in het betrokken programma van maatregelen omschreven.

3. Als onderdeel van de investering moet het door middel van watermeting mogelijk, of moet het mogelijk zijn, om in het kader van de gesteunde investering het waterverbruik te meten.

4. Een investering die gebeurt binnen de verbetering van een bestaande irrigatie-installatie of als onderdeel van irrigatie-infrastructuur wordt alleen als subsidiabel beschouwd, indien uit een ex-ante beoordeling is gebleken dat hierdoor, afgaande op de technische parameters van de bestaande installatie of infrastructuur, ten minste tussen 5 % en 25 % water kan worden bespaard.

Indien de investering betrekking heeft op oppervlakte- of grondwaterlichamen waarvan de toestand als minder dan goed is aangemerkt in het betrokken stroomgebiedbeheerplan, om redenen die verband houden met de waterhoeveelheid:

- a) verzekert de investering een daadwerkelijke vermindering van het waterverbruik, op het niveau van de investering, van ten minste 50 % van de potentiële waterbesparing die door de investering mogelijk wordt gemaakt;
- b) resulteert de investering, indien zij betrekking heeft op één landbouwbedrijf, tevens in een vermindering van het totale waterverbruik door het bedrijf van ten minste 50 % van de potentiële waterbesparing die op het niveau van de investering mogelijk wordt gemaakt. Het totale waterverbruik door het bedrijf omvat ook water dat door het bedrijf wordt verkocht.

Geen van de in lid 4 vermelde voorwaarden is van toepassing op een investering in een bestaande installatie die enkel betrekking heeft op energie-efficiëntie, of op een investering voor het aanleggen van een reservoir of op een investering in het gebruik van gerecycleerd water die geen gevolgen heeft voor een bepaald oppervlakte- of grondwaterlichaam.

5. Investerings die leiden tot een nettotoename van het geïrrigeerd areaal met gevolgen voor een bepaald oppervlakte- of grondwaterlichaam zijn alleen subsidiabel indien:

- a) de toestand van het waterlichaam niet als minder dan goed is aangemerkt in het betrokken stroomgebiedbeheerplan om redenen die verband houden met de waterhoeveelheid; en
- b) een milieuanalyse aantoont dat de investering niet zal leiden tot significante negatieve milieueffecten; dergelijke analyse van de milieueffecten wordt onder de verantwoordelijkheid van de bevoegde autoriteit uitgevoerd of door haar goedgekeurd, en kan tevens betrekking hebben op groepen bedrijven.

Gebieden die niet worden geïrrigeerd, maar waar in het recente verleden een irrigatie-installatie in bedrijf was, hetgeen in het programma moet worden vastgesteld en gestaafd, kunnen als geïrrigeerd areaal worden beschouwd met het oog op de bepaling van de nettotoename van het geïrrigeerde areaal.

▼B

6. In afwijking van lid 5, onder a), kunnen investeringen die leiden tot een nettotoename van het geïrrigeerde areaal toch subsidiabel zijn indien:

- a) de investering wordt gecombineerd met een investering in een bestaande irrigatie-installatie of een onderdeel van een irrigatie-infrastructuur waarvan uit een ex-ante beoordeling blijkt dat hierdoor, afgaande op de technische parameters van de bestaande installatie of infrastructuur, ten minste tussen 5 % en 25 % water kan worden bespaard, en
- b) de investering leidt tot een daadwerkelijke vermindering van het waterverbruik, op het niveau van de investering, van ten minste 50 % van de potentiële waterbesparing die door de investering in de bestaande irrigatie-installaties of onderdelen van de infrastructuur mogelijk wordt gemaakt.

Voorts geldt bij wijze van afwijking, de voorwaarde in lid 5, onder a), niet voor investeringen in de bouw van een nieuwe irrigatie-installatie die vanuit een bestaand reservoir van water wordt voorzien en die door de bevoegde autoriteiten vóór 31 oktober 2013 is goedgekeurd, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- het betrokken reservoir wordt vermeld in het betrokken stroomgebiedbeheerplan en is onderworpen aan de controlevoorschriften van artikel 11, lid 3, onder e), van de kaderrichtlijn water;
- op 31 oktober 2013 was hetzij het totaal van de onttrekkingen aan het reservoir aan een maximum gebonden, hetzij de stroming in de waterlichamen die door het reservoir worden beïnvloed, aan een minimum gebonden;
- dat maximum of die minimumstroming voldoet aan de voorwaarden van artikel 4 van de kaderrichtlijn water; en
- de betrokken investering leidt niet tot onttrekkingen boven het op 31 oktober 2013 geldende maximum of tot een vermindering van de op 31 oktober 2013 geldende minimumstroming in de betrokken waterlichamen.

*Artikel 47***Voorschriften inzake areaalgerelateerde betalingen**

1. Het aantal hectaren waarop een op grond van artikel 28, 29 of 34 bedoelde aangegane verbintenis van toepassing is, kan van jaar tot jaar verschillen op voorwaarde dat:

- a) deze mogelijkheid in het plattelandsontwikkelingsprogramma is opgenomen;
- b) de betrokken verbintenis niet van toepassing is op vaste percelen; en
- c) het verwezenlijken van de doelstelling van de verbintenis niet in gevaar komt.

2. Indien hetzij het onder een verbintenis vallende volledige areaal, of een deel ervan, hetzij het gehele bedrijf aan een andere persoon wordt overgedragen gedurende de looptijd van die verbintenis, kan de verbintenis of het deel ervan dat met de areaaloverdracht overeenstemt, voor de resterende looptijd door die andere persoon worden overgenomen of kan zij vervallen, en wordt geen terugbetaling verlangd voor de periode waarin de verbintenis daadwerkelijk is nagekomen.

▼B

3. Indien een begunstigde een aangegane verbintenis niet verder kan nakomen omdat zijn bedrijf of een deel daarvan wordt herverkaveld of binnen een ruilverkaveling van overheidswege of een door de bevoegde autoriteiten goedgekeurde ruilverkaveling valt, neemt de lidstaat de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de verbintenis aan de nieuwe bedrijfssituatie worden aangepast. Is deze aanpassing onmogelijk, dan eindigt de verbintenis en wordt geen terugbetaling verlangd voor de periode waarin de verbintenis daadwerkelijk is nagekomen.

4. In gevallen van overmacht en de in artikel 2 van Verordening (EU) nr. 1306/2013 bedoelde uitzonderlijke omstandigheden hoeft de ontvangen steun niet te worden terugbetaald.

5. De bepaling in lid 2 inzake de overdracht van het hele bedrijf en de bepaling in lid 4 zijn tevens van toepassing op verbintenissen die op grond van artikel 33 zijn aangegaan.

6. Teneinde ervoor te zorgen dat de areaalgerelateerde maatregelen efficiënt worden uitgevoerd en de financiële belangen van de Unie worden gevrijwaard, is de Commissie bevoegd, om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen waarin de voorwaarden voor omschakeling of aanpassing van verbintenissen in het kader van de in de artikelen 28, 29, 33 en 34 bedoelde maatregelen worden vastgelegd en de waarin andere situaties waarin terugbetaling van de steun niet vereist is worden gespecificeerd.

*Artikel 48***Herzieningsclausule**

Er wordt een herzieningsclausule vastgesteld die ervoor moet zorgen dat op grond van de artikelen 28, 29, 33 en 34 ondernomen concrete acties, in het kader waarvan verbintenissen zijn aangegaan die verder gaan dan de in die artikelen bedoelde dwingende normen, vereisten of verplichtingen, worden aangepast wanneer de betrokken dwingende normen, vereisten of verplichtingen worden gewijzigd. De herzieningsclausule bestrijkt ook de aanpassingen die nodig zijn om dubbele financiering van de in artikel 43 van Verordening (EU) nr. 1307/2013 bedoelde praktijken in geval van wijziging van die praktijken te vermijden.

In op grond van de artikelen 28, 29, 33 en 34 ondernomen concrete acties die zich over een periode uitstrekken die de lopende programmeringsperiode overschrijdt, wordt een herzieningsclausule opgenomen die ervoor moet zorgen dat deze verbintenissen kunnen worden aangepast aan het voor de volgende programmeringsperiode geldende rechtskader.

Indien de begunstigde deze aanpassing niet aanvaardt, eindigt de verbintenis en wordt geen terugbetaling verlangd voor de periode waarin de verbintenis daadwerkelijk is nagekomen.

*Artikel 49***Selectie van concrete acties**

1. Onverminderd artikel 30, lid 3, onder d), van Verordening (EU) nr. 1303/2013 stelt de voor het plattelandontwikkelingsprogramma bevoegde beheersautoriteit na overleg met het toezichtcomité criteria vast voor de selectie van concrete acties in het kader van alle maatregelen. De selectiecriteria staan borg voor de gelijke behandeling van de aanvragers, voor een beter gebruik van de financiële middelen en voor het afstemmen van de maatregelen overeenkomstig de prioriteiten van de Unie voor plattelandontwikkeling. Bij de vaststelling en toepassing van de selectiecriteria wordt het evenredigheidsbeginsel toegepast ten aanzien van de omvang van de concrete actie.

▼M7

Als afwijking van de eerste alinea kan de beheersautoriteit, in uitzonderlijke en naar behoren gemotiveerde gevallen waarin geen selectiecriteria kunnen worden vastgesteld vanwege de aard van de betrokken concrete acties, een andere selectiemethode definiëren, die na raadpleging van het toezichtcomité in het plattelandsontwikkelingsprogramma moet worden beschreven.

2. De voor de selectie van concrete acties bevoegde autoriteit van de lidstaat ziet erop toe dat concrete acties, met uitzondering van de in artikel 18, lid 1, onder b), artikel 24, lid 1, onder d), de artikelen 28 tot en met 31, artikel 33, artikel 34 en de artikelen 36 tot en met 39 bedoelde concrete acties, worden geselecteerd overeenkomstig de in lid 1 bedoelde selectiecriteria en overeenkomstig een transparante en goed gedocumenteerde procedure.

3. De begunstigden mogen worden geselecteerd door middel van een inschrijving waarbij criteria van economische, sociale en milieuefficiëntie worden gehanteerd.

4. De leden 1 en 2 zijn niet van toepassing wanneer steun wordt verleend in de vorm van financieringsinstrumenten.

▼B*Artikel 50***Definitie van plattelandsgebied**

Met het oog op de toepassing van deze verordening stelt de beheersautoriteit een definitie van "plattelandsgebied" op programmaniveau vast. De lidstaten mogen voor een bepaalde maatregel of soort concrete actie een dergelijke definitie vaststellen indien zulks gerechtvaardigd is.

*HOOFDSTUK III****Technische bijstand en netwerkvorming****Artikel 51***Financiering van de technische bijstand**

1. ►**M6** Overeenkomstig artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1306/2013 kan het Elfpo ten hoogste 0,25 % van zijn jaarlijkse toewijzing gebruiken om op initiatief van en/of namens de Commissie de in artikel 58 van Verordening (EU) nr. 1303/2013, bedoelde taken te financieren, inclusief de kosten voor de oprichting en de werking van het in artikel 52 bedoelde Europees netwerk voor plattelandsontwikkeling en het in artikel 53 bedoelde EIP-netwerk, waarvan ten hoogste 30 567 000 EUR in lopende prijzen wordt toegewezen aan het steunprogramma voor structurele hervormingen dat bij Verordening (EU) 2017/825 van het Europees Parlement en de Raad is vastgesteld⁽¹⁾ met het oog op gebruik ervan overeenkomstig het toepassingsgebied en het doel van dat programma. ◀

Ook de in artikel 41, lid 2, van Verordening (EU) nr. 1151/2012 van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾ bedoelde acties in verband met de vermeldingen en symbolen in het kader van de kwaliteitsregeling van de Unie mogen uit het ELFPO worden gefinancierd.

⁽¹⁾ Verordening (EU) 2017/825 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017 tot vaststelling van het steunprogramma voor structurele hervormingen voor de periode 2017-2020 en tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1303/2013 en (EU) nr. 1305/2013 (PB L 129 van 19.5.2017, blz. 1).

⁽²⁾ Verordening (EU) nr. 1151/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 21 november 2012 inzake kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten en levensmiddelen (PB L 343 van 14.12.2012, blz. 1).

▼B

Deze acties worden uitgevoerd overeenkomstig artikel 58 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾ en overeenkomstig alle andere bepalingen van die verordening en van de uitvoeringsbepalingen daarvan die gelden voor de betrokken vorm van uitvoering van de begroting.

2. Op initiatief van de lidstaten kan tot 4 % van het per plattelandsontwikkelingsprogramma beschikbare totaalbedrag worden besteed aan de in artikel 59 van Verordening (EG) nr. 1303/2013 bedoelde taken en aan kosten van de werkzaamheden ter voorbereiding van de in artikel 32, bedoelde afbakening van gebieden met natuurlijke of andere specifieke beperkingen.

Kosten in verband met de in artikel 9 van Verordening (EU) nr. 1306/2013 bedoelde certificerende instantie komen niet in aanmerking voor steun op grond van dit lid.

Binnen het maximum van 4 % wordt een bedrag geormerkt voor de oprichting en de werking van het in artikel 54 bedoelde nationaal netwerk voor het platteland.

3. Indien programma's voor plattelandsontwikkeling zowel betrekking hebben op minder ontwikkelde als op andere regio's, kan het in artikel 59, lid 3, bedoelde ELFPO-bijdragepercentage voor technische bijstand worden vastgesteld met inachtneming van het regiotype dat naar aantal in het programma overheerst.

*Artikel 52***Europees netwerk voor plattelandsontwikkeling**

1. Overeenkomstig artikel 51, lid 1, wordt een Europees netwerk voor plattelandsontwikkeling opgericht om op Unieniveau een netwerk te vormen van de op het gebied van plattelandsontwikkeling werkzame nationale netwerken, organisaties en overheidsdiensten.

2. De netwerkvorming via het Europees netwerk voor plattelandsontwikkeling heeft tot doel:

- a) de betrokkenheid van alle belanghebbende partijen, en in het bijzonder belanghebbende partijen in de land- en bosbouw en andere belanghebbende partijen op het gebied van plattelandsontwikkeling, bij de uitvoering van het plattelandsontwikkelingsbeleid te vergroten;
- b) de kwaliteit van plattelandsontwikkelingsprogramma's te verbeteren;
- c) een rol te spelen in de voorlichting van het grote publiek over de baten van een plattelandsontwikkelingsbeleid;
- d) de evaluatie van plattelandsontwikkelingsprogramma's te ondersteunen.

3. Het netwerk heeft tot taak:

- a) informatie over acties op het gebied van plattelandsontwikkeling te verzamelen, te analyseren en te verspreiden;
- b) evaluatieprocedures en het verzamelen en beheren van gegevens te ondersteunen;

⁽¹⁾ Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie en tot intrekking van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 (PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1).

▼B

- c) op het niveau van de Unie goede praktijken, onder meer inzake evaluatiemethoden en -instrumenten, op het gebied van plattelandsontwikkeling te verzamelen, te consolideren en te verspreiden;
- d) thematische groepen en/of workshops op te zetten en te beheren met als doel de uitwisseling van deskundigheid te vergemakkelijken en de uitvoering, de monitoring en verdere ontwikkeling van het plattelandsontwikkelingsbeleid te ondersteunen;
- e) informatie te verstrekken over de ontwikkelingen in de plattelandsgebieden in de Unie en in derde landen;
- f) bijeenkomsten en seminars op Unieniveau te organiseren voor degenen die actief betrokken zijn bij de plattelandsontwikkeling;
- g) de nationale netwerken en de initiatieven voor transnationale samenwerking en de uitwisseling van acties en ervaringen op het gebied van plattelandsontwikkeling met netwerken in derde landen te steunen;
- h) specifiek voor plaatselijke groepen:
 - i) synergieën te creëren met activiteiten die de respectieve netwerken op nationaal of regionaal niveau, of op beide niveaus, uitvoeren op het gebied van capaciteitsopbouwacties en uitwisseling van ervaring; en
 - ii) samen te werken met in het kader van het EFRO, het ESF en het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij opgezette organisaties voor plaatselijke ontwikkeling die actief zijn op het gebied van netwerkvorming en technische bijstand, met name op het gebied van de activiteiten van deze organisaties met het oog op plaatselijke ontwikkeling en transnationale samenwerking.

4. De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast waarin de organisatiestructuur en de werking van het Europese netwerk voor plattelandsontwikkeling wordt vastgelegd. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 84 bedoelde onderzoeksprocedure.

*Artikel 53***Het Europees Partnerschap voor Innovatie - netwerk**

1. Er wordt een EIP-netwerk ingevoerd ter ondersteuning van het in artikel 55 bedoelde EIP voor de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw, overeenkomstig artikel 51, lid 1. Het maakt de vorming van een netwerk van operationele groepen, adviesdiensten en onderzoekers, mogelijk.
2. Het EIP-netwerk heeft tot doel:
 - a) de uitwisseling van ervaring en goede praktijken te faciliteren;
 - b) een dialoog tussen landbouwers en de onderzoeksgemeenschap tot stand te brengen en alle belanghebbenden bij de kennisuitwisseling te helpen betrekken.
3. Het EIP-netwerk heeft tot taak:
 - a) een helpdeskfunctie ter beschikking te stellen en belangrijke actoren informatie over het EIP te verstrekken;
 - b) de oprichting van operationele groepen aan te moedigen en informatie te verstrekken over de door het beleid van de Unie geboden mogelijkheden;

▼B

- c) het opzetten van clusters van initiatieven en proef- of demonstratieprojecten over onder meer de volgende onderwerpen te faciliteren:
- i) hogere landbouwproductiviteit, economische levensvatbaarheid, duurzaamheid, resultaatsrendement en hulpbronnefficiëntie;
 - ii) innovatie ten bate van de bio-economie;
 - iii) biodiversiteit, ecosysteemdiensten, bodemfuncties en duurzaam waterbeheer;
 - iv) innovatieve producten en diensten voor de integrale toeleveringsketen;
 - v) het creëren van nieuwe kansen voor de producten en markten van primaire producenten;
 - vi) voedselkwaliteit en -veiligheid, en gezonde voeding;
 - vii) het terugdringen van verliezen na de oogst en voedselverspilling;
- d) Het verzamelen en verspreiden van informatie op het gebied van het EIP, waaronder onderzoeksresultaten en nieuwe technologieën die van belang zijn voor de uitwisseling van innovatie en kennis, en uitwisselingen op het gebied van innovatie met derde landen.

4. De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast waarin de organisatiestructuur en de werking van het EIP-netwerk wordt vastgelegd. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 84 bedoelde onderzoeksprocedure.

*Artikel 54***Nationaal netwerk voor het platteland**

1. Elke lidstaat richt een nationaal netwerk voor het platteland op dat de bij de plattelandsontwikkeling betrokken organisaties en overheidsdiensten bijeenbrengt. Het in artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde partnerschap maakt ook deel uit van het nationaal netwerk voor het platteland.

Lidstaten met regionale programma's kunnen een specifiek programma voor het opzetten en het functioneren van hun nationale netwerk voor het platteland ter goedkeuring voorleggen.

2. De netwerkvorming door het nationale netwerk voor het platteland heeft tot doel:

- a) de betrokkenheid van belanghebbende partijen bij de uitvoering van het plattelandsontwikkelingsbeleid te vergroten;
- b) de kwaliteit van de uitvoering van plattelandsontwikkelingsprogramma's te verbeteren;
- c) het grote publiek en potentiële begunstigden voor te lichten over het plattelandsontwikkelingsbeleid en financieringsmogelijkheden;
- d) innovatie in de landbouw, de voedselproductie, de bosbouw en in plattelandsgebieden te bevorderen.

▼C1

3. De in artikel 51, lid 2, bedoelde Elfpo-steun wordt gebruikt:

▼B

- a) voor de structuren die nodig zijn om het netwerk te beheren;
- b) voor het opstellen en uitvoeren van een actieplan met ten minste de volgende actiepunten:
 - i) activiteiten met betrekking tot de verzameling van voorbeelden van projecten die alle prioriteiten van de programma's voor plattelandontwikkeling beslaan;
 - ii) activiteiten met betrekking tot het faciliteren van thematische en analytische uitwisselingen tussen belanghebbenden in de plattelandontwikkeling, delen en verspreiden van resultaten;
 - iii) activiteiten met betrekking tot het verstrekken van opleidingen en netwerkvorming voor plaatselijke groepen en met name technische bijstand voor interterritoriale en transnationale samenwerking, het faciliteren van samenwerking tussen plaatselijke groepen en het zoeken naar partners voor de in artikel 35 bedoelde maatregel;
 - iv) activiteiten met betrekking tot het verstrekken van netwerkvorming voor adviseurs en innovatiesteundiensten;
 - v) activiteiten met betrekking tot het delen en verspreiden van bevindingen inzake monitoring en evaluatie;
 - vi) activiteiten met betrekking tot een communicatieplan voor onder meer publiciteit en voorlichting over het plattelandontwikkelingsprogramma in overleg met de beheersautoriteiten, en op een breed publiek gerichte voorlichtings- en communicatieactiviteiten; een communicatieplan voor onder meer publiciteit en voorlichting over het plattelandontwikkelingsprogramma in overleg met de beheersautoriteiten, en op een breed publiek gerichte voorlichtings- en communicatieactiviteiten;
 - vii) activiteiten met betrekking tot de deelname aan en bijdrage tot het Europees netwerk voor plattelandontwikkeling.

4. De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast waarin voorschriften worden vastgelegd voor het opzetten en het functioneren van de nationale netwerken voor het platteland en waarbij de inhoud van de in lid 1 bedoelde specifieke programma's wordt vastgelegd. Die uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 84 bedoelde onderzoeksprocedure.

TITEL IV

EIP VOOR DE PRODUCTIVITEIT EN DUURZAAMHEID IN DE LANDBOUW*Artikel 55***Doel**

- 1. Het EIP voor de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw:
 - a) bevordert een hulpbronnefficiënte, economisch levensvatbare, productieve, competitieve, emissiearme en klimaatvriendelijke en -bestendige land- en bosbouwsector, die naar agro-ecologische productiesystemen toewerkt en werkt in harmonie met de essentiële natuurlijke hulpbronnen waarvan de land- en bosbouw afhankelijk zijn;

▼B

- b) helpt te zorgen voor een constante en duurzame voorziening met zowel bestaande als nieuwe levensmiddelen, voeders en biomaterialen;
 - c) verbetert processen met het oog op milieubehoud en klimaatadaptatie en -mitigatie;
 - d) slaat bruggen tussen kennis en technologie met betrekking tot het meest geavanceerde onderzoek enerzijds en landbouwers, bosbeheerders, plattelandsgemeenschappen, bedrijven, ngo's en adviesdiensten anderzijds.
2. Het EIP voor de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw tracht zijn doelstellingen te verwezenlijken door:
- a) meerwaarde te creëren door het onderzoek en de landbouwpraktijk beter op elkaar af te stemmen, en het op bredere schaal gebruiken van beschikbare innovatiemaatregelen aan te moedigen;
 - b) het sneller en ruimer in praktijk brengen van innovatieve oplossingen te bevorderen; en
 - c) de wetenschappelijke gemeenschap te informeren over de onderzoeksbehoeften van de landbouwpraktijk.
3. Het ELFPO draagt bij aan de doelstellingen van het EIP voor de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw via steun, overeenkomstig artikel 37, aan de in artikel 56 bedoelde operationele groepen van het EIP-netwerk en het in artikel 53 bedoelde EIP-netwerk.

*Artikel 56***Operationele groepen**

1. De operationele groepen van het EIP maken deel uit van het EIP voor de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw. Zij worden opgericht door geïnteresseerde actoren zoals landbouwers, onderzoekers, adviseurs en bedrijven die betrokken zijn bij de landbouw- en voedingssector, die relevant zijn voor het verwezenlijken van de doelstellingen van het EIP.
2. De operationele groepen van het EIP stellen interne procedures vast die ervoor zorgen dat hun werking en besluitvorming transparant is en dat belangenconflicten worden voorkomen.
3. De lidstaten besluiten in het kader van hun programma's in welke mate zij de operationele groepen steunen.

*Artikel 57***Taken van de operationele groepen**

1. De operationele groepen van het EIP stellen een plan op dat het volgende omvat:
 - a) een beschrijving van het te ontwikkelen, te testen, aan te passen of uit te voeren innovatieve project;
 - b) een beschrijving van de verwachte resultaten en van de bijdrage aan de EIP-doelstelling om de productiviteit en het duurzame beheer van hulpbronnen te verbeteren.

▼B

2. Bij het uitvoeren van hun innovatieve projecten:
 - a) nemen de operationele groepen besluiten over de uitwerking en de uitvoering van innovatieve acties; en
 - b) voeren zij innovatieve acties uit via door de programma's voor plattelandsontwikkeling gefinancierde maatregelen.
3. De operationele groepen verspreiden de resultaten van hun project, in het bijzonder via het EIP-netwerk.

TITEL V

FINANCIËLE VOORZIENINGEN*Artikel 58***Middelen en verdeling ervan**

1. Onverminderd de leden 5, 6 en 7 van dit artikel is het totale bedrag van de steun van de Unie voor plattelandsontwikkeling in het kader van deze verordening voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2020, 84 936 miljoen EUR, in prijzen van 2011, overeenkomstig het meerjarig financieel kader voor de jaren 2014 tot en met 2020.
2. Van de in lid 1 genoemde middelen wordt 0,25 % bestemd voor de in artikel 51, lid 1, bedoelde technische bijstand voor de Commissie.
3. Voor de programmering van de in lid 1 genoemde bedragen en de daaropvolgende opvoering ervan op de algemene begroting van de Unie worden die bedragen met 2 % per jaar geïndexeerd.
4. De verdeling per lidstaat en per jaar van de in lid 1 genoemde bedragen op, na aftrek van het in lid 2 genoemde bedrag, staat in bijlage I.

▼C1

5. Overeenkomstig artikel 14, lid 2, van Verordening (EU) nr. 1307/2013 door een lidstaat overgedragen financiële middelen worden afgetrokken van de overeenkomstig lid 4 aan die lidstaat toegewezen bedragen.

▼M1

6. De op grond van artikel 136 bis, lid 1, van Verordening (EG) nr. 73/2009 en artikel 7, lid 2, van Verordening (EU) nr. 1307/2013 aan het ELFPO overgedragen middelen en de middelen die met betrekking tot de kalenderjaren 2013 en 2014 aan het ELFPO worden overgedragen op grond van de artikelen 10 ter, 136 en 136 ter van Verordening (EG) nr. 73/2009, worden eveneens opgenomen in de in lid 4 van dit artikel bedoelde jaarlijkse verdeling.

▼B

7. Teneinde rekening te houden met de ontwikkelingen in verband met de in lid 4 bedoelde verdeling per jaar, inclusief de overdrachten als bedoeld in de leden 5 en 6, om de technische aanpassingen te doen zonder de algemene toewijzingen te veranderen, of teneinde rekening te houden met elke andere verandering uit hoofde van een wetgevingshandeling na vaststelling van deze verordening, is de Commissie bevoegd gedelegeerde handelingen vast te stellen overeenkomstig artikel 83, ter herziening van de plafonds in bijlage I.

▼B

8. Voor de toepassing van de toewijzing van de in artikel 22, lid 3 en lid 4, van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde prestatiereserve worden de beschikbare toegewezen ontvangsten die overeenkomstig artikel 43 van Verordening (EU) nr. 1306/2013 voor het ELFPO zijn geïnd, toegevoegd aan de in artikel 20 van Verordening (EU) nr. 1303/GSK/2013 bedoelde bedragen. Die beschikbare toegewezen ontvangsten worden aan de lidstaten toegewezen in verhouding tot hun aandeel in het totale steunbedrag uit het ELFPO.

*Artikel 59***Bijdrage uit het Fonds**

1. In het besluit tot goedkeuring van een plattelandsontwikkelingsprogramma wordt de maximumbijdrage uit het ELFPO aan het programma vastgesteld. In voorkomend geval worden de kredieten die worden toegewezen aan minder ontwikkelde regio's, in het besluit duidelijk als zodanig vermeld.

2. De bijdrage uit het ELFPO wordt berekend op basis van het bedrag aan subsidiabele overheidsuitgaven.

►C1 3. De plattelandsontwikkelingsprogramma's stellen één Elfpo-bijdragepercentage vast die op alle maatregelen van toepassing is. Waar van toepassing wordt een afzonderlijke procentuele Elfpo-bijdragepercentage vastgesteld voor minder ontwikkelde regio's, voor de ultraperifere gebieden en de kleinere eilanden in de Egeïsche Zee in de zin van Verordening (EU) nr. 229/2013, en voor overgangsregio's. ◀ Het maximale procentuele ELFPO-bijdragepercentage bedraagt:

▼C1

a) 85 % van de subsidiabele overheidsuitgaven in de minder ontwikkelde regio's en in de ultraperifere gebieden en de kleinere eilanden in de Egeïsche Zee in de zin van Verordening (EU) nr. 229/2013;

▼B

b) 75 % van de subsidiabele overheidsuitgaven voor alle regio's met een bbp per inwoner voor de periode 2007-2013 van minder dan 75 % van het gemiddelde van de EU-25 voor de referentieperiode, maar met een bbp per inwoner van meer dan 75 % van het gemiddelde bbp van de EU-27;

c) 63 % van de subsidiabele overheidsuitgaven voor andere overgangsregio's dan de onder b) vermelde;

d) 53 % van de subsidiabele overheidsuitgaven in de overige regio's.

Het minimale ELFPO-bijdragepercentage bedraagt 20 %.

4. In afwijking van lid 3 bedraagt het maximale ELFPO-bijdragepercentage:

▼C1

a) 80 % voor de in de artikelen 14, 27 en 35 bedoelde maatregelen, voor de in artikel 32 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde plaatselijke ontwikkeling in het kader van LEADER en voor acties overeenkomstig artikel 19, lid 1, onder a), i). Dat percentage kan worden verhoogd tot maximaal 90 % voor de programma's van minder ontwikkelde regio's, van de ultraperifere gebieden, van de kleinere eilanden in de Egeïsche Zee in de zin van Verordening (EU) nr. 229/2013, en van overgangsregio's bedoeld in lid 3, onder b) en c);

▼B

- b) 75 % voor concrete acties die bijdragen tot de verwezenlijking van milieudoelstellingen en doelstellingen van mitigatie van en adaptatie aan klimaatverandering, conform artikel 17, artikel 21, lid 1, onder a) en b), en de artikelen 28, 29, 30, 31 en 34;
- c) 100 % voor de financieringsinstrumenten op Unieniveau als bedoeld in artikel 38, lid 1, onder a), van Verordening (EU) nr. 1303/2013;
- d) het bijdragepercentage voor de betrokken maatregel, verhoogd met een extra 10 procentpunten voor bijdragen aan financieringsinstrumenten als bedoeld in artikel 38, lid 1, onder b), van Verordening (EU) nr. 1303/2013;

▼C1

- e) 100 % voor concrete acties die worden gefinancierd met financiële middelen die aan het Elfpo zijn overgedragen op grond van artikel 136 bis, lid 1, van Verordening (EG) nr. 73/2009 en artikel 7, lid 2, en artikel 14, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1307/2013;

▼M7

- f) 100 % voor een bedrag van 100 miljoen EUR, in prijzen van 2011, toegewezen aan Ierland, voor een bedrag van 500 miljoen EUR, in prijzen van 2011, toegewezen aan Portugal en voor een bedrag van 7 miljoen EUR, in prijzen van 2011, toegewezen aan Cyprus;

▼B

- g) voor lidstaten die op 1 januari 2014 of daarna financiële bijstand krijgen overeenkomstig de artikelen 136 en 143 VWEU, kan het ELFPO-bijdragepercentage dat voortvloeit uit de toepassing van artikel 24, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1303/2013 worden verhoogd met maximaal een extra 10 procentpunten tot maximaal 95 % in totaal, voor uitgaven die deze lidstaten moeten doen in de eerste twee jaren van uitvoering van het programma voor plattelandsontwikkeling. Het ELFPO-bijdragepercentage dat zonder deze afwijking zou gelden, wordt echter wel gehandhaafd voor de totale overheidsuitgave tijdens de programmeringsperiode;

▼M7

- h) het bijdragepercentage bedoeld in artikel 39 bis, lid 13, van Verordening (EU) nr. 1303/2013 voor het financieringsinstrument bedoeld in artikel 38, lid 1, onder c), van die verordening.

▼B

5. Ten minste 5 %, en in het geval van Kroatië 2,5 %, van de totale ELFPO-bijdrage aan het plattelandsontwikkelingsprogramma wordt voorbehouden voor LEADER.

6. Ten minste 30 % van de totale ELFPO-bijdrage aan het plattelandsontwikkelingsprogramma wordt voorbehouden voor maatregelen in het kader van artikel 17, wat milieu- en klimaatgerelateerde investeringen betreft, de artikelen 21, 28, 29 en 30, met uitzondering van betalingen in verband met de kaderrichtlijn water, en de artikelen 31, 32 en 34.

De eerste alinea geldt niet voor de ultraperifere gebieden en de overzeese gebieden van de lidstaten.

7. Indien een lidstaat zowel een nationaal programma als een reeks regionale programma's indient, gelden leden 5 en 6 niet voor het nationale programma. Bij de berekening van het in leden 5 en 6 bedoelde percentage voor elk regionaal programma, wordt rekening gehouden met de ELFPO-bijdrage aan het nationale programma rekening gehouden in verhouding tot het aandeel van dat regionale programma in de nationale toewijzing.

▼B

8. Voor uitgaven die worden medegefinancierd uit het ELFPO, vindt geen medefinanciering plaats in de vorm van bijdragen uit de Structuurfondsen, uit het Cohesiefonds of uit enig ander financieringsinstrument van de Unie.

9. Tenzij in deze verordening anders is bepaald, moeten overheidsuitgaven voor steun aan ondernemingen binnen de steunbegrenzings blijven die voor staatssteun zijn vastgesteld.

*Artikel 60***Subsidiabiliteit van de uitgaven****▼M7**

1. In afwijking van artikel 65, lid 9, van Verordening (EU) nr. 1303/2013 kan er in de programma's voor plattelandsontwikkeling in het geval van noodmaatregelen wegens natuurrampen, rampzalige gebeurtenissen en ongunstige weersomstandigheden of wegens een plotse, ingrijpende wijziging van de sociaal-economische omstandigheden in de betrokken lidstaat of regio, in worden voorzien dat uitgaven met betrekking tot wijzigingen in het programma subsidiabel zijn vanaf de datum waarop die gebeurtenis zich heeft voorgedaan.

▼B

2. Uitgaven komen slechts voor een bijdrage uit het ELFPO in aanmerking indien zij worden gedaan voor concrete acties waartoe door of onder verantwoordelijkheid van de beheersautoriteit van het betrokken programma is besloten, overeenkomstig de in artikel 49 bedoelde selectiecriteria.

▼M7

Met uitzondering van algemene kosten zoals omschreven in artikel 45, lid 2, onder c), zijn voor concrete investeringsacties in het kader van maatregelen die binnen het toepassingsgebied van artikel 42 VWEU vallen, alleen uitgaven die zijn gedaan nadat bij de bevoegde autoriteit een aanvraag is ingediend, subsidiabel. De lidstaten kunnen in hun programma's echter bepalen dat uitgaven die betrekking hebben op noodmaatregelen wegens natuurrampen, rampzalige gebeurtenissen en ongunstige weersomstandigheden of wegens een plotse, ingrijpende wijziging van de sociaal-economische omstandigheden in de betrokken lidstaat of regio, en die de begunstigde na de gebeurtenis heeft gemaakt, ook subsidiabel zijn.

▼B

De lidstaten kunnen in hun programma's bepalen dat alleen uitgaven die zijn gedaan nadat de steunaanvraag door de bevoegde autoriteit is goedgekeurd, subsidiabel zijn.

3. De leden 1 en 2 zijn niet van toepassing op artikel 51, leden 1 en 2.

▼M7

4. Betalingen door begunstigden worden gestaafd door facturen en betalingsbewijzen. Waar dit niet mogelijk is, worden de betalingen gestaafd door documenten met vergelijkbare bewijskracht, behalve voor de vormen van steun bedoeld in artikel 67, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1303/2013, niet zijnde de vorm van steun als bedoeld onder punt a) van dat artikel.

▼B*Artikel 61***Subsidiabele uitgaven**

1. Indien werkingskosten onder de steun in het kader van deze verordening vallen, zijn de volgende soorten kosten subsidiabel:

- a) exploitatiekosten;
- b) personeelskosten;
- c) opleidingskosten;
- d) kosten met betrekking tot public relations;

▼B

e) financiële kosten;

f) netwerkkosten.

2. Uitgaven voor studies zijn enkel subsidiabel indien de studies verband houden met een specifieke concrete actie in het kader van het programma of met de specifieke doelstellingen en streefdoelen van het programma.

3. Bijdragen in natura in de vorm van de verstrekking van werken, goederen, diensten, land en onroerend goed waarvoor geen door facturen of documenten met vergelijkbare bewijskracht gestaafde contante betaling is gedaan, kunnen voor steun in aanmerking komen, mits aan de voorwaarden van artikel 69 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 is voldaan.

*Artikel 62***Verifieerbaarheid en controleerbaarheid van de maatregelen**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat alle maatregelen voor plattelandsontwikkeling die zij voornemens zijn uit te voeren, verifieerbaar en controleerbaar zijn. Met het oog daarop dienen de beheersautoriteit en het betaalorgaan van elk plattelandsontwikkelingsprogramma een ex-ante beoordeling in van de verifieerbaarheid en controleerbaarheid van de in het plattelandsontwikkelingsprogramma op te nemen maatregelen. De beheersautoriteit en het betaalorgaan voeren ook de beoordeling van de controleerbaarheid en verifieerbaarheid van maatregelen tijdens de uitvoering van het plattelandsontwikkelingsprogramma uit. Bij de ex-ante beoordeling en de beoordeling tijdens de uitvoeringsperiode wordt rekening gehouden met de resultaten van controles in de vorige en huidige programmeringsperiode. Indien bij de beoordeling blijkt dat de vereisten inzake verifieerbaarheid en controleerbaarheid niet zijn nageleefd, worden de betrokken maatregelen dienovereenkomstig aangepast.

▼M7

2. Indien steun wordt verleend op basis van standaardkosten of extra kosten en gedeelde inkomsten overeenkomstig artikel 21, lid 1, onder a) en b), wat betreft gedeelde inkomsten en onderhoudskosten, en de artikelen 28 tot en met 31, artikel 33 en artikel 34, zorgen de lidstaten ervoor dat de betrokken berekeningen deugdelijk en nauwkeurig zijn en op voorhand zijn vastgesteld op basis van een eerlijke, evenwichtige en verifieerbare berekeningsmethode. Hiertoe voert een orgaan dat functioneel onafhankelijk is van de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het programma en dat over de nodige deskundigheid beschikt, de berekeningen uit of bevestigt de deugdelijkheid en de nauwkeurigheid ervan. Er wordt een verklaring ter bevestiging van de deugdelijkheid en nauwkeurigheid van de berekeningen opgenomen in het plattelandsontwikkelingsprogramma.

▼B*Artikel 63***Voorschotten**

1. Voorschotten worden pas betaald wanneer een bankgarantie of een gelijkwaardige garantie ten belope van 100 % van het voor te schieten bedrag is gesteld. Van de publiekebegunstigden mogen gemeenten, regionale overheden en verenigingen ervan, evenals publiekrechtelijke lichamen voorschotten ontvangen.

▼B

Een door een overheidsinstantie ter beschikking gestelde garantiefaciliteit wordt beschouwd als gelijkwaardig aan de in de eerste alinea bedoelde garantie indien de instantie zich ertoe verbindt het door die garantie gedekte bedrag te betalen wanneer geen recht op betaling van het voorschot is vastgesteld.

2. De garantie kan worden vrijgegeven zodra het bevoegde betaalorgaan vaststelt dat de werkelijke uitgaven in verband met de overheidsbijdrage voor de concrete actie hoger zijn dan het voorschot.

TITEL VI

BEHEER, CONTROLE EN PUBLICITEIT*Artikel 64***Verantwoordelijkheden van de Commissie**

Om in het kader van het gedeelde beheer voor een goed financieel beheer zoals bedoeld in artikel 317 VWEU te zorgen, voert de Commissie de in Verordening (EU) nr. 1306/2013 genoemde maatregelen en controles uit.

*Artikel 65***Verantwoordelijkheden van de lidstaten**

1. De lidstaten stellen overeenkomstig artikel 58, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1306/2013 alle wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast om een doeltreffende bescherming van de financiële belangen van de Unie te waarborgen.

2. De lidstaten wijzen voor elk programma voor plattelandsontwikkeling de volgende autoriteiten aan:

- a) de beheersautoriteit, die een op nationaal of regionaal niveau werkende overheids- of private instantie kan zijn, of de lidstaat zelf wanneer die taak door hem wordt verricht, die wordt belast met het beheer van het betrokken programma;
- b) het erkende betaalorgaan in de zin van artikel 7 van Verordening (EU) nr. 1306/2013;
- c) de certificerende instantie in de zin van artikel 9 van Verordening (EU) nr. 1306/2013.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat voor elk programma voor plattelandsontwikkeling de nodige beheers- en controlesystemen zijn opgezet zodat een duidelijke toedeling en scheiding van de taken van de beheersautoriteit en de andere instanties wordt gewaarborgd. De lidstaten zijn ervoor verantwoordelijk dat de systemen gedurende de gehele programmeringsperiode doeltreffend functioneren.

4. De lidstaten omschrijven duidelijk de taken van de beheersautoriteit, het betaalorgaan en de plaatselijke groepen in het kader van LEADER, wat betreft de toepassing van de subsidiabiliteits- en selectiecriteria en de selectieprocedure voor projecten.

▼B*Artikel 66***Beheersautoriteit**

1. De beheersautoriteit is ervoor verantwoordelijk dat het programma op doelmatige, doeltreffende en correcte wijze wordt beheerd en uitgevoerd, en zorgt er met name voor dat:

- a) er een voldoende veilig elektronisch systeem is voor het registreren, bijhouden, beheren en rapporteren van statistische informatie over het programma en de uitvoering ervan met het oog op monitoring en evaluatie, en in het bijzonder informatie die nodig is om de voortgang naar de vastgestelde doelstellingen en prioriteiten te monitoren;

▼M7**▼B**

- c) de begunstigden en de andere bij de uitvoering van concrete acties betrokken instanties:

- i) worden geïnformeerd over hun verplichtingen die uit de toegekende steun voortvloeien, en voor alle transacties betreffende de concrete actie hetzij een afzonderlijk boekhoudsysteem, hetzij een passende boekhoudkundige code gebruiken;

- ii) op de hoogte zijn van de voorschriften inzake de verstrekking van gegevens aan de beheersautoriteit en inzake de registratie van de output en de resultaten;

- d) de in artikel 55 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde voorafgaande evaluatie strookt met het evaluatie- en monitoringsysteem en dat deze wordt aanvaard en ingediend bij de Commissie;

- e) het in artikel 56 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde evaluatieplan voorhanden is, dat de in artikel 57 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde ex-post programma-evaluatie wordt uitgevoerd binnen de in die verordening vastgestelde termijnen, dat die evaluaties in overeenstemming zijn met het monitoring- en evaluatiesysteem en dat deze worden ingediend bij het toezichtcomité en de Commissie;

- f) het toezichtcomité de nodige informatie en documenten ontvangt om toezicht op de uitvoering van het programma te kunnen uitoefenen in het licht van de specifieke doelstellingen en prioriteiten ervan;

- g) het jaarverslag over de uitvoering wordt opgesteld, met inbegrip van geaggregeerde monitoringtabellen, en dat dit verslag, na goedkeuring ervan door het toezichtcomité, wordt ingediend bij de Commissie;

- h) het betaalorgaan in het bijzonder met betrekking tot de voor financiering geselecteerde concrete acties alle nodige gegevens over de toegepaste procedures en de verrichte controles ontvangt, voordat de betalingsopdrachten worden gegeven;

- i) bekendheid wordt gegeven aan het programma, onder meer via het nationale netwerk voor het platteland, door potentiële begunstigden, beroepsorganisaties, de economische en sociale partners, organisaties voor de bevordering van gelijkheid tussen mannen en vrouwen en de betrokken niet-gouvernementele organisaties, met inbegrip van milieuorganisaties, te informeren over de door het programma geboden mogelijkheden en over de wijze waarop toegang kan worden verkregen tot de financiering in het kader van het programma, alsook door de begunstigden van de bijdrage van de Unie en het brede publiek te informeren over de rol van de Unie in het programma.

▼B

2. De lidstaat of de beheersautoriteit mag een of meer intermediaire organen aanwijzen, met inbegrip van plaatselijke autoriteiten, organen voor regionale ontwikkeling of niet-gouvernementele organisaties, voor het beheer en de uitvoering van de concrete acties voor plattelandsontwikkeling.

Indien een deel van de taken van de beheersautoriteit wordt gedelegeerd aan een andere instantie, behoudt de beheersautoriteit er de volledige verantwoordelijkheid voor dat de gedelegeerde taken doelmatig en correct worden beheerd en vervuld. De beheersautoriteit zorgt ervoor dat er passende bepalingen zijn om de andere instantie in staat te stellen alle nodige gegevens en informatie voor de uitvoering van deze taken te verkrijgen.

3. Indien een thematisch subprogramma als bedoeld in artikel 7, is opgenomen in het plattelandsontwikkelingsprogramma, mag de beheersautoriteit een of meer intermediaire organen, waaronder plaatselijke autoriteiten, plaatselijke groepen of niet-gouvernementele organisaties, aanwijzen voor het beheer en de uitvoering van de strategie. Lid 2 is in dit geval van toepassing.

De beheersautoriteit zorgt ervoor dat acties en outputs van dit thematische subprogramma afzonderlijk worden geïdentificeerd voor de toepassing van het in artikel 67 bedoelde monitoring- en evaluatiesysteem.

4. Onverminderd de rol van de betaalorganen en andere instanties als vermeld in Verordening (EU) nr. 1306/2013, kan, indien een lidstaat meer dan een programma heeft, een coördinatieorgaan worden aangewezen dat moet zorgen voor consistentie in het beheer van de middelen en voor een schakel tussen de Commissie en de nationale beheersautoriteiten.

5. De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast waarin uniforme voorwaarden worden vastgelegd voor de toepassing van de in lid 1, onder i), bedoelde vereisten inzake voorlichting en publiciteit.

TITEL VII

MONITORING EN EVALUATIE*HOOFDSTUK I**Algemene bepalingen***Sectie 1****Invoering en doelstellingen van een monitoring- en evaluatiesysteem***Artikel 67***Monitoring- en evaluatiesysteem**

Overeenkomstig deze titel wordt in samenwerking tussen de Commissie en de lidstaten een gemeenschappelijk monitoring- en evaluatiesysteem ingevoerd, dat door de Commissie door middel van uitvoeringshandelingen wordt vastgesteld. Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 84 bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.

▼B*Artikel 68***Doelstellingen**

Het monitoring- en evaluatiesysteem heeft tot doel:

- a) de vooruitgang en de resultaten van het plattelandsontwikkelingsbeleid aan te tonen en de effecten, de doeltreffendheid, de doelmatigheid en het belang van interventies in het kader van het plattelandsontwikkelingsbeleid te beoordelen;
- b) bij te dragen aan beter gerichte steun voor plattelandsontwikkeling;
- c) een gemeenschappelijk leerproces met betrekking tot monitoring en evaluatie te steunen.

Sectie 2**Technische voorzieningen***Artikel 69***Gemeenschappelijke indicatoren**

1. Om aggregatie van gegevens op het niveau van de Unie mogelijk te maken wordt in het in artikel 67 bedoelde monitoring- en evaluatiesysteem een lijst vastgesteld van gemeenschappelijke indicatoren die betrekking hebben op zowel de uitgangssituatie als de financiële uitvoering, de outputs, de resultaten en de effecten van het programma en die op elk programma toepasbaar zijn.

2. De gemeenschappelijke indicatoren zijn gebaseerd op beschikbare gegevens en gekoppeld aan de structuur en de doelstellingen van het beleidskader voor plattelandsontwikkeling en maken het mogelijk de vooruitgang, de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de uitvoering van het beleid te beoordelen in het licht van de doelstellingen en streefdoelen op het niveau van de Unie, de lidstaat en het programma. De gemeenschappelijke effectindicatoren zijn gebaseerd op beschikbare gegevens.

3. De evaluator kwantificeert het effect van het programma dat door de effectindicatoren wordt gemeten. Op basis van bewijsmateriaal uit de evaluaties van het GLB, waaronder evaluaties van plattelandsontwikkelingsprogramma's, beoordeelt de Commissie met de hulp van de lidstaten het gecombineerde effect van alle GLB-instrumenten.

*Artikel 70***Elektronisch informatiesysteem**

Belangrijke informatie over de uitvoering van het programma, over elke voor financiering geselecteerde concrete actie alsook over voltooide concrete acties, die nodig is voor monitoring en evaluatie, met inbegrip van belangrijke informatie over elke begunstigde en elk project, wordt elektronisch geregistreerd en bijgehouden.

▼B*Artikel 71***Informatieverstrekking**

Begunstigden van steun in het kader van plattelandsontwikkelingsmaatregelen en plaatselijke groepen verbinden zich ertoe de beheersautoriteit en/of de aangewezen evaluatoren of andere instanties die zijn aangewezen om namens haar functies uit te oefenen, alle nodige informatie te verstrekken om monitoring en evaluatie van het programma mogelijk te maken, met name met betrekking tot het halen van gestelde doelen en prioriteiten.

*HOOFDSTUK II***Monitoring***Artikel 72***Monitoringprocedures**

1. De beheersautoriteit en het in artikel 47 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde toezichtcomité zien toe op de kwaliteit van de uitvoering van het programma.
2. De beheersautoriteit en het toezichtcomité verrichten de monitoring van elk programma voor plattelandsontwikkeling met behulp van financiële, output- en doelindicatoren.

*Artikel 73***Toezichtcomité**

Lidstaten met regionale programma's kunnen een nationaal toezichtcomité oprichten dat de uitvoering van deze programma's moet coördineren met de nationale strategie en het opnemen van financiële middelen.

*Artikel 74***Verantwoordelijkheden van het toezichtcomité**

Het toezichtcomité vergewist zich van de prestaties en de doeltreffende uitvoering van het programma voor plattelandsontwikkeling. Naast de in artikel 49 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde functies, geldt voor het toezichtcomité het volgende:

▼M7

- a) vóór de publicatie van de concrete oproepen tot het indienen van voorstellen wordt het geraadpleegd en brengt het advies uit over de criteria voor de selectie van de gefinancierde concrete acties; deze criteria worden herzien in het licht van de programmeringsbehoeften;

▼B

- b) het onderzoekt de activiteiten en outputs met betrekking tot de vorderingen bij de uitvoering van het evaluatieplan van het programma;
- c) het onderzoekt met name maatregelen in het programma die nodig zijn om aan de vooraf te vervullen voorwaarden te voldoen en die onder de verantwoordelijkheid van de beheersautoriteit vallen, en laat zich informeren over maatregelen die nodig zijn om aan andere vooraf te vervullen voorwaarden te voldoen;

▼B

- d) het neemt deel aan het nationaal netwerk voor het platteland om informatie over de uitvoering van het programma uit te wisselen; en
- e) het bestudeert de jaarlijkse uitvoeringsverslagen en keurt deze goed voordat ze aan de Commissie worden toegezonden.

*Artikel 75***Jaarlijks uitvoeringsverslag**

1. Uiterlijk op 30 juni 2016 en 30 juni van elk daaropvolgend jaar tot en met 2024 dient de lidstaat bij de Commissie een jaarlijks uitvoeringsverslag in over de uitvoering van het plattelandsontwikkelingsprogramma in het vorige kalenderjaar. Het in 2016 ingediende verslag heeft betrekking op de kalenderjaren 2014 en 2015.
2. Naast de naleving van de voorschriften van artikel 50 van Verordening (EU) nr. 1303/2013, bevatten de jaarlijkse uitvoeringsverslagen gegevens over onder meer financiële verbintenissen en uitgaven per maatregel en een samenvatting van de met betrekking tot het evaluatieplan ondernomen activiteiten.
3. Naast de naleving van de voorschriften van artikel 50 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bevat het in 2017 ingediende uitvoeringsverslag tevens een beschrijving van de uitvoering van eventuele subprogramma's binnen het programma.
4. Naast de naleving van de voorschriften van artikel 50 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bevat het in 2019 ingediende jaarlijkse uitvoeringsverslag ook een beschrijving van de uitvoering van alle in het programma opgenomen subprogramma's en een beoordeling van de vorderingen die zijn gemaakt wat betreft het zorgen voor een geïntegreerde aanpak voor het gebruik van het ELFPO en andere financiële instrumenten van de Unie om de territoriale ontwikkeling van plattelandsgebieden te steunen, onder meer doorlokale ontwikkelingsstrategieën.
5. De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast waarin voorschriften worden vastgelegd inzake de presentatie van de jaarlijkse uitvoeringsverslagen. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 84 bedoelde onderzoeksprocedure.

*HOOFDSTUK III***Evaluatie***Artikel 76***Algemene bepalingen**

1. De Commissie kan uitvoeringshandelingen vaststellen waarin de elementen worden vastgelegd die moeten worden opgenomen in de verslagen van de in de artikelen 55 en 57 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde ex-ante en ex-postevaluaties, en kan de minimumeisen voor het in artikel 56 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bedoelde evaluatieplan vaststellen. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 84 bedoelde onderzoeksprocedure.
2. De lidstaten zorgen ervoor dat de evaluaties in overeenstemming zijn met de overeenkomstig artikel 67 overeengekomen gemeenschappelijke evaluatieaanpak, organiseren de productie en vergaring van de nodige gegevens en verstrekken de verschillende gegevens die het monitoringsysteem oplevert aan de evaluatoren.

▼B

3. De evaluatieverslagen worden door de lidstaten ter beschikking gesteld op internet en door de Commissie op haar website.

*Artikel 77***Ex-ante evaluatie**

De lidstaten zorgen ervoor dat de evaluator die de ex-ante evaluatie uitvoert, vanaf een vroeg stadium bij het ontwikkelingsproces van het plattelandsontwikkelingsprogramma is betrokken, met inbegrip van de bij de ontwikkeling van de in artikel 8, lid 1, onder b), bedoelde analyse, het ontwerp van de interventielogica van het programma en de vaststelling van de streefdoelen van het programma.

*Artikel 78***Ex-post evaluatie**

In 2024 stellen de lidstaten voor elk van hun plattelandsontwikkelingsprogramma's een verslag over de ex-post evaluatie op. Dat verslag wordt uiterlijk op 31 december 2024 bij de Commissie ingediend.

*Artikel 79***Samenvattingen van evaluaties**

Onder verantwoordelijkheid van de Commissie worden op het niveau van de Unie samenvattingen van de ex-ante en ex-postevaluaties opgesteld.

De samenvattingen van de evaluatieverslagen worden uiterlijk op 31 december van het jaar na de indiening van de desbetreffende evaluaties voltooid.

TITEL VIII

BEPALINGEN INZAKE CONCURRENTIE*Artikel 80***Voorschriften voor ondernemingen**

Steun die in het kader van deze verordening aan vormen van samenwerking tussen ondernemingen wordt verleend, wordt enkel verleend aan samenwerkingsvormen die voldoen aan de concurrentieregels zoals die gelden krachtens de artikelen 206 tot en met 210 van Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad.

*Artikel 81***Staatssteun**

1. Tenzij in deze titel anders is bepaald, zijn de artikelen 107, 108 en 109 VWEU van toepassing op steun voor plattelandsontwikkeling door de lidstaten.

2. De artikelen 107, 108 en 109 VWEU zijn niet van toepassing op betalingen die door de lidstaten worden gedaan op grond van en in overeenstemming met deze verordening, of op in artikel 82 bedoelde aanvullende nationale financiering die binnen de werkingssfeer van artikel 42 VWEU valt.

▼B*Artikel 82***Aanvullende nationale financiering**

Betalingen van lidstaten met betrekking tot binnen de werkingssfeer van artikel 42 VWEU vallende concrete acties die tot doel hebben te voorzien in aanvullende financiering voor plattelandontwikkeling waarvoor op enig moment tijdens de programmeringsperiode Uniesteun wordt verleend, worden door de lidstaten opgenomen in het plattelandontwikkelingsprogramma, als bepaald in artikel 8, lid 1, onder j), en worden, indien zij aan de criteria van deze verordening voldoen, door de Commissie goedgekeurd.

TITEL IX

**BEVOEGDHEDEN VAN DE COMMISSIE, GEMEENSCHAPPELIJKE
BEPALINGEN EN OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN***HOOFDSTUK I**Bevoegdheden van de Commissie**Artikel 83***Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie****▼C1**

1. De in artikel 2, lid 3, artikel 14, lid 5, artikel 16, lid 5, artikel 19, lid 8, artikel 22, lid 3, artikel 28, leden 10 en 11, artikel 29, lid 6, artikel 30, lid 8, artikel 33, lid 4, artikel 34, lid 5, artikel 35, lid 10, artikel 36, lid 5, artikel 45, lid 6, en artikel 47, lid 6, artikel 58, lid 7, en artikel 89 bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.

▼B

►**C1** 2. De in artikel 2, lid 3, artikel 14, lid 5, artikel 16, lid 5, artikel 19, lid 8, artikel 22, lid 3, artikel 28, leden 10 en 11, artikel 29, lid 6, artikel 30, lid 8, artikel 33, lid 4, artikel 34, lid 5, artikel 35, lid 10, artikel 36, lid 5, artikel 45, lid 6, artikel 47, lid 6, artikel 58, lid 7, en artikel 89 bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen wordt aan de Commissie verleend voor een termijn van zeven jaar vanaf de datum van inwerkingtreding van deze verordening. ◀ De Commissie stelt uiterlijk negen maanden voor het einde van de termijn van zeven jaar een verslag op over de bevoegdheidsdelegatie. De bevoegdheidsdelegatie wordt stilzwijgend voor termijnen van dezelfde duur verlengd, tenzij het Europees Parlement of de Raad uiterlijk drie maanden voor het verstrijken van elke termijn bezwaar maakt tegen een dergelijke verlenging.

►**C1** 3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 2, lid 3, artikel 14, lid 5, artikel 16, lid 5, artikel 19, lid 8, artikel 22, lid 3, artikel 28, leden 10 en 11, artikel 29, lid 6, artikel 30, lid 8, artikel 33, lid 4, artikel 34, lid 5, artikel 35, lid 10, artikel 36, lid 5, artikel 45, lid 6, artikel 47, lid 6, artikel 58, lid 7, en artikel 89 bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen te allen tijde intrekken. ◀ Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheden. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.

▼B

4. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, stelt zij het Europees Parlement en de Raad daarvan gelijktijdig in kennis.

►**C1** 5. Een overeenkomstig artikel 2, lid 3, artikel 14, lid 5, artikel 16, lid 5, artikel 19, lid 8, artikel 22, lid 3, artikel 28, leden 10 en 11, artikel 29, lid 6, artikel 30, lid 8, artikel 33, lid 4, artikel 34, lid 5, artikel 35, lid 10, artikel 36, lid 5, artikel 45, lid 6, artikel 47, lid 6, artikel 58, lid 7, en artikel 89 vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie hebben meegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. ◀ Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

*Artikel 84***Comitéprocedure**

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité genaamd "Comité voor plattelandsontwikkeling". Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

*HOOFDSTUK II****Gemeenschappelijke bepalingen****Artikel 85***Uitwisseling van informatie en documenten**

1. In samenwerking met de lidstaten zet de Commissie een informatiesysteem op om de veilige uitwisseling van gegevens van gemeenschappelijk belang tussen de Commissie en elke lidstaat mogelijk te maken. De Commissie stelt uitvoeringshandelingen waarin voorschriften worden vastgelegd voor de werking van dat systeem. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 84 bedoelde onderzoeksprocedure.

2. De Commissie zorgt ervoor dat er een geschikt beveiligd elektronisch systeem waarin belangrijke informatie en verslagen over monitoring en evaluatie kunnen worden geregistreerd, bijgehouden en beheerd.

*Artikel 86***Verwerking en bescherming van persoonsgegevens**

1. De lidstaten en de Commissie verzamelen persoonsgegevens met het oog op het vervullen van hun respectieve verplichtingen inzake beheer, controle, monitoring en evaluatie uit hoofde van deze Verordening, en in het bijzonder die waarin is voorzien in titel VI en titel VII, en verwerken die gegevens niet op een wijze die niet strookt met dat doel.

▼B

2. Indien persoonsgegevens worden verwerkt voor de doeleinden van monitoring en evaluatie uit hoofde van titel VII, met gebruikmaking van het in artikel 85 bedoelde veilig elektronisch systeem, worden ze anoniem gemaakt en uitsluitend in samengevoegde vorm verwerkt.

3. Persoonsgegevens worden verwerkt overeenkomstig de voorschriften van Richtlijn 95/46/EG en Verordening (EG) nr. 45/2001. Met name mogen deze gegevens in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, niet langer worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, rekening houdend met de minimumtermijnen voor bewaring die in het toepasselijke nationale recht en het Unierecht zijn vastgesteld.

4. De lidstaten stellen de betrokkenen ervan in kennis dat hun persoonsgegevens door nationale instanties en instanties van de Unie overeenkomstig lid 1 kunnen worden verwerkt, en dat zij in dit verband de rechten genieten die zijn vastgesteld in de voorschriften betreffende de gegevensbescherming van respectievelijk Richtlijn 95/46/EG en Verordening (EG) nr. 45/2001.

5. De artikelen 111 tot en met 114 van Verordening (EU) nr. 1306/2013 zijn van toepassing op dit artikel.

*Artikel 87***Algemene GLB-bepalingen**

Verordening (EU) nr. 1306/2013 en de op grond ervan vastgestelde bepalingen zijn van toepassing op de in deze verordening vastgestelde maatregelen.

*HOOFDSTUK III***Overgangs- en slotbepalingen***Artikel 88***Verordening (EG) nr. 1698/2005.**

Verordening (EG) nr. 1698/2005 wordt ingetrokken.

Verordening (EG) nr. 1698/2005 blijft van toepassing voor concrete acties die worden uitgevoerd krachtens programma's die de Commissie vóór 1 januari 2014 op grond van die verordening heeft goedgekeurd.

*Artikel 89***Overgangsbepalingen**

Teneinde de overgang van de bij Verordening (EG) nr. 1698/2005 ingestelde regeling naar de bij deze verordening ingestelde regeling te vergemakkelijken, is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 83 gedelegeerde handelingen vast te stellen waarin wordt vastgelegd onder welke voorwaarden door de Commissie overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1698/2005 goedgekeurde steun, met inbegrip van technische bijstanden steun voor ex-post evaluaties, mag worden geïntegreerd in steun in het kader van deze verordening. Deze gedelegeerde handelingen kunnen ook voorwaarden voor de overgang van de steun voor plattelandsontwikkeling voor Kroatië in het kader van Verordening (EG) nr. 1085/2006 naar steun in het kader van de onderhavige verordening omvatten.

Artikel 90

Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing vanaf 1 januari 2014.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

▼ **M8**

BIJLAGE I

VERDELING VAN DE STEUN VAN DE UNIE VOOR PLATTELANDSONTWIKKELING (2014 TOT EN MET 2020)

(EUR, lopende prijzen)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAAL 2014-2020
België	40 855 562	97 243 257	109 821 794	97 175 076	97 066 202	102 912 713	102 723 155	647 797 759
Bulgarije	0	502 807 341	505 020 057	340 409 994	339 966 052	339 523 306	338 990 216	2 366 716 966
Tsjechië	0	470 143 771	503 130 504	344 509 078	343 033 490	323 242 050	321 615 103	2 305 673 996
Denemarken	90 287 658	90 168 920	136 397 742	144 868 072	153 125 142	152 367 537	151 588 619	918 803 690
Duitsland	664 601 903	1 498 240 410	1 685 574 112	1 404 073 302	1 400 926 899	1 397 914 658	1 394 588 766	9 445 920 050
Estland	103 626 144	103 651 030	111 192 345	122 865 093	125 552 583	127 277 180	129 177 183	823 341 558
Ierland	0	469 633 941	469 724 442	313 007 411	312 891 690	312 764 355	312 570 314	2 190 592 153
Griekenland	0	907 059 608	1 007 736 821	703 471 245	701 719 722	700 043 071	698 261 326	4 718 291 793
Spanje	0	1 780 169 908	1 780 403 445	1 185 553 005	1 184 419 678	1 183 448 718	1 183 394 067	8 297 388 821
Frankrijk	4 353 019	2 336 138 618	2 363 567 980	1 665 777 592	1 668 304 328	1 984 761 729	1 987 739 983	12 010 643 249
Kroatië	0	448 426 250	448 426 250	282 342 500	282 342 500	282 342 500	282 342 500	2 026 222 500
Italië	0	2 223 480 180	2 231 599 688	1 493 380 162	1 495 583 530	1 498 573 799	1 501 763 408	10 444 380 767
Cyprus	0	28 341 472	28 345 126	18 894 801	18 892 389	18 889 108	18 881 481	132 244 377
Letland	138 327 376	150 968 424	153 066 059	155 139 289	157 236 528	159 374 589	161 491 517	1 075 603 782
Litouwen	230 392 975	230 412 316	230 431 887	230 451 686	230 472 391	247 213 599	264 151 386	1 663 526 240
Luxemburg	0	21 385 468	21 432 133	14 366 484	14 415 051	14 464 074	14 511 390	100 574 600
Hongarije	0	742 851 235	737 099 981	488 620 684	488 027 342	487 402 356	486 662 895	3 430 664 493

▼ **M9**▼ **M8**

▼ M8

(EUR, lopende prijzen)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAAL 2014-2020
Malta	0	20 905 107	20 878 690	13 914 927	13 893 023	13 876 504	13 858 647	97 326 898
Nederland	87 118 078	87 003 509	118 496 585	118 357 256	118 225 747	148 107 797	147 976 388	825 285 360
Oostenrijk	557 806 503	559 329 914	560 883 465	562 467 745	564 084 777	565 713 368	567 266 225	3 937 551 997
Polen	1 569 517 638	1 175 590 560	1 193 429 059	1 192 025 238	1 190 589 130	1 189 103 987	1 187 301 202	8 697 556 814
Portugal	577 031 070	577 895 019	578 913 888	579 806 001	580 721 241	581 637 133	582 456 022	4 058 460 374
Roemenië	0	1 723 260 662	1 751 613 412	1 186 544 149	1 184 725 381	1 141 925 604	1 139 927 194	8 127 996 402
Slovenië	118 678 072	119 006 876	119 342 187	119 684 133	120 033 142	120 384 760	120 720 633	837 849 803
Slowakije	271 154 575	213 101 979	215 603 053	215 356 644	215 106 447	214 844 203	214 524 943	1 559 691 844
Finland	335 440 884	336 933 734	338 456 263	340 009 057	341 593 485	343 198 337	344 776 578	2 380 408 338
Zweden	0	386 944 025	378 153 207	249 386 135	249 552 108	249 710 989	249 818 786	1 763 565 250
Verenigd Koninkrijk	475 531 544	848 443 195	850 859 320	754 569 938	754 399 511	755 442 113	756 171 870	5 195 417 491
Totaal EU-28	5 264 723 001	18 149 536 729	18 649 599 495	14 337 026 697	14 346 899 509	14 656 460 137	14 675 251 797	100 079 497 365

▼ M9▼ M8

Technische bijstand	34 130 699	34 131 977	34 133 279	34 134 608	34 135 964	34 137 346	34 138 756	238 942 629
Totaal	5 298 853 700	18 183 668 706	18 683 732 774	14 371 161 305	14 381 035 473	14 690 597 483	14 709 390 553	100 318 439 994

▼ M9

BIJLAGE II

BEDRAGEN EN STEUNPERCENTAGES

Artikel	Aard van de steun	Maximumbedrag in euro of percentage	
15, lid 8	Bedrijfsadviesdiensten, bedrijfsbeheersdiensten en bedrijfsverzorgingsdiensten	1 500	Per advies
		200 000	Per drie jaar voor de opleiding van adviseurs
16, lid 2	Activiteiten op het gebied van voorlichting en afzetbevordering	70 %	Van de subsidiabele kosten van de actie
16, lid 4	Kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten en levensmiddelen	3 000	Per bedrijf en per jaar
17, lid 3	Investerings in materiële activa		Landbouwsector
		50 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in de minder ontwikkelde gebieden en in alle regio's met een bbp per inwoner voor de periode 2007-2013 van minder dan 75 % van het gemiddelde van de EU-25 voor de referentieperiode, maar met een bbp per inwoner van meer dan 75 % van het gemiddelde bbp van de EU-27.
		75 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in de ultraperifere gebieden
		75 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in Kroatië ter uitvoering van Richtlijn 91/676/EEG van de Raad ⁽¹⁾ binnen een periode van ten hoogste vier jaar vanaf de datum van toetreding krachtens artikel 3, lid 2, en artikel 5, lid 1, van die richtlijn
		75 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in de kleinere eilanden in de Egeïsche Zee
		40 %	► M7 Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in andere regio's Op voorwaarde dat de som van de steunpercentages niet meer dan 90 % bedraagt, mogen de bovenstaande percentages met een extra 20 procentpunten worden verhoogd voor: — jonge landbouwers tot uiterlijk vijf jaar na de datum van vestiging als omschreven in het programma voor plattelandsontwikkeling of tot de handelingen als omschreven in het in artikel 19, lid 4, bedoelde bedrijfsplan zijn voltooid; ◀ — collectieve investeringen en geïntegreerde projecten, waaronder die in verband met een fusie van producentenorganisaties; — gebieden met natuurlijke en andere specifieke beperkingen als bedoeld in artikel 32;

▼ B

Artikel	Aard van de steun	Maximumbedrag in euro of percentage	
			— in het kader van het EIP gesteunde concrete acties; — investeringen in verband met concrete acties in het kader van de artikelen 28 en 29
			De verwerking en de afzet van producten vermeld in bijlage I bij het VWEU
		50 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in de minder ontwikkelde gebieden en in alle regio's met een bbp per inwoner voor de periode 2007-2013 van minder dan 75 % van het gemiddelde van de EU-25 voor de referentieperiode, maar met een bbp per inwoner van meer dan 75 % van het gemiddelde bbp van de EU-27.
		75 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in de ultraperifere gebieden
		75 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in de kleinere eilanden in de Egeïsche Zee
		40 %	► M7 Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in andere regio's Op voorwaarde dat de som van de steunpercentages niet meer dan 90 % bedraagt, mogen de bovenstaande percentages met een extra 20 procentpunten worden verhoogd voor in het kader van het EIP gesteunde concrete acties, voor collectieve investeringen en geïntegreerde projecten, of acties in verband met een fusie van producentenorganisaties ◀
17, lid 4	Investerings in materiële activa	100 %	Niet-productieve investeringen en land- en bosbouwinfrastructuur
18, lid 5	Herstel van door een natuurramp beschadigd agrarisch productiepotentieel en passende preventieve acties	80 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringskosten voor door individuele landbouwers uitgevoerde preventieve concrete acties.
		100 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringskosten voor door meer dan één begunstigde collectief uitgevoerde preventieve concrete acties.
		100 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringskosten voor concrete acties met het oog op het herstel van landbouwgrond en landbouwproductiepotentieel dat door een natuurramp of andere rampzalige gebeurtenis is beschadigd.
19, lid 6	Ontwikkeling van landbouwbedrijven en ondernemingen	70 000	Per jonge landbouwer overeenkomstig artikel 19, lid 1, onder a), i)
		70 000	Per begunstigde overeenkomstig artikel 19, lid 1, onder a), ii)
		15 000	Per klein landbouwbedrijf overeenkomstig artikel 19, lid 1, onder a), iii)

▼B

Artikel	Aard van de steun	Maximumbedrag in euro of percentage	
23, lid 3	Invoering van boslandbouwsystemen	80 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringen voor de invoering van boslandbouwsystemen
26, lid 4	Investerings in bosbouwtechnologieën en in de verwerking, het transport en de afzet van bosproducten	65 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in de minder ontwikkelde gebieden
		75 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in de ultraperifere gebieden
		75 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in de kleinere eilanden in de Egeïsche Zee
		40 %	Van het bedrag aan subsidiabele investeringen in andere regio's
27, lid 4	Oprichting van producentengroeperingen en -organisaties	10 %	Als percentage van de in de eerste vijf jaar na de erkenning afgezette productie. De steun is degressief.
		100 000	Maximumbedrag per jaar in alle gevallen
28, lid 8	Agromilieu- en klimaatsteun	600 (*)	Per ha per jaar voor eenjarige teelten
		900 (*)	Per ha per jaar voor gespecialiseerde blijvende teelten
		450 (*)	Per ha per jaar voor andere vormen van grondgebruik
		200 (*)	Per grootvee-eenheid ("GVE") per jaar voor plaatselijke rassen die voor landbouwers verloren dreigen te gaan
29, lid 5	Biologische landbouw	600 (*)	Per ha per jaar voor eenjarige teelten
		900 (*)	Per ha per jaar voor gespecialiseerde blijvende teelten
		450 (*)	Per ha per jaar voor andere vormen van grondgebruik
30, lid 7	Betalingen in het kader van de Natura 2000-richtlijn en de kaderrichtlijn water	500 (*)	Maximum per ha per jaar in de eerste periode van ten hoogste vijf jaar
		200 (*)	Maximum per ha per jaar
		50 (**)	Minimum per ha per jaar voor betalingen in het kader van de kaderrichtlijn water
31, lid 3	Betalingen voor gebieden met natuurlijke of andere specifieke beperkingen	25	Minimum per ha per jaar, van het gemiddelde in het gebied waar de begunstigde die steun ontvangt, is gevestigd
		250 (*)	Maximum per ha per jaar
		450 (*)	Maximum per ha per jaar in berggebieden als bedoeld in artikel 32, lid 2

▼B

Artikel	Aard van de steun	Maximumbedrag in euro of percentage	
33, lid 3	Dierenwelzijn	500	Per GVE
34, lid 3	Bosmilieu- en klimaatdiensten en bosinstandhouding	200 (*)	Per ha per jaar

▼M7

37, lid 5	Oogst-, dier- en plantverzekering	70 %	Van de verschuldigde verzekeringspremie
38, lid 5	Onderlinge fondsen voor ongunstige weersomstandigheden, dier- en plantenziekten, plagen en milieuongevallen	70 %	Van de subsidiabele kosten
39, lid 5	Inkomensstabiliseringsinstrument	70 %	Van de subsidiabele kosten

▼B

(¹) Richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (PB L 375 van 31.12.1991, blz. 1).

(*) In met redenen omklede gevallen mogen deze bedragen worden verhoogd op grond van specifieke omstandigheden die in de programma's voor plattelandsontwikkeling moeten worden aangetoond.

(**) In met redenen omklede gevallen mogen deze bedragen worden verminderd op grond van specifieke omstandigheden die in de programma's voor plattelandsontwikkeling moeten worden aangetoond.

NB: De steunintensiteit laat de voorschriften van de Unie inzake staatssteun onverlet.

BIJLAGE III

BIOFYSISCHE CRITERIA VOOR DE AFBAKENING VAN GEBIEDEN MET NATUURLIJKE BEPERKINGEN

CRITERIUM	DEFINITIE	DREMPEL
KLIMAAT		
Lage temperaturen (*)	Lengte van de groeiperiode (aantal dagen) gedefinieerd als aantal dagen met een gemiddelde dagtemperatuur van $> 5\text{ }^{\circ}\text{C}$ (LGpT5) of	≤ 180 dagen
	Temperatuursom (graaddagen) voor de groeiperiode gedefinieerd als geaccumuleerde gemiddelde dagtemperatuur $> 5\text{ }^{\circ}\text{C}$	$\leq 1\,500$ graaddagen
Droogte	Ratio tussen de jaarlijkse neerslag (N) en de jaarlijkse potentiële evapotranspiratie (PET)	$P/PET \leq 0.5$
KLIMAAT EN BODEM		
Extreme vochtigheid	Aantal dagen bij veldcapaciteit of hoger	≥ 230 dagen
BODEM		
Beperkte bodemdrainage (*)	Gebieden die een aanzienlijk deel van het jaar onder water staan	Meer dan 6 maanden nat binnen 80 cm van het oppervlak of meer dan 11 maanden nat binnen 40 cm of Slecht of zeer slecht gedraineerde bodem of Gleyig kleurenpatroon binnen 40 cm van het oppervlak
Ongunstige textuur en steenachtigheid (*)	De relatieve abundantie van fracties klei, slib, zand en organisch materiaal (gewichtsprocenten) en ruwe materialen (volumepercenten)	$\geq 15\%$ van het toplaagvolume bestaat uit ruw materiaal, met inbegrip van dagzomende aardlaag, keien of
		De textuurklasse van de helft of meer (cumulatief) van 100 cm van het bodemoppervlak is zand, lemig zand gedefinieerd als: $\text{slib}\% + (2 \times \text{klei}\%) \leq 30\%$ of
		Textuurklasse van de toplaag is zware klei ($\geq 60\%$ klei) of
		Organische bodem (organisch materiaal $\geq 30\%$) van ten minste 40 cm of
		Toplaag bevat 30 % klei of meer en er zijn verticale eigenschappen binnen 100 cm van het bodemoppervlak

▼B

CRITERIUM	DEFINITIE	DREMPEL
Ondiepe worteldiepte	Diepte (cm) vanaf het bodemoppervlak tot coherent hard gesteente of coherente harde ondergrond	≤ 30 cm
Slechte chemische eigenschappen (*)	Aanwezigheid van zouten, uitwisselbaar natrium in de bodemlaag, verzuring	Zoutgehalte: ≥ 4 deci-Siemens per meter (dS/m) in toplaag of
		Natriumgehalte: ≥ 6 uitwisselbaar-natriumpercentage (VNP) in de helft of meer (cumulatief) van de bodemoppervlaklaag van 100 cm of
		Bodemzuurheid: pH 5 (in water) in toplaag
RELIËF		
Steile helling	Hoogteverschil ten opzichte van planimetrische afstand (%)	≥ 15 %

(*) De lidstaten dienen de vervulling van dit criterium alleen te toetsen aan de drempels die van belang zijn voor de specifieke situatie van een gebied.

BIJLAGE IV

INDICATIEVE LIJST VAN MAATREGELEN EN CONCRETE ACTIES DIE VAN BIJZONDER BELANG ZIJN VOOR DE IN ARTIKEL 7 BEDOELDE THEMATISCHE SUBCATEGORIEËN

Jonge landbouwers:

Aanloopsteun voor jonge landbouwers die zich voor het eerst op een landbouwbedrijf vestigen

Investerings in materiële activa

Acties inzake kennisoverdracht en voorlichting

Bedrijfsadviesdiensten, bedrijfsbeheersdiensten en bedrijfsverzorgingsdiensten

Samenwerking

Investerings in niet-agrarische activiteiten

Kleine landbouwbedrijven:

Aanloopsteun voor de ontwikkeling van kleine landbouwbedrijven

Investerings in materiële activa

Kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten, en levensmiddelen

Acties inzake kennisoverdracht en voorlichting

Bedrijfsadviesdiensten, bedrijfsbeheersdiensten en bedrijfsverzorgingsdiensten

Samenwerking

Investerings in niet-agrarische activiteiten

Oprichting van producentengroeperingen en - organisaties

LEADER

Bergebieden:

Betalings voor gebieden met natuurlijke of andere specifieke beperkingen

Agromilieu- en klimaatacties

Samenwerking

Investerings in materiële activa

Landbouw- en bedrijfsontwikkeling in plattelandsgebieden

Kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten en levensmiddelen

Invoering van boslandbouwsystemen

Basisdiensten en dorpsvernieuwing in plattelandsgebieden

Acties inzake kennisoverdracht en voorlichting

Bedrijfsadviesdiensten, bedrijfsbeheersdiensten en bedrijfsverzorgingsdiensten

Oprichting van producentengroeperingen en - organisaties

LEADER

Korte toeleveringsketens:

Samenwerking

Oprichting van producentengroeperingen en - organisaties

LEADER

Kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten, en levensmiddelen

▼B

Basisdiensten en dorpsvernieuwing in plattelandsgebieden

Investerings in materiële activa

Acties inzake kennisoverdracht en voorlichting

Bedrijfsadviesdiensten, bedrijfsbeheersdiensten en bedrijfsverzorgingsdiensten

Vrouwen in plattelandsgebieden:

Acties inzake kennisoverdracht en voorlichting

Bedrijfsadviesdiensten, bedrijfsbeheersdiensten en bedrijfsverzorgingsdiensten

Investerings in materiële activa

Ontwikkeling van landbouwbedrijven en ondernemingen

Basisdiensten en dorpsvernieuwing in plattelandsgebieden

Samenwerking

LEADER

Mitigatie van en adaptatie aan klimaatverandering en biodiversiteit:

Acties inzake kennisoverdracht en voorlichting

Bedrijfsadviesdiensten, bedrijfsbeheersdiensten en bedrijfsverzorgingsdiensten

Investerings in materiële activa

Herstel van door natuurrampen of rampzalige gebeurtenissen beschadigd agrarisch productiepotentieel en invoering van passende preventieve acties

Basisdiensten en dorpsvernieuwing in plattelandsgebieden

Investerings in de ontwikkeling van het bosareaal en verbetering van de levensvatbaarheid van bossen

Agromilieu- en klimaatsteun

Biologische landbouw

Betalingen in het kader van de Natura 2000-richtlijn en de kaderrichtlijn water

Betalingen voor gebieden met natuurlijke en andere specifieke beperkingen (biodiversiteit)

Bosmilieu- en klimaatdiensten en bosinstandhouding

Samenwerking

Risicobeheer

BIJLAGE V

EX-ANTE VOORWAARDEN VOOR PLATTELANDSONTWIKKELING

1. PRIORITEITENGERELATEERDE VOORWAARDEN

EU-prioriteit voor PO/GSK Thematische doelstelling (TD)	Ex- ante voorwaarde	Criteria voor vervulling
PO-prioriteit 3: bevorderen van de organisatie van de voedselketen, met inbegrip van de verwerking en afzet van landbouwproducten, dierenwelzijn en het risicobeheer in de landbouw TO 5: bevorderen van de aanpassing aan klimaatverandering en risicopreventie en risicobeheer	3.1. Risicopreventie en risicobeheer: het bestaan van nationale of regionale risicobeoordelingen voor rampenbeheersing, waarbij rekening wordt gehouden met de aanpassing aan klimaatverandering	— Er bestaat een nationale of regionale risicobeoordeling met de volgende elementen: — een beschrijving van het proces, de methodiek, de methoden en de niet-gevoelige gegevens die voor risicobeoordelingen worden gebruikt, en van de risicogebaseerde criteria voor het prioriteren van investeringen; — een beschrijving van singlerisk- en multiriskscenario's; — het in voorkomend geval rekening houden met de nationale strategieën voor aanpassing aan de klimaatverandering.
PO-prioriteit 4: herstellen, in stand houden en verbeteren van ecosystemen die verbonden zijn met de landbouw en de bosbouw	4.1 Goede landbouw- en milieuconditie (GLMC): op nationaal niveau zijn in titel VI, hoofdstuk I, van Verordening (EU) nr. 1306/2013 bedoelde normen inzake een goede landbouw- en milieuconditie vastgesteld	— Er zijn GLMC-normen vastgesteld in de nationale wetgeving en vermeld in de programma's.
TO 5: bevorderen van de aanpassing aan klimaatverandering en risicopreventie en risicobeheer	4.2 Minimumeisen inzake het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen: in titel III, hoofdstuk I, artikel 28, van deze verordening bedoelde minimumeisen inzake het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen worden vastgesteld op nationaal niveau	— In de programma's worden de in titel III, hoofdstuk I, van deze verordening bedoelde minimumeisen inzake het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen vermeld.
TO 6: in stand houden en beschermen van het milieu en bevordering hulpbronnenefficiëntie	4.3 Andere desbetreffende nationale normen: er zijn desbetreffende verplichte nationale normen vastgesteld voor de toepassing van artikel 28 van titel III, hoofdstuk I, van deze verordening	— In de programma's worden de desbetreffende verplichte nationale normen vermeld.
PO-prioriteit 5: bevorderen van hulpbronnenefficiëntie en steunen van de overstap naar een koolstofarme en klimaatbestendige economie in de landbouw-, de voeding- en de bosbouwsector TO 4: steun voor de overstap naar een koolstofarme economie in alle bedrijfstakken	5.1 Energie-efficiëntie: Er zijn maatregelen uitgevoerd om de energie-efficiëntie bij het eindgebruik op kosteneffectieve wijze te verbeteren en kosteneffectieve investeringen in energie-efficiëntie te bevorderen bij de oprichting of renovatie van gebouwen	— Die maatregelen zijn: — maatregelen om ervoor te zorgen dat er voor de energieprestatie van gebouwen minimumeisen zijn die in overeenstemming zijn met de artikelen 3, 4 en 5 van Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾; — maatregelen die nodig zijn om een systeem van energieprestatiecertificaten voor gebouwen op te zetten dat in overeenstemming is met artikel 11 van Richtlijn 2010/31/EU;

EU-prioriteit voor PO/GSK Thematische doelstelling (TD)	Ex- ante voorwaarde	Criteria voor vervulling
TO 6: Behoud en bescherming van het milieu en bevordering van hulpbronnefficiëntie		— maatregelen voor strategische planning inzake energie-efficiëntie die in overeenstemming zijn met artikel 3 van Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁾ — maatregelen die sporen met artikel 13 van Richtlijn 2006/32/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽³⁾ betreffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en energiediensten, om ervoor te zorgen dat eindafnemers, voor zover dit technisch mogelijk en financieel redelijk is en voor zover dit in verhouding staat tot de potentiële energiebesparingen, de beschikking krijgen over individuele meters.
	5.2 Watersector: het bestaan van a) een waterprijsbeleid met voldoende prikkels voor gebruikers om efficiënt gebruik te maken van waterreserves en b) een redelijke bijdrage van de diverse watergebruikssectoren aan de terugwinning van de kosten van waterdiensten tegen een percentage dat is vastgesteld in het goedgekeurde stroomgebiedbeheerplan voor investeringen die door de programma's worden ondersteund.	— In sectoren die uit het ELFPD worden gesteund, heeft de lidstaat gezorgd voor een bijdrage van de diverse watergebruikssectoren aan de terugwinning van kosten van waterdiensten overeenkomstig artikel 9, lid 1, eerste streepje, van de kaderrichtlijn water, met inachtneming van de sociale effecten, de milieueffecten en de economische effecten van de terugwinning alsmede de geografische en klimatologische omstandigheden van de betrokken gebieden.
	5.3 Duurzame energie: Er zijn acties ondernomen ter bevordering van de productie en de distributie van hernieuwbare energiebronnen ⁽⁴⁾	— Er is werk gemaakt van transparante steunregelingen, voorrang bij de toegang tot het net of gewaarborgde toegang en voorrang bij de dispatching, en er zijn standaardregels openbaar gemaakt voor het dragen en verdelen van de kosten van de technische aanpassingen, conform artikel 14, lid 1, en artikel 16, leden 2 en 3, van Richtlijn 2009/28/EG. — Een lidstaat heeft een nationaal actieplan voor energie uit hernieuwbare bronnen goedgekeurd dat in overeenstemming is met artikel 4 van Richtlijn 2009/28/EG.
PO-prioriteit 6: bevorderen van sociale inclusie, armoedebestrijding en economische ontwikkeling in plattelandsgebieden TO 2: Verbetering van de toegang tot en het gebruik en de kwaliteit van informatie- en communicatie-technologieën (streefdoel breedband)	6. Infrastructuur netwerken van de volgende generatie (NGN): het bestaan van nationale of regionale NGA-plannen waarin rekening wordt gehouden met regionale acties om de streefdoelen van de Unie op het gebied van een snelle internettoegang te bereiken, waarbij de aandacht vooral is gericht op gebieden waar de markt niet aan de voorschriften van de Unie betreffende concurrentie en staatssteun voldoet, en geen hoogwaardige open infrastructuur tegen betaalbare prijs levert, en om toegankelijke diensten te bieden aan kwetsbare groepen.	— Er bestaat een nationaal of regionaal NGN-plan met de volgende elementen: — een plan van infrastructuurinvesteringen op basis van een economische analyse waarbij rekening wordt gehouden met bestaande private en publieke infrastructuur en geplande investeringen;

▼B

EU-prioriteit voor PO/GSK Thematische doelstelling (TD)	Ex- ante voorwaarde	Criteria voor vervulling
		— duurzame investeringsmodellen die concurrentiebevorderend zijn en toegang geven tot open, betaalbare, hoogwaardige en toekomstbestendige infrastructuur en diensten; — maatregelen om private investeringen te stimuleren.

(¹) Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen (PB L 153 van 18.6.2010, blz. 13).

(²) Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van Richtlijnen 2004/8/EG (PB L 315 van 14.11.2012, blz. 1).

(³) Richtlijn 2006/32/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2006 betreffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en energiediensten en houdende intrekking van Richtlijn 93/76/EEG van de Raad (PB L 114 van 27.4.2006, blz. 64).

(⁴) Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2011/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG (PB L 140 van 5.6.2009, blz. 16).

▼B*BIJLAGE VI***INDICATIEVE LIJST VAN MAATREGELEN DIE VAN BELANG ZIJN VOOR EEN OF MEER VAN DE PRIORITEITEN VAN DE UNIE VOOR PLATTELANDSONTWIKKELING**

Maatregelen die van bijzonder belang zijn voor verscheidene prioriteiten van de Unie

Artikel 15	Bedrijfsadviesdiensten, bedrijfsbeheersdiensten en bedrijfsverzorgingsdiensten
Artikel 17	Investerings in materiële activa
Artikel 19	Ontwikkeling van landbouwbedrijven en ondernemingen
Artikel 35	Samenwerking
Artikel 42-44	LEADER

Maatregelen die van bijzonder belang zijn voor het bevorderen van kennisoverdracht en innovatie in de landbouwsector, de bosbouwsector en plattelandsgebieden

Artikel 14	Acties inzake kennisoverdracht en voorlichting
Artikel 26	Investerings in bosbouwtechnologieën en in de verwerking, mobilisering en afzet van bosproducten

Maatregelen die van bijzonder belang zijn voor het verbeteren van het concurrentievermogen van alle soorten landbouw en het verhogen van de levensvatbaarheid van landbouwbedrijven

Artikel 16	Kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten en levensmiddelen
------------	---

Maatregelen die van bijzonder belang zijn voor het bevorderen van de organisatie van de voedselketen en risicobeheer in de landbouw

Artikel 18	Herstel van door natuurrampen of rampzalige gebeurtenissen beschadigd agrarisch productiepotentieel en invoering van passende preventieve acties
Artikel 24	Preventie en herstel van schade aan bossen door bosbranden en natuurrampen en rampzalige gebeurtenissen
Artikel 27	Oprichting van producentengroeperingen
Artikel 33	Dierenwelzijn
Artikel 36	Risicobeheer
Artikel 37	Oogst-, dier- en plantverzekering
Artikel 38	Onderlinge fondsen voor dier- en plantenziekten en milieuongevallen
Artikel 39	Inkomensstabiliseringsinstrument

▼C1

Maatregelen die van bijzonder belang zijn voor het herstellen, in stand houden en verbeteren van ecosystemen die verband houden met de landbouw en de bosbouw

▼B

en

Het bevorderen van hulpbronnefficiëntie en steunen van de overstap naar een koolstofarme en klimaatbestendige economie in de landbouw-, de voeding- en de bosbouwsector

Artikel 21, lid 1, onder a	Bebossing en de aanleg van beboste gebieden
Artikel 21, lid 1, onder b)	Invoering van boslandbouwsystemen
Artikel 21, lid 1, onder d)	Investerings ter verbetering van de veerkracht en de milieuw waarde en de mitigatie van potentiële bosecosystemen

▼B

Artikel 28	Agromilieu- en klimaatsteun
Artikel 29	Biologische landbouw
Artikel 30	Betalingen in het kader van de Natura 2000-richtlijn en de kaderrichtlijn water
Artikel 34	Bosmilieu- en klimaatdiensten en bosinstandhouding
Maatregelen die van bijzonder belang zijn voor het bevorderen van sociale inclusie, armoedebestrijding en economische ontwikkeling in plattelandsgebieden	
Artikel 20	Basisdiensten en dorpsvernieuwing in plattelandsgebieden
Artikel 42-44	LEADER